

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60) wprowadza się następujące zmiany:

1) preambuła otrzymuje brzmienie:

„W poczuciu głębokiej więzi z Polakami – potomkami dawnej Rzeczypospolitej, ofiarami komunistycznego terroru, przemocą zmuszonymi do opuszczenia ziemi przodków, osiedlonymi wbrew własnej woli na najtrudniejszych do zamieszkania obszarach byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich; pozbawionymi możliwości powrotu do Polski, prześladowanymi wyłącznie z powodu swojego pochodzenia oraz przywiązania do wiary, tradycji i umiłowania wolności, skazanymi na pracę w nieludzkich warunkach, głód, choroby i częstokroć na fizyczne wyniszczenie; którzy, mimo wszelkich przeciwności, nigdy nie wyrzekli się Polski, jej tradycji i kultury, a miłość i przywiązanie do Ojczyzny przekazali swoim potomkom – pragnąc zadośćuczynić za doznawane przez zesłańców krzywdy, uznając, że powinnością Państwa Polskiego jest umożliwienie repatriacji rodakom, którzy pozostali na Wschodzie,

postanawia się, co następuje:”;

2) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. 1. Ustawa określa zasady nabywania obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji, prawa repatrianta oraz zasady i tryb udzielania pomocy repatriantom.

2. Repatriantem jest osoba, która przybyła do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej wydanej w celu repatriacji, z zamiarem osiedlenia się na stałe.”;

3) uchyla się art. 2;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka, ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz ustawę z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne.

4) po rozdziale 1 dodaje się rozdział 1a w brzmieniu:

„Rozdział 1a

Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji i Rada do Spraw Repatriacji

Art. 3a. 1. Ustanawia się Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, zwanego dalej „Pełnomocnikiem”.

2. Funkcję Pełnomocnika pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 3b. 1. Do zadań Pełnomocnika należy, w szczególności:

- 1) wydawanie decyzji w sprawie:
 - a) przyznania osobie, która chce przybyć do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów, zwanym dalej „ośrodkiem”,
 - b) przedłużenia pobytu repatrianta w ośrodku,
 - c) pozbawienia miejsca w ośrodku repatrianta, który uporczywie narusza obowiązki określone w regulaminie organizacyjno-porządkowym,
 - d) przyznania repatriantowi świadczenia, o którym mowa w art. 20c ust. 1;
- 2) koordynowanie działań na rzecz pomocy repatriantom;
- 3) powierzanie prowadzenia ośrodków organizacjom społecznym, stowarzyszeniom lub innym osobom prawnym;
- 4) sprawowanie nadzoru nad działalnością ośrodków;
- 5) prowadzenie ewidencji, o których mowa w art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1, oraz rejestru, o którym mowa w art. 33 ust. 3;
- 6) analizowanie rynku pracy pod względem możliwości zatrudnienia repatriantów;
- 7) zajmowanie stanowiska wobec projektów aktów prawnych w zakresie repatriacji;
- 8) składanie do wiadomości Rady Ministrów corocznego sprawozdania z realizacji ustawy, w którym przedstawia się, w szczególności:
 - a) liczbę osób, które przybyły do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji w danym roku,
 - b) wykaz ośrodków oraz liczbę osób w nich przebywających,
 - c) ocenę realizacji zadań przez dany ośrodek,
 - d) wykaz zadań zrealizowanych przez Pełnomocnika,

- e) kwotę środków wydatkowanych na realizację procesu repatriacji, w tym wysokość kwoty pomocy udzielonej repatriantom, o której mowa w art. 17 ust. 1 i art. 17b ust. 1, oraz świadczenia, o którym mowa w art. 20c ust. 1;
- 9) zamieszczanie informacji o działalności Pełnomocnika i Rady do Spraw Repatriacji oraz o powołaniu i odwołaniu członków i jej przewodniczącego w Biuletynie Informacji Publicznej – na stronach podmiotowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, Pełnomocnik przedkłada w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, w którym sprawozdanie jest sporządzane.

3. Od decyzji Pełnomocnika wydawanych w pierwszej instancji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ.

Art. 3c. 1. Pełnomocnik, wydając decyzję w sprawie przyznania miejsca w ośrodku osobie, która chce przybyć do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizej krajowej w celu repatriacji, bierze pod uwagę czas oczekiwania na wydanie wizej krajowej w celu repatriacji osób ujętych w ewidencji osób ubiegających się o wydanie wizej krajowej w celu repatriacji, które nie posiadają warunków do osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Pełnomocnik wskazuje ośrodek, termin umieszczenia repatrianta w ośrodku oraz okres jego pobytu w ośrodku, nie dłuższy jednak niż 90 dni.

3. Pełnomocnik, na uzasadniony wniosek repatrianta, może wydać decyzję o przedłużeniu jego pobytu w ośrodku o kolejne 90 dni, w szczególności w przypadku, gdy repatriant zobowiązany do opuszczenia ośrodka:

- 1) nie podjął pracy zarobkowej z przyczyn od siebie niezależnych lub
- 2) nie posiada nowego miejsca zamieszkania.

4. Pełnomocnik wydaje decyzję, o której mowa w ust. 1, w terminie nie dłuższym niż 3 lata od dnia wydania przez konsula decyzji o zakwalifikowaniu do wydania wizej krajowej w celu repatriacji.

5. W przypadku braku wolnych miejsc w ośrodku, termin, o którym mowa w ust. 4, może być przedłużony przez Pełnomocnika, w drodze decyzji, na okres nie dłuższy niż 2 lata.

Art. 3d. 1. Właściwe organy administracji rządowej są obowiązane do współpracy z Pełnomocnikiem i udzielania mu pomocy, w szczególności przez udostępnianie mu informacji i dokumentów niezbędnych do realizacji jego zadań.

2. Pełnomocnik, w celu właściwej realizacji powierzonych mu zadań, współpracuje z organami jednostek samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi.

Art. 3e. 1. Wojewoda koordynuje proces repatriacji na obszarze województwa we współpracy z Pełnomocnikiem.

2. Do zadań wojewody należy, w szczególności:

- 1) nadzorowanie realizacji zadań w zakresie repatriacji na terenie województwa;
- 2) koordynowanie działań na rzecz adaptacji i integracji repatriantów na terenie województwa;
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie repatriacji.

Art. 3f. 1. Organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika jest Rada do Spraw Repatriacji, zwana dalej „Radą”.

2. Do zadań Rady należy:

- 1) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji procesu repatriacji;
- 2) zajmowanie stanowiska wobec projektów aktów prawnych w zakresie repatriacji;
- 3) wyrażanie, na wniosek Pełnomocnika, opinii we wszystkich sprawach z zakresu repatriacji.

3. Rada składa się z 5 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek Pełnomocnika, spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w zakresie repatriacji.

4. Kadencja Rady trwa 5 lat.

5. Członkostwo w Radzie ustaje z chwilą:

- 1) odwołania przez Prezesa Rady Ministrów;
- 2) złożenia rezygnacji;
- 3) śmierci;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) utraty zdolności do czynności prawnych;
- 6) pozbawienia praw publicznych.

6. W przypadku ustania członkostwa w Radzie, jej skład uzupełnia się na okres do końca kadencji, w sposób określony w ust. 3.

7. Pełnomocnik wyznacza przewodniczącego oraz wiceprzewodniczącego Rady spośród członków Rady, na pierwszym jej posiedzeniu.

8. Przewodniczący Rady organizuje i kieruje pracami Rady, w szczególności:

- 1) ustala plan pracy Rady;
- 2) zwołuje posiedzenia Rady;
- 3) reprezentuje Radę przed innymi organami i instytucjami;
- 4) wyznacza członkom Rady zadania związane z działalnością Rady;
- 5) może powoływać zespoły tematyczne lub grupy robocze do opracowywania zagadnień oraz przeprowadzania analiz problemów wynikających z działalności Rady.

9. Wiceprzewodniczący Rady wykonuje zadania przewodniczącego Rady w razie jego nieobecności.

10. Po upływie kadencji Rady dotychczasowy przewodniczący Rady pełni swoje obowiązki do czasu powołania nowego przewodniczącego Rady.

11. Członkowie Rady otrzymują wynagrodzenie, diety, a także zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60).

12. Obsługę finansową oraz kancelaryjno-biurową Rady zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

13. Przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady oraz jej pozostali członkowie otrzymują wynagrodzenie za udział w pracach Rady i realizację jej zadań.

14. Tryb pracy Rady jest określony w regulaminie przyjętym w drodze zarządzenia Pełnomocnika.

15. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady oraz jej pozostałych członków, uwzględniając zakres i warunki wykonywanych zadań.”;

5) w art. 5:

- a) uchyla się ust. 2,
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Decyzję w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia wydaje konsul na podstawie wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji.”,

- c) uchyla się ust. 4a;

6) w art. 6 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Konsul zwraca wnioskodawcy przekazane przez niego oryginały dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, z wyjątkiem zagranicznych dokumentów umożliwiających sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego.”;

7) uchyla się art. 8;

8) art. 9 i art. 10 otrzymują brzmienie:

„Art. 9. 1. Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana osobie, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) była deportowana lub zesłana przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- 3) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony także wówczas, gdy deportowanymi albo zesłanymi przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich byli wstępni osoby, o której mowa w ust. 1.

3. Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana małżonkowi i zstępnym do czwartego stopnia osoby, o której mowa w ust. 1.

4. Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana małżonkowi zstępnego, o którym mowa w ust. 3.

Art. 10. 1. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia:

- 1) państwa lub części państw inne, niż wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 3, których obywatele polskiego pochodzenia mogą ubiegać się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji;
- 2) termin na złożenie wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji przez osoby polskiego pochodzenia, do których rozporządzenie będzie miało zastosowanie, uwzględniając potrzebę zapewnienia tym osobom sprawnego postępowania w sprawie repatriacji.

2. Rada Ministrów może wydać rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, w celu zapewnienia możliwości repatriacji osobom polskiego pochodzenia, które:

- 1) są dyskryminowane ze względów religijnych, narodowościowych lub politycznych lub
 - 2) z uwagi na sytuację panującą w kraju zamieszkania lub jego części są narażone na utratę życia lub zdrowia.”;
- 9) po art. 10 dodaje się art. 10a i art. 10b w brzmieniu:

„Art. 10a. Wydania wizy krajowej w celu repatriacji odmawia się osobie, która:

- 1) utraciła obywatelstwo polskie nabyte w drodze repatriacji lub
- 2) repatriowała się z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944–1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukrainą Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką lub Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich do jednego z państw będących stroną tych umów, lub
- 3) w czasie pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działała na szkodę podstawowych interesów Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) uczestniczyła lub uczestniczy w łamaniu praw człowieka, lub
- 5) jej dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- 6) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub
- 7) obowiązuje wpis danych osoby do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany.

Art. 10b. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji składa osobiście wniosek o jej wydanie do konsula.

2. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych osobistą sytuacją osoby, o której mowa w ust. 1, konsul może odstąpić od wymogu osobistego złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się na formularzu, który zawiera:

- 1) następujące dane i informacje dotyczące wnioskodawcy:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) nazwisko rodowe, nazwiska wcześniej używane,
 - c) imię i nazwisko rodowe ojca, nazwiska wcześniej używane,

- d) imię i nazwisko rodowe matki, nazwiska wcześniej używane,
 - e) datę urodzenia,
 - f) płeć,
 - g) miejsce i kraj urodzenia,
 - h) miejsce zamieszkania,
 - i) obywatelstwo, inne posiadane obywatelstwa,
 - j) narodowość, pochodzenie,
 - k) stan cywilny,
 - l) dane dotyczące dokumentu podróży,
 - m) informacje o karalności,
 - n) stosunek do służby wojskowej,
 - o) informację o pobytach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - p) informację o osobach wspólnie z nim przybywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - q) informację o przewidywanych warunkach do osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - r) informację o wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych;
- 2) informacje dotyczące miejsca zamieszkania na terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3;
 - 3) dane, o których mowa w pkt 1 lit. a–g, i oraz j, dotyczące rodziców (opiekunów prawnych) wnioskodawcy;
 - 4) dane, o których mowa w pkt 1 lit. a, b, e–h oraz j, dotyczące dziadków wnioskodawcy, o ile są mu znane;
 - 5) dane, o których mowa w pkt 1 lit. a, b, e–h oraz j, dotyczące pradiadków wnioskodawcy lub jego małżonka narodowości polskiej, o ile są mu znane.
4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:
- 1) życiorys wnioskodawcy;
 - 2) aktualne fotografie wnioskodawcy;
 - 3) odpis aktu urodzenia wnioskodawcy;
 - 4) dokumenty poświadczające aktualny stan cywilny wnioskodawcy;
 - 5) dokumenty potwierdzające miejsce stałego zamieszkania na terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3;
 - 6) dokumenty, o których mowa w art. 6;

- 7) inne dokumenty potwierdzające okoliczności wymienione we wniosku;
- 8) oświadczenie, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, w imieniu osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie składają jej rodzice lub opiekunowie prawni albo jedno z rodziców lub jeden z opiekunów prawnych.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się dokumenty, o których mowa w ust. 4 pkt 1–3 i pkt 5–7, w zakresie wymaganym dla rodziców osoby małoletniej.

7. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera braki formalne, konsul wzywa do jego uzupełnienia, w terminie 30 dni, pod rygorem zwrotu wniosku.

8. Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji oraz liczbę fotografii dołączanych do wniosku i wymogi dotyczące tych fotografii, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia i zapewnienia kompletności danych oraz informacji przedstawianych w tym wniosku.”;

10) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie, która nie posiada zapewnionego w Rzeczypospolitej Polskiej lokalu mieszkalnego i utrzymania lub miejsca w ośrodku, a spełnia pozostałe warunki do uzyskania wizy krajowej w celu repatriacji, konsul wydaje decyzję o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji.”,

b) w ust. 2:

- w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyraz „lub”,
- dodaje się pkt 6–8 w brzmieniu:

„6) dane osoby polskiego pochodzenia znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub

7) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub

8) obowiązuje wpis danych osoby polskiego pochodzenia do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany.”;

11) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Konsul wydaje wizę krajową w celu repatriacji po przedstawieniu dowodu potwierdzającego posiadanie lub zapewnienie lokalu mieszkalnego i źródeł utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej albo zapewnienie miejsca w ośrodku, zwanych dalej „warunkami do osiedlenia się”.

2. Dowodem potwierdzającym posiadanie warunków do osiedlenia się jest dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu mieszkalnego na okres nie krótszy niż 12 miesięcy oraz oświadczenie o zatrudnieniu lub umowa o pracę na okres nie krótszy niż 12 miesięcy.

3. Dowodem potwierdzającym zapewnienie warunków do osiedlenia się jest:

- 1) decyzja Pełnomocnika w sprawie przyznania miejsca w ośrodku;
- 2) uchwała rady gminy, zawierająca zobowiązanie do zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż dwa lata;
- 3) oświadczenie obywatela polskiego, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawierające zobowiązanie do zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż dwa lata.

4. Decyzja, uchwała oraz oświadczenie, o których mowa w ust. 3, zawierają, w szczególności, wskazanie ośrodka lub lokalu mieszkalnego oraz formę udostępnienia tego lokalu.

5. Oświadczenie obywatela polskiego, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, może dotyczyć wyłącznie wstępnych, zstępnych lub rodzeństwa tej osoby.

6. Dowód potwierdzający posiadanie lub zapewnienie źródeł utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej nie jest wymagany w przypadku osób małoletnich oraz osób, którym przysługują uprawnienia emerytalne lub rentowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

12) art. 12a otrzymuje brzmienie:

„Art. 12a. Jeżeli dane objęte wnioskiem o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji uległy zmianie w okresie między wydaniem decyzji o zakwalifikowaniu do jej wydania a dniem, w którym zostały spełnione przesłanki do wydania tej wizy, wnioskodawca jest obowiązany poinformować konsula o zmianie danych oraz przedstawić dokumenty potwierdzające te zmiany.”;

13) w art. 12b ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wizę krajową w celu repatriacji lub decyzję o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji wydaje albo odmawia jej wydania konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o jej wydanie, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Jeżeli przemawia za tym uzasadniony interes wnioskodawcy, minister właściwy do spraw zagranicznych może wyznaczyć innego konsula.

2. Przed wyrażeniem zgody, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych zwraca się z wnioskiem do Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do Szefa Agencji Wywiadu, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu lub wojewody o przekazanie informacji o osobie ubiegającej się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, mających znaczenie dla przeprowadzenia postępowania.”;

14) po art. 12b dodaje się art. 12c w brzmieniu:

„Art. 12c. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, przedstawiając dowody potwierdzające posiadanie lub zapewnienie warunków do osiedlenia, może zwrócić się do konsula z wnioskiem o sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w jednym z trybów przewidzianych w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064).

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się niezbędne zagraniczne dokumenty umożliwiające sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego.

3. Konsul przygotowuje dokumentację związaną z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, oraz dokonuje jej tłumaczenia na język polski lub poświadcza przedłożone tłumaczenie tej dokumentacji.

4. Konsul przekazuje wniosek oraz dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 2, kierownikowi urzędu stanu cywilnego wybranemu przez osobę, o której mowa w ust. 1.”;

15) uchyla się art. 15;

16) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. Za repatrianta może być uznana osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3;
- 3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 10a;
- 4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, 1948 i 2066 oraz z 2017 r. poz. 60), lub przysługującego jej w związku z odbywaniem studiów prawa pobytu, o którym mowa w art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1525, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2016 r. poz. 904);
- 5) złoży wniosek do wojewody w terminie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej.

2. Za repatrianta może być także uznana osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3;
- 3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 10a;
- 4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na osiedlenie się, lub prawa stałego pobytu;
- 5) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej źródło utrzymania oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego.

3. Do warunku, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, przepis art. 12 ust. 6 stosuje się odpowiednio.”;

- 17) po art. 16 dodaje się art. 16a–16c w brzmieniu:

„Art. 16a. 1. Decyzję w sprawie uznania za repatrianta wydaje wojewoda właściwy ze względu na zamierzone miejsce osiedlenia się osoby, o której mowa w art. 16 ust. 1 lub 2.

2. Decyzję w sprawie uznania za repatrianta wydaje się na wniosek, który składa się na formularzu, który zawiera:

- 1) następujące dane i informacje dotyczące wnioskodawcy:

- a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) nazwisko rodowe,
 - c) imię i nazwisko rodowe ojca,
 - d) imię i nazwisko rodowe matki,
 - e) datę urodzenia,
 - f) miejsce i kraj urodzenia,
 - g) miejsce zamieszkania za granicą,
 - h) stan cywilny,
 - i) narodowość,
 - j) datę nabycia obywatelstwa polskiego,
 - k) adres zamieszkania,
 - l) informację o karalności;
- 2) dane i informacje, o których mowa w pkt 1, dotyczące małżonka wnioskodawcy;
 - 3) dane i informacje, o których mowa w pkt 1, dotyczące osób małoletnich pozostających pod władzą rodzicielską wnioskodawcy, jeżeli wniosek obejmuje takie osoby;
 - 4) informację na temat podstaw pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) informację na temat posiadanego w Rzeczypospolitej Polskiej źródła utrzymania;
 - 6) informację na temat tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego zajmowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 7) oświadczenie złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe;
 - 8) uzasadnienie.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:
- 1) życiorys wnioskodawcy;
 - 2) aktualne fotografie wnioskodawcy;
 - 3) decyzję konsula o uznaniu wnioskodawcy za osobę polskiego pochodzenia;
 - 4) poświadczoną urzędowo kopię ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo wnioskodawcy;
 - 5) odpis aktu urodzenia wnioskodawcy;
 - 6) odpis aktu małżeństwa lub inny dokument określający stan cywilny wnioskodawcy;
 - 7) poświadczoną urzędowo kopię karty pobytu wnioskodawcy;

8) dokumenty potwierdzające fakt zamieszkiwania przez wnioskodawcę na stałe przed dniem wejścia w życie ustawy na terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3.

4. Osoba ubiegająca się o uznanie za repatrianta, nieposiadająca decyzji konsula o uznaniu za osobę polskiego pochodzenia, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dokumenty, o których mowa w art. 6.

5. Wojewoda przekazuje dokumenty, o których mowa w art. 6, konsulowi właściwemu ze względu na ostatnie miejsce stałego zamieszkania za granicą osoby ubiegającej się o uznanie za repatrianta, w celu wydania decyzji o uznaniu za osobę polskiego pochodzenia.

6. Osoba, o której mowa w art. 16 ust. 1, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, zaświadczenie, że pobierała naukę w szkole wyższej na podstawie przepisów o podejmowaniu i odbywaniu studiów przez osoby niebędące obywatelami polskimi, oraz odpis dyplomu.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, w imieniu osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie składają ich rodzice lub opiekunowie prawni albo jedno z rodziców lub jeden z opiekunów prawnych.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, obejmującego osobę małoletnią, w przypadku gdy drugie z jej rodziców nie ubiega się o uznanie za repatrianta, dołącza się:

- 1) złożone przed konsulem pisemne oświadczenie drugiego z rodziców o wyrażeniu zgody na nabycie przez osobę małoletnią obywatelstwa polskiego albo
- 2) wyrok sądu pozbawiający władzy rodzicielskiej drugie z rodziców.

9. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, obejmującego osobę małoletnią pozostającą pod opieką dołącza się zgodę opiekuna, wyrażoną w pisemnym oświadczeniu złożonym przed konsulem.

10. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 8 pkt 1 i ust. 9, może być złożone konsulowi za pośrednictwem wojewody.

11. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, obejmującego osobę małoletnią, która ukończyła 16 lat, dołącza się jej pisemne oświadczenie o wyrażeniu zgody na nabycie obywatelstwa polskiego.

12. Formularz wniosku, o którym mowa w ust. 2, wypełnia się w języku polskim.

13. Dokumenty sporządzone w języku obcym składa się wraz z ich tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego.

14. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera braki formalne, wojewoda wzywa do jego uzupełnienia, w terminie 30 dni, pod rygorem zwrotu wniosku.

15. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku, o którym mowa w ust. 2;
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku i szczegółowe wymogi techniczne dotyczące tych fotografii;
- 3) wymogi formalne dotyczące dowodów dołączanych do wniosku.

16. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 15, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie o uznanie za repatrianta i możliwość skutecznej weryfikacji spełniania warunków uznania za repatrianta.

Art. 16b. 1. Przed wydaniem decyzji w sprawie uznania za repatrianta, wojewoda zwraca się z wnioskiem do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Szefa Agencji Wywiadu, a w razie potrzeby także do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji oraz Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o przekazanie informacji o osobie ubiegającej się o wydanie tej decyzji, mających znaczenie dla prowadzonego postępowania.

2. Podmioty, do których wojewoda zwrócił się o przekazanie informacji, udostępniają je, w terminie 30 dni, w zakresie niezbędnym dla prowadzonego postępowania.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, termin, o którym mowa w ust. 2, może być przedłużony do 90 dni, o czym podmiot obowiązany do przekazania informacji zawiadamia na piśmie wojewodę.

4. Wojewoda wydaje decyzję w sprawie uznania za repatrianta w terminie 30 dni od dnia uzyskania informacji od organów, o których mowa w ust. 1.

Art. 16c. 1. Osoba, o której mowa w art. 16 ust. 1 lub 2, nabywa obywatelstwo polskie z dniem, w którym decyzja o uznaniu za repatrianta stanie się ostateczna.

2. Po wydaniu decyzji o uznaniu za repatrianta, przy ustalaniu prawa osoby, o której mowa w art. 16 ust. 1 lub 2, do świadczeń emerytalnych i rentowych na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich wysokości, okresy zatrudnienia za granicą uwzględnia się jako okresy składkowe.”;

18) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Pełnomocnik udziela repatriantowi, w drodze decyzji, jednorazowo, pomocy ze środków budżetu państwa na:

- 1) pokrycie kosztów przejazdu lub przelotu oraz przewozu mienia do Rzeczypospolitej Polskiej, w wysokości dwukrotności ceny biletu kolejowego drugiej klasy;
- 2) zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy;
- 3) pokrycie kosztów związanych z podjęciem w Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez osobę małoletnią, podlegającą obowiązkowi szkolnemu w rozumieniu art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59), w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na każde dziecko.

2. Starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta udziela repatriantowi, który przybył do Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3, i który poniósł koszty związane z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, na jego wniosek, w drodze decyzji, pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych, udokumentowanych przez repatrianta kosztów, w wysokości do 6000 zł na jednego repatrianta.

3. Pomoc, o której mowa ust. 1 pkt 2, nie przysługuje repatriantom umieszczonym w ośrodku na podstawie decyzji w sprawie przyznania miejsca w ośrodku.

4. Pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, może udzielić konsul, jeżeli osoba, której wydano wizę krajową w celu repatriacji, nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów podróży do Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Kwota pomocy, o której mowa w ust. 2, ulega corocznie od dnia 1 stycznia podwyższeniu w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie

pierwszych trzech kwartałów, ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 15 dni po upływie trzeciego kwartału.

6. Kwotę stanowiącą równowartość pomocy, o której mowa w ust. 1 i 2, wypłaca starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta.

7. Zadania starosty, o których mowa w ust. 2 i 6, są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, kwotę stanowiącą równowartość pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wypłaca konsul i informuje o tym Pełnomocnika.”;

19) po art. 17 dodaje się art. 17a–17d w brzmieniu:

„Art. 17a. 1. Repatriant składa wniosek, o którym mowa w art. 17 ust. 2, osobiście do starosty, o którym mowa w art. 17 ust. 6, w terminie 2 lat od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

2. W przypadku repatrianta będącego osobą małoletnią lub ubezwłasnowolnioną całkowicie, wniosek, o którym mowa w art. 17 ust. 2, składają jego rodzice lub opiekunowie prawni albo jedno z rodziców lub jeden z opiekunów prawnych.

3. Wniosek, o którym mowa w art. 17 ust. 2, składa się na formularzu, który zawiera następujące dane dotyczące wnioskodawcy:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko rodowe;
- 3) imiona rodziców;
- 4) nazwisko rodowe matki;
- 5) datę urodzenia;
- 6) adres miejsca zamieszkania.

4. Do wniosku, o którym mowa w art. 17 ust. 2, dołącza się:

- 1) kopię dowodu osobistego wnioskodawcy, a jeżeli wnioskodawcą jest osoba małoletnia, kopię dowodu osobistego repatrianta, pod którego opieką pozostaje;
- 2) dowód poniesienia kosztów, o których mowa w art. 17 ust. 2.

5. Kwoty stanowiące równowartość pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 i 2, wypłaca się w terminie 45 dni od dnia wydania decyzji w tej sprawie.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku, o którym mowa w art. 17 ust. 2, mając na uwadze potrzebę

zapewnienia sprawności postępowania o przyznanie pomocy oraz kompletności danych przedstawianych we wniosku.

Art. 17b. 1. Pełnomocnik udziela repatriantowi, któremu upłynął okres pobytu w ośrodku, na jego wniosek, w drodze decyzji, pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.

2. Pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, udziela się w formie dopłaty do:

- 1) czynszu najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego albo
- 2) kosztów nabycia lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego.

3. Pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, można udzielać w okresie nie dłuższym niż 10 lat od dnia, w którym upłynął okres pobytu repatrianta w ośrodku.

4. Pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1, można udzielać na czas trwania umowy najmu.

5. Łączna wysokość pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć kwoty 25 000 zł na repatrianta.

6. Wysokość pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nie może przekraczać kwoty:

- 1) 300 zł miesięcznie na repatrianta;
- 2) czynszu, wynikającej z umowy najmu.

7. Repatriant może złożyć wniosek o zamianę formy pomocy finansowej, o której mowa w ust. 1, z dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1, na dopłatę, o której mowa w ust. 2 pkt 2.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, kwota dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 2, ulega pomniejszeniu o wykorzystaną kwotę dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

9. W przypadku zakończenia okresu najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, którego czynsz był spłacany przy udziale pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1, repatriant może złożyć wniosek o przyznanie pomocy finansowej w tej formie na czas trwania kolejnej umowy najmu, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5 i 6.

10. Jeżeli lokal mieszkalny lub budynek mieszkalny nabyty z wykorzystaniem pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 2, zostanie zbyty przed upływem 10 lat od dnia wydania decyzji w sprawie udzielenia pomocy, repatriant zwraca kwotę udzielonej pomocy, pomniejszoną o 10% jej wysokości za każdy rok, który upłynął od wypłaty kwoty pomocy.

Art. 17c. 1. Repatriant składa wniosek, o którym mowa w art. 17b ust. 1, osobiście.

2. Do repatrianta będącego osobą małoletnią lub ubezwłasnowolnioną całkowicie stosuje się przepis art. 17a ust. 2.

3. Wniosek, o którym mowa w art. 17b ust. 1, składa się na formularzu, który zawiera następujące dane dotyczące wnioskodawcy:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko rodowe;
- 3) imiona rodziców;
- 4) nazwisko rodowe matki;
- 5) datę urodzenia;
- 6) numer PESEL;
- 7) serię i numer dowodu osobistego, a jeżeli wnioskodawcą jest osoba małoletnia – serię i numer dowodu osobistego repatrianta, pod którego opieką pozostaje;
- 8) adres wynajmowanego albo nabywanego lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego.

4. Do wniosku o przyznanie pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w art. 17b ust. 2 pkt 1, dołącza się kopię umowy najmu.

5. Repatriant zawiadamia niezwłocznie Pełnomocnika o każdej zmianie danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 17b ust. 1, pod rygorem zwrotu udzielonej pomocy lub jej nieudzielenia w razie ponownego złożenia wniosku.

6. Repatriant przekazuje Pełnomocnikowi wypis aktu notarialnego umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego nie później niż w terminie 60 dni od dnia wydania decyzji w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w art. 17b ust. 2 pkt 2.

7. Pełnomocnik rozpatruje wnioski o udzielenie pomocy finansowej, o której mowa w art. 17b ust. 1, według kolejności wpływu.

8. Kwoty pomocy finansowej w formie dopłaty, o której mowa w art. 17b ust. 2 pkt 1, wypłaca Pełnomocnik, raz w miesiącu, w terminie do 5 dnia każdego miesiąca.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku, o którym mowa w art. 17b ust. 1, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania o przyznanie pomocy oraz kompletności danych przedstawianych we wniosku.

Art. 17d. 1. Osoby, które nabyły obywatelstwo polskie w drodze repatriacji, mają prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.²⁾) i w zakresie określonym w tej ustawie, na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, przez okres do 90 dni od dnia przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Koszty świadczeń, o których mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.”;

20) w art. 18 ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Osobie, której wydano decyzję o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji, konsul może zapewnić pokrycie kosztów uczestnictwa w kursie nauki języka polskiego.

2. Repatriantowi może być udzielona pomoc przez zapewnienie uczestniczenia w bezpłatnych kursach języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego organizują lub mogą zlecić organizację kursów, o których mowa w ust. 1 i 2, organizacji społecznej posiadającej znaczący dorobek w zakresie pomocy repatriantom, z wyjątkiem kursów języka polskiego zapewnionych przez ośrodek zgodnie z art. 20b ust. 1 pkt 7.”;

21) uchyla się art. 19;

22) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„Art. 20. Organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego określają formy, wysokość i tryb przyznawania pomocy dla repatrianta przez te jednostki.”;

23) po rozdziale 4 dodaje się rozdziały 4a i 4b w brzmieniu:

„Rozdział 4a

Ośrodki adaptacyjne dla repatriantów

Art. 20a. Ośrodki mogą być zlokalizowane w miejscu, w którym:

- 1) dojazd do szkoły publicznej nie jest utrudniony lub uciążliwy;
- 2) dostęp do podmiotów leczniczych nie jest utrudniony;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1807, 1860, 1948, 2138, 2173 i 2250 oraz z 2017 r. poz. 60.

3) możliwości podjęcia pracy zarobkowej nie są znacznie ograniczone.

Art. 20b. 1. W ośrodkach zapewnia się repatriantom:

- 1) zakwaterowanie w pomieszczeniu odpowiednim do właściwości osobistych osób umieszczonych w ośrodku, w szczególności wieku, płci i stanu zdrowia;
- 2) całodzienne wyżywienie, składające się z trzech posiłków, w tym jednego posiłku gorącego, oraz napojów;
- 3) całodobowy dostęp do pomieszczeń i urządzeń umożliwiających samodzielne przygotowanie posiłku;
- 4) całodobowy dostęp do pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych;
- 5) środki czystości niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w tym przeznaczone dla osób małoletnich;
- 6) możliwość korzystania na własny koszt, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – na koszt ośrodka, ze środków łączności pozostających na wyposażeniu ośrodka;
- 7) możliwość uczestniczenia w zajęciach adaptacyjno-integracyjnych oraz w zajęciach umożliwiających poznanie historii, tradycji i zwyczajów polskich, a także w kursach języka polskiego i kursach zawodowych.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, minimalne wymagania dotyczące wyposażenia ośrodków, mając na uwadze potrzebę zapewnienia repatriantom odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz adaptacyjno-integracyjnych.

Art. 20c. 1. Pełnomocnik przyznaje repatriantowi umieszczonemu w ośrodku, w drodze decyzji, świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa w wysokości 200 zł miesięcznie.

2. Świadczenia, o którym mowa w ust. 1, nie przyznaje się repatriantowi, który podjął pracę zarobkową, z wyjątkiem repatrianta będącego osobą małoletnią.

3. Kwotę świadczenia, o którym mowa w ust. 1, wypłaca kierownik ośrodka lub osoba przez niego upoważniona.

Art. 20d. Kierownikiem ośrodka może być osoba, która:

- 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) posiada co najmniej 2-letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności, o której mowa w art. 20e ust. 3;

- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

Art. 20e. 1. Pełnomocnik dokonuje wyboru podmiotu lub podmiotów prowadzących ośrodki w otwartym konkursie ofert, zwanym dalej „konkuresem”.

2. Konkurs przeprowadza się z zachowaniem zasad przejrzystości i równego traktowania uczestniczących w nim podmiotów.

3. Do konkursu mogą zgłosić się organizacje społeczne, stowarzyszenia albo inne osoby prawne, których statut obejmuje prowadzenie działalności:

- 1) w zakresie pomocy społecznej, w tym udzielanie pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, lub
- 2) na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, lub
- 3) charytatywnej, lub
- 4) na rzecz osób niepełnosprawnych, lub
- 5) na rzecz osób w wieku emerytalnym, lub
- 6) w sferze oświaty i wychowania, lub
- 7) na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa oraz upowszechniania i ochrony praw dziecka.

4. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz w dzienniku lub tygodniku o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym lub lokalnym.

5. Ogłoszenie o konkursie zawiera informacje o:

- 1) wymaganiach, które musi spełniać ośrodek;
- 2) wymaganiach, które musi spełniać kierownik ośrodka;
- 3) obowiązku złożenia dokumentów potwierdzających prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 3;
- 4) kryteriach, które bierze się pod uwagę dokonując oceny ofert;
- 5) terminie i sposobie składania ofert;
- 6) terminie dokonania wyboru podmiotu lub podmiotów prowadzących ośrodki;
- 7) sposobie ogłoszenia wyników konkursu.

6. Oferta konkursowa zawiera, co najmniej:

- 1) szczegółowy opis miejsca, w którym ośrodek ma być zlokalizowany, wraz z opisem jego okolicy, uwzględniający odległość od właściwego urzędu gminy, szkół publicznych oraz podmiotów leczniczych;
- 2) szczegółowy opis budynku, w którym ośrodek ma być zlokalizowany, uwzględniający liczbę pomieszczeń przeznaczonych dla osób w nim umieszczanych oraz ich wyposażenie, a także informację o przystosowaniu tych pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych oraz małoletnich;
- 3) analizę możliwości zatrudnienia repatrianta na terenie gminy, w której ośrodek ma być zlokalizowany;
- 4) określenie maksymalnej liczby miejsc przeznaczonych dla repatriantów w budynku, w którym ośrodek ma być zlokalizowany;
- 5) informację o dotychczasowej działalności podmiotu uczestniczącego w konkursie;
- 6) dokumentację potwierdzającą prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 3;
- 7) kopię dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do nieruchomości, w której ośrodek ma być zlokalizowany;
- 8) informację o posiadanych zasobach kadrowych, niezbędnych do zapewnienia prowadzenia ośrodka, w tym informację o kandydacie do pełnienia funkcji kierownika ośrodka;
- 9) zarys programu zajęć i kursów, o których mowa w art. 20b ust. 1 pkt 7, wraz z informacją o planowanej współpracy z państwowymi lub samorządowymi instytucjami kultury w tym zakresie;
- 10) dane kontaktowe podmiotu uczestniczącego w konkursie;
- 11) szacowany koszt pobytu repatrianta w ośrodku w okresie 90 dni.

Art. 20f. 1. Pełnomocnik, dokonując oceny ofert konkursowych i wyboru podmiotu lub podmiotów prowadzących ośrodki, bierze pod uwagę, w szczególności:

- 1) położenie oraz wyposażenie miejsca, w którym ośrodek ma być zlokalizowany;
- 2) możliwości zatrudnienia repatrianta na terenie gminy, w której ośrodek ma być zlokalizowany;
- 3) dotychczasową działalność podmiotu, o której mowa w art. 20e ust. 3;
- 4) spełnianie wymagań, które musi spełniać kierownik ośrodka, przez kandydata do pełnienia tej funkcji.

2. Z przebiegu konkursu Pełnomocnik sporządza protokół.

3. Wyniki konkursu ogłasza się niezwłocznie po dokonaniu wyboru podmiotu lub podmiotów prowadzących ośrodki, w sposób, o którym mowa w art. 20e ust. 4.

Art. 20g. 1. Pełnomocnik, niezwłocznie po ogłoszeniu wyników konkursu, zawiera umowę z podmiotem lub podmiotami prowadzącymi ośrodki.

2. W umowie określa się, w szczególności:

- 1) szczegółowy zakres zadań podmiotu prowadzącego ośrodek;
- 2) prawa i obowiązki stron;
- 3) zasady finansowania ośrodka;
- 4) sposób postępowania w przypadku naruszenia umowy lub niewywiązania się z niej;
- 5) termin, na jaki umowa zostaje zawarta.

3. Pełnomocnik powierza prowadzenie ośrodka wybranemu podmiotowi na okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia zawarcia umowy.

4. Prowadzenie ośrodka jest finansowane ze środków budżetu państwa.

5. W terminie 90 dni przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 3, zamieszcza się ogłoszenie o konkursie, w sposób, o którym mowa w art. 20e ust. 4.

Art. 20h. 1. Podmiot prowadzący ośrodek przedstawia Pełnomocnikowi do zatwierdzenia, w terminie 5 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu, szczegółowy program zajęć i kursów, o których mowa w art. 20b ust. 1 pkt 7.

2. Szczegółowy program zajęć i kursów, o których mowa w art. 20b ust. 1 pkt 7, zawiera, w szczególności, informacje dotyczące:

- 1) kwalifikacji osób prowadzących zajęcia i kursy;
- 2) czasu trwania, liczby godzin i sposobu organizacji zajęć i kursów;
- 3) tematów poszczególnych zajęć i kursów;
- 4) sposobu ewaluacji efektów kształcenia;
- 5) form zaliczenia zajęć i kursów;
- 6) planowanej współpracy z państwowymi lub samorządowymi instytucjami kultury w tym zakresie.

3. Zajęcia adaptacyjno-integracyjne są prowadzone w języku zrozumiałym dla repatriantów oraz obejmują zagadnienia dotyczące praktycznych aspektów zamieszkiwania w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym dotyczące:

- 1) systemu opieki zdrowotnej;
- 2) systemu oświaty;

- 3) bezpieczeństwa publicznego;
- 4) polityki prorodzinnej oraz pomocy socjalnej;
- 5) rynku pracy i praw pracownika;
- 6) uprawnień osób niepełnosprawnych oraz procedury uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

4. Podmiot prowadzący ośrodek, w zakresie prowadzenia zajęć i kursów, o których mowa w art. 20b ust. 1 pkt 7, może współpracować z państwowymi lub samorządowymi instytucjami kultury.

5. Repatriant, po ukończeniu kursu zawodowego w ustalonym wymiarze godzinowym, otrzymuje zaświadczenie o jego ukończeniu, wystawione przez osoby, które go prowadziły.

Art. 20i. 1. Kierownik ośrodka poucza repatrianta o przysługujących mu prawach i obowiązkach oraz zapoznaje go z treścią regulaminu organizacyjno-porządkowego, co repatriant potwierdza w formie pisemnego oświadczenia.

2. Repatriant umieszczony w ośrodku jest obowiązany:

- 1) przestrzegać regulaminu organizacyjno-porządkowego ośrodka;
- 2) przestrzegać zasad współżycia społecznego;
- 3) uczestniczyć w zajęciach i kursach, o których mowa w art. 20b ust. 1 pkt 7, na które się zapisał.

3. Repatriantowi umieszczonemu w ośrodku zabrania się:

- 1) posiadania przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku;
- 2) spożywania alkoholu oraz przyjmowania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 3) palenia wyrobów tytoniowych poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 4) przebywania w miejscach, do których kierownik ośrodka wydał zakaz wstępu.

Art. 20j. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, regulamin organizacyjno-porządkowy ośrodka, obejmujący:

- 1) przepisy porządkowe,
- 2) sposób organizacji posiłków,
- 3) termin i sposób wypłaty świadczenia, o którym mowa w art. 20c ust. 1

– uwzględniając, w szczególności, potrzeby repatriantów przebywających w ośrodku, konieczność zapewnienia bezpiecznych warunków pobytu na terenie ośrodka oraz jego sprawnego funkcjonowania.

Art. 20k. 1. Nadzór nad funkcjonowaniem ośrodków sprawuje Pełnomocnik.

2. Nadzór polega na kontroli i ocenie podmiotu prowadzącego ośrodek w zakresie:

- 1) realizacji postanowień umowy, o której mowa w art. 20g ust. 1;
- 2) zapewniania warunków, o których mowa w art. 20b ust. 1;
- 3) spełnienia minimalnych wymagań dotyczących wyposażenia ośrodka, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 20b ust. 2.

3. Pełnomocnik, sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ośrodków, może je wizytować.

4. Pełnomocnik, podczas wizytowania ośrodka, ma prawo:

- 1) wstępu do niego;
- 2) poruszania się po jego terenie;
- 3) przeglądania dokumentów;
- 4) żądania wyjaśnień od kierownika ośrodka;
- 5) przeprowadzania rozmów z repatriantami umieszczonymi w ośrodku.

5. W przypadku gdy Pełnomocnik, sprawując nadzór nad funkcjonowaniem ośrodka, stwierdzi rażące uchybienia w jego funkcjonowaniu, informuje o tym kierownika ośrodka oraz wzywa podmiot prowadzący ośrodek do usunięcia stwierdzonych uchybień w określonym terminie, pod rygorem rozwiązania umowy, o której mowa w art. 20g ust. 1.

6. Pełnomocnik dokumentuje czynności wykonywane w ramach nadzoru nad funkcjonowaniem ośrodków w formie protokołu, do którego wpisuje:

- 1) datę, miejsce i rodzaj czynności wykonywanych w ramach nadzoru;
- 2) dokumenty i informacje uzyskane podczas wykonywania czynności oraz ich źródła;
- 3) dodatkowe uwagi, uwzględniające, w szczególności, zakres stwierdzonych nieprawidłowości, przyczynę ich powstania i skutki, jakie wywołują lub mogą wywołać, oraz zalecenia lub wnioski dotyczące usprawnienia nadzorowanego ośrodka.

Art. 20l. 1. W przypadku uporczywego naruszania przez repatrianta obowiązków określonych w regulaminie organizacyjno-porządkowym ośrodka, Pełnomocnik wydaje decyzję w sprawie pozbawienia go miejsca w ośrodku.

2. Repatriant jest obowiązany opuścić ośrodek w przypadku:

- 1) upływu okresu jego pobytu w ośrodku, określonego w decyzji w sprawie przyznania mu miejsca w ośrodku;
- 2) wydania mu decyzji, o której mowa w ust. 1.

Art. 20m. 1. Kierownik ośrodka prowadzi ewidencję repatriantów umieszczonych w ośrodku.

2. Do ewidencji wpisuje się następujące dane osobowe repatrianta:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) obywatelstwo;
- 4) stan cywilny;
- 5) płeć;
- 6) okres pobytu w ośrodku.

3. Kierownik ośrodka:

- 1) udostępnia dane zawarte w ewidencji Pełnomocnikowi na każde żądanie;
- 2) aktualizuje dane zawarte w ewidencji;
- 3) informuje Pełnomocnika o wszelkich zmianach dokonywanych w ewidencji.

Rozdział 4b

Osoba wspierająca repatrianta

Art. 20n. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania repatrianta może przydzielić mu, w drodze decyzji, na jego wniosek, uzasadniony jego szczególną sytuacją, osobę wspierającą repatrianta, zwaną dalej „osobą wspierającą”.

2. Szczególna sytuacja repatrianta może wynikać, w szczególności, z:

- 1) podeszłego wieku;
- 2) stanu zdrowia;
- 3) braku umiejętności adaptacyjnych;
- 4) niewładania językiem polskim w wystarczającym stopniu.

3. Osobę wspierającą przydziela się repatriantowi na okres nie dłuższy niż 2 lata.

4. Przydzielenie osoby wspierającej jest zadaniem własnym gminy.

Art. 20o. 1. Osobą wspierającą może być osoba, która:

- 1) posiada doświadczenie w realizacji projektów lub innych działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Zadaniem osoby wspierającej jest udzielanie repatriantowi pomocy w adaptacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, polegającej, w szczególności, na:

- 1) udzielaniu informacji o sposobie załatwienia istotnych dla repatrianta spraw z zakresu opieki medycznej, szkolnictwa, pomocy socjalnej oraz zatrudnienia;
- 2) wspieraniu repatrianta w załatwianiu spraw, o których mowa w pkt 1, w szczególności w zakresie sporządzania w jego imieniu pism urzędowych;
- 3) asystowaniu repatriantowi w podeszłym wieku podczas wizyt lekarskich.

Art. 20p. 1. Osoba wspierająca, za zgodą repatrianta, ma prawo wglądu do dokumentów zawierających następujące dane i informacje dotyczące repatrianta:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) data urodzenia;
- 3) adres miejsca zamieszkania;
- 4) stan cywilny;
- 5) wykształcenie;
- 6) zawód;
- 7) miejsce pracy;
- 8) źródła dochodu;
- 9) informacje dotyczące warunków mieszkaniowych.

2. Osoba wspierająca, za zgodą repatrianta, ma prawo do występowania do właściwych organów władzy publicznej, organizacji oraz instytucji o udzielenie informacji niezbędnych do udzielenia pomocy repatriantowi, w tym informacji zawierających dane osobowe repatrianta.”;

24) w art. 21:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi, udziela się dotacji z budżetu państwa na podstawie porozumienia zawartego z właściwym wojewodą. Dotacja może być przyznana w wysokości do 25 000 zł na repatrianta.

2. Dotacji udziela się gminie, której rada gminy podjęła uchwałę, w której zobowiązała się do zapewnienia lokalu mieszkalnego repatriantom i do zawarcia, na czas nieokreślony, umowy nadającej im tytuł prawny do lokalu mieszkalnego.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przy udzielaniu dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi, uwzględnia się wielkość lokalu mieszkalnego, jego wyposażenie i stan techniczny oraz lokalizację, a także ewentualne koszty poniesione przez gminę w związku z zapewnieniem repatriantowi lokalu mieszkalnego.”,

c) w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) szczegółowy opis pomocy mieszkaniowej udzielonej repatriantowi;”,

d) dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Repatriantowi nie przysługują jakiegokolwiek roszczenia z tytułu zapewnienia w różnych gminach różnych warunków lokalu mieszkalnego, jeżeli gminy te otrzymały dotację z budżetu państwa, o której mowa w ust. 1.”;

25) w art. 22:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Gmina może udzielić repatriantowi, na jego wniosek, pomocy polegającej na przeprowadzeniu remontu, adaptacji lub wyposażeniu lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Gmina otrzymuje z budżetu państwa dotację celową na realizację zadania, o którym mowa w ust. 1, do wysokości 6000 zł na repatrianta.”,

c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Repatriant składa wniosek, o którym mowa w ust. 1, osobiście do wójta właściwego ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta, w terminie 2 lat od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.”;

26) po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Odznaka honorowa „Zasłużony dla repatriacji”

Art. 28a. 1. Osobom fizycznym, w uznaniu ich zasług w związku z prowadzeniem działalności na rzecz repatriantów, może zostać przyznana, odznaka honorowa „Zasłużony dla repatriacji”.

2. Odznakę, o której mowa w ust. 1, przyznaje Prezes Rady Ministrów, z własnej inicjatywy albo na wniosek Pełnomocnika lub organu statutowego organizacji społecznej lub instytucji działającej na rzecz repatriantów.

3. Wraz z odznaką, o której mowa w ust. 1, wydaje się legitymację potwierdzającą jej przyznanie.

4. Organ statutowy organizacji społecznej lub instytucji działającej na rzecz repatriantów składa wniosek o przyznanie odznaki, o której mowa w ust. 1, za pośrednictwem Pełnomocnika.

5. Pełnomocnik prowadzi ewidencję informacji o osobach, którym została przyznana odznaka, o której mowa w ust. 1.

6. Do ewidencji wpisuje się następujące dane dotyczące osób, którym została przyznana odznaka, o której mowa w ust. 1:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) datę i miejsce urodzenia;
- 3) imiona rodziców;
- 4) państwo zamieszkania;
- 5) obywatelstwo;
- 6) datę przyznania odznaki.

7. Pełnomocnik, po powzięciu informacji o zgonie osoby, której została przyznana odznaka, o której mowa w ust. 1, zarządza protokolarne i komisyjne usunięcie danych dotyczących tej osoby z ewidencji.

Art. 28b. 1. Wniosek o przyznanie odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1, zawiera:

- 1) następujące dane dotyczące osoby przedstawionej do wyróżnienia:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) numer PESEL,
 - c) datę i miejsce urodzenia,
 - d) imiona rodziców,
 - e) państwo zamieszkania,
 - f) obywatelstwo,
 - g) adres do korespondencji;
- 2) informacje uzasadniające przyznanie odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1;

3) nazwę albo imię i nazwisko i podpis wnioskodawcy lub osoby działającej w imieniu wnioskodawcy oraz datę złożenia wniosku.

2. Prezes Rady Ministrów rozpatruje wniosek o przyznanie odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1, w terminie 60 dni od dnia jego otrzymania.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o przyznanie odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1,
- 2) wzór i sposób noszenia odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1,
- 3) wzór legitymacji potwierdzającej przyznanie odznaki, o której mowa w art. 28a ust. 1,
- 4) sposób prowadzenia ewidencji informacji o osobach, którym została przyznana odznaka, o której mowa w art. 28a ust. 1

– mając na uwadze potrzebę ujednoczenia sposobu składania wniosków, wzornictwo stosowane w polskiej falerystyce oraz zakres danych wpisywanych do ewidencji.”;

27) art. 29 i art. 30 otrzymują brzmienie:

„Art. 29. 1. W celu umożliwienia kandydatom na repatriantów poszukiwań właściwych warunków do osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, Pełnomocnik prowadzi ewidencję lokali mieszkalnych i źródeł utrzymania dla repatriantów.

2. Ewidencję, o której mowa w ust. 1, prowadzi się w systemie teleinformatycznym, na podstawie uchwał i oświadczeń przekazanych przez podmioty, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 2 i 3.

3. Ewidencja, o której mowa w ust. 1, obejmuje dane zawarte w uchwałach i oświadczeniach, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 2 i 3, niewskazujących imiennie osoby mogącej ubiegać się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji.

4. Dane umieszczone w ewidencji, o której mowa w ust. 1, są udostępniane, za pośrednictwem konsula, osobom, którym wydano decyzję, o której mowa w art. 11 ust. 1, w kolejności złożenia wniosków o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji.

5. Dane umieszczone w ewidencji, o której mowa w ust. 1, udostępnia się, w pierwszej kolejności, osobom deportowanym i prześladowanym z przyczyn narodowościowych lub politycznych, których wiek i zły stan zdrowia uzasadnia szybką repatriację do Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Dane umieszczone w ewidencji, o której mowa w ust. 1, przechowuje się przez okres 10 lat od dnia ich wprowadzenia.

7. Pełnomocnik, po upływie okresu, o którym mowa w ust. 6, zarządza protokolarne i komisyjne usunięcie danych zawartych w ewidencji, o której mowa w ust. 1.

Art. 30. 1. Pełnomocnik prowadzi w systemie teleinformatycznym ewidencję osób ubiegających się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, które nie posiadają warunków do osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Ewidencję, o której mowa w ust. 1, prowadzi się w celu zapewnienia warunków do osiedlenia się osobom, o których mowa w ust. 1.

3. Ewidencja, o której mowa w ust. 1, zawiera następujące dane i informacje dotyczące osób ubiegających się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko rodowe;
- 3) imię i nazwisko rodowe ojca;
- 4) imię i nazwisko rodowe matki;
- 5) datę urodzenia;
- 6) miejsce i kraj urodzenia;
- 7) stan cywilny;
- 8) miejsce zamieszkania za granicą i miejsce zamierzonego osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) narodowość i pochodzenie etniczne;
- 10) obywatelstwo;
- 11) zawód, wykształcenie oraz kwalifikacje zawodowe;
- 12) informację o oczekiwaniach co do sposobu zapewnienia warunków do osiedlenia się;
- 13) informację o prześladowaniach politycznych i narodowościowych.

4. Dane, o których mowa w ust. 3 pkt 1, 2, 11 i 12, są udostępniane podmiotom, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 2 i 3, na ich pisemny wniosek.

5. Dane, o których mowa w ust. 3, przechowuje się do czasu wydania osobom, których dotyczą, wizy krajowej w celu repatriacji.

6. Pełnomocnik, po upływie okresu przechowywania danych, o których mowa w ust. 3, zarządza protokolarne i komisyjne usunięcie zapisu tych danych.”;

28) uchyla się art. 31 i art. 32;

29) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i konsul, każdy w zakresie swojej właściwości, prowadzą rejestr dotyczący wiz krajowych w celu repatriacji.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i wojewoda, każdy w zakresie swojej właściwości, prowadzą rejestr dotyczący uznania za repatrianta.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, Pełnomocnik, wojewoda i konsul, każdy w zakresie swojej właściwości, prowadzą rejestr dotyczący udzielania pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa.

4. Rejestry, o których mowa w ust. 1–3, wchodzi w skład krajowego zbioru rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, o którym mowa w art. 449 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”;

30) po art. 33 dodaje się art. 33a i art. 33b w brzmieniu:

„Art. 33a. W rejestrach, o których mowa w art. 33 ust. 1–3, gromadzi się i przechowuje:

- 1) informacje o wnioskach i wydanych rozstrzygnięciach, odpowiednio, w sprawach:
 - a) wydania wize krajowej w celu repatriacji,
 - b) uznania za repatrianta,
 - c) udzielenia pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa;
- 2) następujące dane dotyczące osób, które złożyły wnioski w sprawach, o których mowa w pkt 1:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) nazwisko rodowe,
 - c) imię i nazwisko rodowe ojca,
 - d) imię i nazwisko rodowe matki,
 - e) datę urodzenia,
 - f) miejsce i kraj urodzenia,
 - g) miejsce zamieszkania za granicą,
 - h) stan cywilny,
 - i) narodowość i pochodzenie etniczne,
 - j) obywatelstwo,
 - k) datę nabycia obywatelstwa polskiego,
 - l) numer PESEL,
 - m) datę opuszczenia ośrodka.

Art. 33b. W postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy mogą być przetwarzane następujące dane i informacje dotyczące osób objętych wnioskami, o których mowa w art. 33a pkt 1, bez ich zgody:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) miejsce zamieszkania;
- 3) obywatelstwo;
- 4) narodowość i pochodzenie etniczne;
- 5) zawód, wykształcenie i kwalifikacje zawodowe;
- 6) informacje o oczekiwaniach co do sposobu zapewnienia warunków do osiedlenia się;
- 7) numer PESEL.”;

31) art. 34 i art. 35 otrzymują brzmienie:

„Art. 34. 1. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji procesu repatriacji, minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy i prowadzi w systemie teleinformatycznym centralny rejestr danych o repatriacji.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, obejmuje dane z rejestrów, o których mowa w art. 33 ust. 1–3.

3. Pełnomocnik, wojewoda i konsul przekazują do rejestru, o którym mowa w ust. 1, dane zawarte w prowadzonych przez siebie rejestrach, niezwłocznie po ich umieszczeniu we właściwym rejestrze.

Art. 35. Dane lub informacje przechowywane w rejestrach, o których mowa w art. 33 ust. 1–3 i art. 34 ust. 1, udostępnia się:

- 1) organom administracji publicznej,
 - 2) Radzie do Spraw Uchodźców, Policji, Straży Granicznej, Służbie Więziennej, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biuru Ochrony Rządu, Państwowej Inspekcji Pracy, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Szefowi Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych i straży gminnej (miejskiej),
 - 3) organom Krajowej Administracji Skarbowej,
 - 4) sądom,
 - 5) prokuraturze
- w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.”;

32) po art. 35 dodaje się art. 35a i art. 35b w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Podmiotom, o których mowa w art. 35, udostępnia się, na ich wniosek, dane z rejestrów, o których mowa w art. 33 ust. 1–3 i art. 34 ust. 1.

2. Organ rozpatrujący wniosek, o którym mowa w ust. 1, odmawia, w drodze decyzji, udostępnienia danych, jeżeli zakres tych danych podanych we wniosku nie odpowiada zakresowi, o którym mowa w art. 35.

3. Dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 33 ust. 1–3 i art. 34 ust. 1, są udostępniane w trybie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przez: ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wojewodę, konsula i Pełnomocnika, w zakresie prowadzonych przez nich rejestrów.

Art. 35b. Do sposobu i trybu udostępniania danych zawartych w rejestrach, o których mowa w art. 33 ust. 1–3, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych stosuje się przepisy art. 453–456 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz przepisy wydane na podstawie art. 457 i art. 458 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”;

33) art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36. Administratorem danych osobowych przetwarzanych w:

- 1) ewidencji, o której mowa w art. 20m ust. 1, jest kierownik ośrodka;
- 2) ewidencjach, o których mowa w art. 28a ust. 5, art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1, jest Pełnomocnik;
- 3) rejestrze, o którym mowa w art. 33 ust. 1, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych i właściwy konsul;
- 4) rejestrze, o którym mowa w art. 33 ust. 2, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych i właściwy wojewoda;
- 5) rejestrze, o którym mowa w art. 33 ust. 3, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, Pełnomocnik, właściwy wojewoda i właściwy konsul;
- 6) rejestrze, o którym mowa w art. 34 ust. 1, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.”;

34) w art. 38 w ust. 1 w pkt 1:

a) lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) udzielania dotacji gminie, która zapewni repatriantom lokal mieszkalny,”,

b) lit. e otrzymuje brzmienie:

„e) udzielania dotacji celowej gminie, która przeprowadziła remont lub adaptację lokalu mieszkalnego lub wyposażyla go w miejscu osiedlenia się repatrianta w Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2016 r. poz. 205, 615 i 1948) w art. 4 w ust. 1 w pkt 17 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 18 w brzmieniu:

„18) nabycie w drodze dziedziczenia, zapisu zwykłego, zapisu windykacyjnego, dalszego zapisu, polecenia testamentowego lub darowizny własności (współwłasności) budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub udziału w takim prawie, spółdzielczego prawa do domu jednorodzinnego albo udziału w takim prawie przez repatrianta, jeżeli spełnia warunki określone w art. 16 ust. 2 pkt 2 i 3; przepisy art. 16 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:
„12) art. 17d ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...)”;
- 2) w art. 13a pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) o których mowa w art. 12 pkt 2–6 i 9–12, art. 12a, art. 15 ust. 2 pkt 12 oraz art. 42j”.

Art. 4. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, 1933, 2169 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60) w art. 43:

- 1) w ust. 6a pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) niepodjęciu kształcenia przez cudzoziemców, o których mowa w ust. 3, lub skreśleniu ich z listy studentów, podając imię i nazwisko, datę urodzenia, adres stałego zamieszkania, informacje o posiadaniu Karty Polaka lub spełnieniu

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1807, 1860, 1948, 2138, 2173 i 2250 oraz z 2017 r. poz. 60.

wymagań określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...).”;

2) ust. 6b i 7 otrzymują brzmienie:

„6b. Rektor przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, w terminie do 15 stycznia każdego roku, wykazy cudzoziemców, o których mowa w ust. 3 i 4, sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia poprzedniego roku, ze wskazaniem osób posiadających Kartę Polaka lub spełniających wymagania określone w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, które zawierają: imię i nazwisko cudzoziemca, państwo zamieszkania, kierunek i rok studiów lub inny rodzaj kształcenia oraz jednostkę organizacyjną uczelni, w której cudzoziemiec odbywa kształcenie, a także warunki finansowe kształcenia.

7. Cudzoziemcy, którzy spełniają wymagania określone w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji i studiujący w kraju swojego zamieszkania, mogą być stypendystami, o których mowa w ust. 4 pkt 1.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2014 r. poz. 1187, z 2015 r. poz. 1274, z 2016 r. poz. 753 i 2066 oraz z 2017 r. poz. 60) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Karta Polaka może być także przyznana osobie będącej obywatelem jednego z państw, o których mowa w ust. 2, której polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...), pod warunkiem wykazania się znajomością języka polskiego w stopniu co najmniej podstawowym. Przepisy art. 13 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.”;

2) w art. 23 ust. 2c otrzymuje brzmienie:

„2c. Dane przechowywane w rejestrze, o którym mowa w ust. 2a, udostępnia się organom administracji publicznej, sądom, prokuraturom, Policji, Straży Granicznej, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz organom Krajowej Administracji Skarbowej, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, 1948 i 2066 oraz z 2017 r. poz. 60) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 60 w ust. 1 uchyla się pkt 19;
- 2) w art. 195 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do ustalenia polskiego pochodzenia osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepis art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz 2017 r. poz. 60 i ...).”;
- 3) w art. 229 w ust. 4 uchyla się pkt 2;
- 4) w art. 236 uchyla się pkt 2;
- 5) w art. 449 w ust. 2 pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) ewidencji osób ubiegających się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, które nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapewnionego lokalu mieszkalnego lub źródła utrzymania;”;
- 6) w art. 452 w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Szefa Urzędu, z wyłączeniem rejestrów, o których mowa w art. 449 ust. 2 pkt 13 i 14;”;
- 7) w art. 453 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dane przetwarzane w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, w tym w rejestrach, o których mowa w art. 449 ust. 2 pkt 13 i 14, udostępnia się podmiotom, o których mowa w art. 450 ust. 1 i 2, oraz Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Repatriacji, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, jeżeli złożą jednorazowy wniosek w tej sprawie, a Szef Urzędu wyrazi na to zgodę i jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:”;
- 8) w art. 454 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Szef Urzędu wyraża zgodę na udostępnienie danych przetwarzanych w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców, w tym w rejestrach, o których mowa w art. 449 ust. 2 pkt 13 i 14, podmiotom, o których mowa w art. 450, oraz Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Repatriacji, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, odmawia wyrażenia tej zgody albo cofa ją, w drodze decyzji.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. poz. 1274, z 2016 r. poz. 1579 oraz z 2017 r. poz. 132) w art. 34 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

- „7) wydaje decyzje w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia oraz decyzje o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji, może

przyznawać i wypłacać pomoc ze środków budżetu państwa lub pokrywać koszty uczestnictwa w kursie języka polskiego, a także dokonuje tłumaczenia na język polski lub poświadcza tłumaczenie zagranicznych dokumentów umożliwiających sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego, o których mowa w art. 12c ust. 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...), i przekazuje je, wraz z wnioskiem o sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego, właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego;”.

Art. 8. Rada Ministrów przedłoży Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej informację o wykonaniu ustawy oraz o skutkach jej stosowania po 2 latach jej obowiązywania, do dnia 30 września 2019 r.

Art. 9. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 13a ustawy zmienianej w art. 3 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 13a ustawy zmienianej w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 10. Do postępowań wszczętych na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 11. 1. Postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały wszczęte na podstawie art. 15 ustawy zmienianej w art. 1 i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy umarza się.

2. Jeżeli do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców udzielił zezwolenia na pobyt stały osobom, o których mowa w art. 15 ust. 1 lub 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, do wydania tym osobom pierwszej karty pobytu stosuje się art. 15 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, oraz art. 229 ust. 4 pkt 2 i art. 236 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 6, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 12. Decyzje o przyrzeczeniu wydania wizy krajowej w celu repatriacji wydane na podstawie art. 11 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują ważność.

Art. 13. Konsul, w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przekaże dane zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 32 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1, do rejestru, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 14. Do opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 15. Powołanie członków Rady do Spraw Repatriacji nastąpi po raz pierwszy w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 16. 1. Repatriantowi oraz jego małżonkowi i małoletniemu dziecku pozostającemu pod władzą rodzicielską co najmniej jednego z małżonków, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji może przyznać pomoc, o której mowa w art. 17b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji, wydając decyzję o przyznaniu pomocy, o której mowa w art. 17b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, bierze w szczególności pod uwagę rodzaj i zakres dotychczas udzielonej pomocy oraz warunki bytowe osób, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisy art. 17b i art. 17c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wniosek o przyznanie pomocy, o której mowa w art. 17b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, należy złożyć nie później niż do dnia 31 grudnia 2017 r.

Art. 17. Powołuje się Radę do Spraw Repatriacji.

Art. 18. 1. W latach 2017–2026 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy wynosi 474.133 tys. zł, z tym że w:

- 1) 2017 r. – 24.689 tys. zł;
- 2) 2018 r. – 63.150 tys. zł;
- 3) 2019 r. – 58.505 tys. zł;
- 4) 2020 r. – 52.167 tys. zł;
- 5) 2021 r. – 46.837 tys. zł;
- 6) 2022 r. – 45.757 tys. zł;

- 7) 2023 r. – 45.757 tys. zł;
- 8) 2024 r. – 45.757 tys. zł;
- 9) 2025 r. – 45.757 tys. zł;
- 10) 2026 r. – 45.757 tys. zł.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz Pełnomocnik Rządu do spraw Repatriacji monitorują wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz wdrażają mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków budżetu państwa, o którym mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania systemu repatriacji, w tym ograniczeniu liczby wydawanych przez Pełnomocnika decyzji w sprawie przyznania miejsca w ośrodku lub przedłużenia pobytu repatrianta w ośrodku.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r., z wyjątkiem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

UZASADNIENIE

Prezes Rady Ministrów, podczas spotkania z repatriantami w 80. rocznicę pierwszej masowej deportacji Polaków do Kazachstanu przez władze sowieckie, zapewniła że Rząd nie spocznie, póki do Polski nie wróci każdy Polak i Polka, którzy tego chcą.

Tym samym projekt ustawy ma na celu przyspieszenie powrotów repatriantów do kraju oraz wprowadzenie nowych form pomocy, w tym finansowej. Zakres proponowanych zmian był długo i szeroko konsultowany ze środowiskiem repatrianckim w kraju i za granicą (Kazachstan) oraz samorządami i organizacjami zajmującymi się problematyką repatriancką. Wykorzystano różnorodne techniki konsultacyjne, co pozwoliło w sposób pełny na poznanie potrzeb, oczekiwań i obaw repatriantów, którzy już powrócili do kraju, oraz tych, którzy wyrażają taką chęć.

Zasadnicze, zidentyfikowane problemy dotyczą:

- uciążliwych i niejasnych procedur związanych z powrotem (procedur trudnych także pod względem realizacyjnym, z uwagi na warunki klimatyczne krajów, z których powracają repatrianci),
- obaw o przyszłe, docelowe miejsce zamieszkania,
- obaw o przyszłe miejsce pracy, najlepiej zgodne z posiadanymi kwalifikacjami,
- obaw związanych ze słabą znajomością języka polskiego lub całkowitym brakiem znajomości tego języka,
- obaw związanych z procesem adaptacyjnym.

Określenie obaw repatriantów, w zestawieniu z dotychczasowymi statystykami powrotów, ułatwiło ustalenie zakresu niezbędnych zmian, które w szczególności:

- usprawniają procedury,
- zapewniają czasowe miejsce zamieszkania w ośrodku dla repatriantów, który będzie w określonych przypadkach „starterem” nowego życia po powrocie do kraju,
- ułatwiają zapewnienie własnego miejsca zamieszkania po opuszczeniu ww. ośrodka,
- ułatwiają procesy adaptacyjne.

Stan obecny i potrzeba zmian

Od 2007 roku liczba repatriantów systematycznie spada, a okres oczekiwania na osiedlenie w Polsce w ramach repatriacji może trwać nawet 10 lat. W roku 2007 w tym trybie do Polski

przyjechały 243 osoby. W roku 2012 takich osób było już o połowę mniej – tylko 123. Rośnie natomiast liczba osób, które otrzymały decyzje o przyrzeczeniu wydania wizen, lecz nie mogą osiedlić się w kraju, gdyż nie mają do tego warunków: mieszkania i źródła utrzymania. Do 2007 r. takich decyzji wydano niemal półtora tysiąca (1476), w 2012 r. liczba ta wzrosła do prawie 2 tys. (1937). Z danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wynika, że pod koniec listopada 2013 roku repatriacją do Polski było zainteresowanych jeszcze ponad 2,6 tys. cudzoziemców polskiego pochodzenia ze Wschodu. Najwyższa Izba Kontroli wyliczyła, że przeprowadzana w dotychczasowym tempie repatriacja (biorąc pod uwagę liczbę osób oczekujących oraz średnią liczbę osób przesiedlanych w danym roku) trwałaby ponad 16 lat. Na dzień 8 stycznia 2014 r. najstarsza sprawa oczekiwania na repatriację do Polski dotyczyła wniosku o wydanie wizen w celu repatriacji z dnia 24 kwietnia 2001 r. Biorąc pod uwagę liczbę osób oczekujących na repatriację oraz średnią liczbę osób repatriowanych w jednym roku, repatriacja osób, które posiadają przyrzeczenie wydania wizen, trwałaby w tym tempie ponad 16 lat.

Raport Najwyższej Izby Kontroli pt. *„Realizacja polityki migracyjnej Polski w odniesieniu do cudzoziemców deklarujących polskie pochodzenie”* z 2014 roku (KAP-41 01-07-00/2013; Nr ewid. 158/2014/P/13/020/KAP, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/wyniki-kontroli-nik/kontrola,13362.html>) jednoznacznie wskazuje, iż w poprzednich latach działania w postaci akcji przesiedleńczej osób deklarujących polskie pochodzenie nie doprowadziły do stworzenia skutecznego systemu rozwiązań prawnych, organizacyjnych i finansowych w tym zakresie. Najwyższa Izba Kontroli wskazała w przygotowanym raporcie m.in., że: *„Z danych statystycznych dotyczących repatriacji za lata 2007–2012 wynika, że liczba repatriantów, tj. osób polskiego pochodzenia, które przybyły do RP na podstawie wizen krajowej w celu repatriacji z zamiarem osiedlenia się na stałe, z wyjątkiem 2011 r., systematycznie spadała. Okres oczekiwania na osiedlenie się w Polsce w ramach repatriacji trwa nieraz nawet 10 lat. Może to świadczyć o tym, że stworzone ramy prawno-organizacyjne nie sprzyjały rozwiązaniu problemu repatriacji. W rządowym dokumencie pn. „Polityka Migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania” osoby pochodzenia polskiego zostały uznane za grupę, która m.in. ze względów politycznych powinna zostać objęta szczególnymi uregulowaniami.”*¹.

Wyniki kontroli NIK wyraźnie wskazują, że nie został zrealizowany cel strategiczny określony w Rządowym Programie Współpracy z Polonią i Polakami za granicą na lata

¹ Raport Najwyższej Izby Kontroli pn. *„Realizacja polityki migracyjnej Polski w odniesieniu do cudzoziemców deklarujących polskie pochodzenie”* z 2014 roku (KAP-4101-07-00/2013; Nr ewid. 158/2014/P/13/020/KAP , str. 7.

2007–2012 (program ten, który miał pełnić funkcję koordynacyjną na rzecz realizacji polskiej polityki polonijnej, nie został wdrożony), którym było ułatwienie powrotu do kraju osobom polskiego pochodzenia. Zgodnie z ww. raportem: „*W opinii NIK zachodzi potrzeba uporządkowania dokumentów strategicznych w obszarze współpracy z Polonią i Polakami za granicą, w sposób jednoznaczny definiujący cele i zadania wobec Polonii i Polaków za granicą (...). Obowiązujące rozwiązania dotyczące systemu repatriacji, określone w ustawie o repatriacji i aktach wykonawczych do tej ustawy, nie są skuteczne. Ustawa ta (ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. 2014 r. poz. 1392, z późn. zm.) stworzyła co prawda prawne możliwości powrotu do Polski osobom wskazanym w art. 9 ust. 13², to jednak przez 13 lat jej obowiązywania problem repatriacji z tych państw nie został rozwiązany.*”².

Opis projektowanych zmian – najważniejsze zmiany w ustawie o repatriacji oraz innych ustawach

1) Zmiany organizacyjne na szczeblu administracyjnym

Zachowując wszystkie dotychczasowe kompetencje kluczowych dla problematyki repatriacji urzędów, czyli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Spraw Zagranicznych, projekt przewiduje nowe, dodatkowe zmiany organizacyjne. Waga i złożoność problemu repatriacji w kontekście ułatwienia powrotów, a potem zapewnienia godnego życia po powrocie, wymagały zaoferowania repatriantom podmiotu, który będzie całościowo zajmował się ich problemami, związanymi głównie z organizacją życia w kraju. Tym podmiotem będzie Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji (powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów), którego zasadniczym zadaniem będzie koordynowanie działań na rzecz pomocy repatriantom oraz wykonywanie licznych zadań, w tym wydawanie decyzji dotyczących pomocy finansowej. Pełnomocnik będzie aktywnie współpracował z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi.

Funkcje Pełnomocnika będzie pełnił sekretarz lub podsekretarz stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

² *Ibidem*, str. 12.

Do zadań Pełnomocnika będzie należało, w szczególności:

- 1) wydawanie decyzji w sprawie:
 - a) przyznania osobie, która chce przybyć do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów,
 - b) przedłużenia pobytu repatrianta w ośrodku,
 - c) pozbawienia miejsca w ośrodku repatrianta, który uporczywie narusza obowiązki określone w regulaminie organizacyjno-porządkowym,
 - d) przyznania repatriantowi pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 zmienianej ustawy (jednorazowa pomoc ze środków budżetu państwa na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, pokrycie kosztów przejazdu lub przelotu oraz przewozu mienia i pokrycie kosztów związanych z podjęciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez małoletniego), art. 17b ust. 1 zmienianej ustawy (pomoc na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych) oraz świadczenia, o którym mowa w art. 20c zmienianej ustawy (wypłata świadczenia pieniężnego w wysokości 200 zł miesięcznie podczas pobytu w ośrodku). W projekcie przewidziano, że w ośrodku adaptacyjnym zapewnia się repatriantom zakwaterowanie, całodzienne wyżywienie, możliwość uczestniczenia w zajęciach oraz środki czystości niezbędne do utrzymania higieny osobistej, lecz nie oferuje się, dla repatriantów, którzy podjęli pracę, żadnych innych świadczeń. W związku z powyższym, repatriantom, którzy nie podjęli pracy, przewiduje się przyznanie świadczenia pieniężnego w wysokości 200 zł. Wysokość tego świadczenia określono, uwzględniając, z jednej strony, możliwości finansowego wsparcia ze środków publicznych, zaś z drugiej strony – potrzebę zapewnienia środków finansowych na podstawowe wydatki osobiste;
- 2) koordynowanie działań na rzecz pomocy repatriantom;
- 3) powierzanie prowadzenia ośrodków organizacjom społecznym, stowarzyszeniom lub innym osobom prawnym, wyłonionym w drodze konkursu ofert;
- 4) sprawowanie nadzoru nad działalnością ośrodków;
- 5) analizowanie rynku pracy pod względem możliwości zatrudnienia repatriantów;
- 6) zajmowanie stanowiska wobec projektów aktów prawnych w zakresie repatriacji;
- 7) przygotowywanie dla Rady Ministrów corocznego sprawozdania z realizacji ustawy.

Na obszarze województwa proces repatriacji będzie koordynował wojewoda we współpracy z Pełnomocnikiem. Do zadań wojewody będzie należało, w szczególności:

- 1) nadzorowanie realizacji zadań w zakresie repatriacji na terenie województwa;
- 2) koordynowanie działań na rzecz adaptacji i integracji repatriantów na terenie województwa;
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie repatriacji.

Organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika będzie pięcioosobowa Rada do Spraw Repatriacji. Do kompetencji Rady będzie należało zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji procesu repatriacji oraz wyrażanie, na wniosek Pełnomocnika, opinii we wszystkich sprawach z zakresu repatriacji. Rada będzie powoływana przez Prezesa Rady Ministrów na 5-letnią kadencję. Członkowie Rady będą powoływani spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w zakresie repatriacji.

Nowy rozdział 1a w szczególności opisuje zadania Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji oraz Rady do Spraw Repatriacji.

2) Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji a ośrodki adaptacyjne dla repatriantów

Projekt przewiduje nową, dodatkową formę organizacyjną w postaci ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów. Prowadzenie ośrodka będzie powierzane przez Pełnomocnika organizacjom społecznym, stowarzyszeniom i innym osobom prawnym wyłonionym w drodze konkursu ofert.

Do konkursu będą mogły się zgłosić się organizacje społeczne, stowarzyszenia albo inne osoby prawne, których statut obejmuje prowadzenie działalności:

- 1) w zakresie pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, lub
- 2) na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, lub
- 3) charytatywnej, lub
- 4) na rzecz osób niepełnosprawnych, lub
- 5) na rzecz osób w wieku emerytalnym, lub
- 6) w sferze oświaty i wychowania, lub

7) na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

Ośrodki będą mogły być zlokalizowane na obszarze, na którym:

- 1) dojazd do szkoły publicznej nie jest utrudniony lub uciążliwy;
- 2) dostęp do podmiotów leczniczych nie jest utrudniony;
- 3) możliwości podjęcia pracy zarobkowej nie są znacznie ograniczone.

Repatriant będzie miał zapewnione w ośrodku:

- 1) zakwaterowanie w pokoju odpowiednim do właściwości osobistych osób umieszczonych w ośrodku, w szczególności wieku, płci i stanu zdrowia;
- 2) całodzienne wyżywienie, składające się z trzech posiłków, w tym jednego posiłku gorącego, oraz napojów;
- 3) całodobowy dostęp do pomieszczeń i urządzeń umożliwiających samodzielne przygotowanie posiłku;
- 4) całodobowy dostęp do pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych;
- 5) środki czystości niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w tym środki czystości przeznaczone dla małoletnich;
- 6) możliwość korzystania ze środków łączności pozostających na wyposażeniu ośrodka, na własny koszt, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – na koszt ośrodka;
- 7) zajęcia adaptacyjno-integracyjne, zajęcia umożliwiające poznanie historii, tradycji i zwyczajów polskich, a także uczestnictwo w kursach języka polskiego i kursach zawodowych;
- 8) świadczenie pieniężne w wysokości 200 zł miesięcznie podczas pobytu w ośrodku, o ile nie podjął pracy zarobkowej.

Pełnomocnik, wydając decyzję w sprawie przyznania miejsca w ośrodku osobie, która chce przybyć do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, będzie brał pod uwagę czas oczekiwania na wydanie tej wizy osób ujętych w ewidencji osób ubiegających się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, nieposiadających w Rzeczypospolitej Polskiej warunków do osiedlenia się (w decyzji Pełnomocnik wskaże ośrodek, termin umieszczenia repatrianta w ośrodku oraz okres jego pobytu w ośrodku, nie dłuższy niż 90 dni).

Na uzasadniony wniosek repatrianta, Pełnomocnik będzie mógł wydać decyzję o przedłużeniu jego pobytu w ośrodku o kolejne 90 dni, w szczególności w przypadku, gdy repatriant zobowiązany do opuszczenia ośrodka:

- 1) z przyczyn od siebie niezależnych nie podjął pracy zarobkowej lub
- 2) nie posiada nowego miejsca zamieszkania.

Pełnomocnik wydaje ww. decyzję w terminie nie dłuższym niż 3 lata od dnia wydania przez konsula decyzji o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej w celu repatriacji.

W przypadku braku wolnych miejsc w ośrodku, ww. termin będzie mógł być przedłużony przez Pełnomocnika, w drodze decyzji, na okres nie dłuższy niż 2 lata.

Celem pobytu w ośrodku będzie szybkie zaadaptowanie w nowych warunkach i przede wszystkim przygotowanie do samodzielnego życia w kraju. Z tego względu ośrodek będzie zapewniać: kursy języka polskiego, kursy zawodowe, zajęcia integracyjne oraz zajęcia umożliwiające poznanie historii, tradycji i zwyczajów polskich.

W ramach zajęć adaptacyjno-integracyjnych repatriant pozna polski system opieki zdrowotnej, system oświaty, zasady bezpieczeństwa publicznego, uregulowania dotyczące polityki prorodzinnej i pomocy socjalnej, rynku pracy i praw pracownika, uprawnienia osób niepełnosprawnych oraz procedury uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Ponadto decyzja Pełnomocnika w sprawie przyznania miejsca w ośrodku będzie nowym dowodem potwierdzającym zapewnienie warunków do osiedlenia (art. 12 ust. 3 pkt 1 zmienianej ustawy).

Nadzór nad ośrodkiem będzie sprawować Pełnomocnik.

Koszty pobytu repatrianta w ośrodku finansowane będą z budżetu państwa, z rezerwy celowej „Pomoc dla repatriantów”.

3) Nowe formy pomocy finansowej dla repatriantów opuszczających ośrodek

Pełnomocnik będzie udzielał repatriantowi, któremu upłynął okres pobytu w ośrodku, na jego wniosek, w drodze decyzji, pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Pomoc nie będzie przekraczać kwoty 25 tys. zł na każdego repatrianta i będzie udzielana w formie dopłaty do:

- 1) czynszu najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego albo
- 2) kosztów nabycia lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego.

Pomoc w postaci dopłaty do czynszu będzie mogła zostać zamieniona na pomoc w postaci dopłaty do zakupu lokalu mieszkalnego, z zastrzeżeniem jej pomniejszenia o wykorzystaną kwotę dopłaty do czynszu. Przyznanie każdemu repatriantowi puli wsparcia w wysokości 25 tys. zł na obie formy pomocy (z opcją wyboru formy) zapewni swobodę decyzyjną i możliwość korzystania z takiej formy pomocy, która będzie dogodniejsza z uwagi na sytuację rodzinną oraz finansową repatrianta.

Pomoc finansowa, o której mowa wyżej, będzie mogła być udzielana w okresie nie dłuższym niż 10 lat od dnia, w którym repatriantowi upłynął okres pobytu w ośrodku.

Pomoc finansowa w formie dopłaty do czynszu najmu:

- 1) nie może przekraczać kwoty 300 zł miesięcznie na repatrianta;
- 2) nie może przekroczyć kwoty czynszu wynikającej z umowy najmu;
- 3) przysługuje na czas trwania umowy najmu.

O każdej zmianie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych repatriant będzie musiał powiadamiać niezwłocznie Pełnomocnika, pod rygorem zwrotu udzielonej pomocy lub jej nieudzielenia w razie ponownego złożenia wniosku.

Jeżeli lokal mieszkalny lub budynek mieszkalny nabyty z udziałem pomocy finansowej w formie dopłaty do zakupu lokali zostanie zbyty przed upływem 10 lat od dnia przyznania tej dopłaty, repatriant będzie zobowiązany do zwrotu kwoty udzielonej dopłaty, pomniejszonej o 10% jej wysokości, za każdy rok, który upłynął od wypłaty kwoty pomocy.

W celu umożliwienia repatriantom wyboru formy wsparcia ich potrzeb mieszkaniowych, w projekcie zaproponowano jednolity mechanizm wsparcia (tj. tę samą maksymalną wartość pomocy dla repatrianta, niezależnie od jej formy). Przyjmując podstawowy parametr 25 tys. zł dla każdego repatrianta, uwzględniono z jednej strony potrzeby repatriantów opuszczających ośrodek adaptacyjny (a więc niemających zapewnionego, po zakończeniu pobytu w ośrodku miejsca zamieszkania, ani niedysponujących, co do zasady, znacznymi środkami finansowymi), a z drugiej strony wysokość możliwego wsparcia finansowego ze środków

publicznych, przyjmując, iż wsparcie w wysokości nieprzekraczającej 100 tys. zł na 4-osobową rodzinę repatriantów będzie odpowiednie.

4) Zmiany dotychczasowych form pomocy

Potrzeba zapewnienia równego podziału pomocy finansowej, stosownie do rozwiązań opisanych w pkt 3, wymusiła zmianę obecnie obowiązującego art. 21 nowelizowanej ustawy, który w projekcie będzie obejmował zarówno repatriantów nieokreślonych, jak i określonych imiennie.

Zgodnie z nowym, projektowanym brzmieniem ww. przepisu:

- Gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi, będzie udzielana dotacja z budżetu państwa na podstawie porozumienia zawartego z właściwym wojewodą. Dotacja może być przyznana w wysokości do 25 tys. zł na repatrianta.
- Zrezygnowano z przepisu ograniczającego możliwość udzielenia ww. dotacji gminie, która zobowiązała się do zapewnienia lokalu mieszkalnego tylko nieokreślonym imiennie repatriantom (w projekcie przewiduje się udzielenie dotacji w przypadku zapewnienia przez gminę lokalu zarówno tzw. „bezimiennym”, jak i imiennie określonym repatriantom).
- Dotacja będzie udzielana gminie, której rada gminy podjęła uchwałę, w której zobowiązała się do zapewnienia lokalu mieszkalnego repatriantom i do zawarcia, na czas nieokreślony, umowy nadającej im tytuł prawny do lokalu mieszkalnego.
- Dotacja będzie przeznaczona na dofinansowanie zadań własnych gminy.
- Wniosek o przyznanie dotacji gmina będzie składać do właściwego wojewody.
- Przy udzielaniu dotacji gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi, będzie uwzględniana wielkość lokalu mieszkalnego, jego wyposażenie i stan techniczny oraz lokalizacja, a także ewentualne koszty poniesione przez gminę w związku z zapewnieniem repatriantowi lokalu mieszkalnego.

Zwiększona też zostanie do 6 tys. zł na jednego repatrianta wysokość pomocy na pokrycie kosztów związanych z remontem i adaptacją lokalu mieszkalnego. Do remontu i adaptacji lokalu dodano także koszty wyposażenia – w ramach zgłoszonych w toku konsultacji praktycznych problemów z rozliczaniem wydatków remontowych.

Repatriantowi nie będą przysługiwały jakiegokolwiek roszczenia z tytułu zapewnienia w różnych gminach różnych warunków lokalu mieszkalnego, jeżeli gminy te otrzymały dotację z budżetu państwa, o której mowa w art. 21 zmienianej ustawy.

5) Zezwolenia na pobyt stały

W ramach dotychczasowych rozwiązań stosowanych w procesie repatriacji, małżonek repatrianta, deklarujący odmienną narodowość niż polska, nie miał prawa do otrzymania, w ramach repatriacji całej rodziny, polskiego obywatelstwa, a miał jedynie prawo do otrzymania zezwolenia na stały pobyt w granicach Rzeczypospolitej Polskiej. W efekcie, osoby takie pozbawione były szeregu świadczeń (emerytalnych, rentowych, zdrowotnych), co prowadziło do dramatów związanych z podziałem rodzin, pozostawianiem najbliższych w Kazachstanie czy Federacji Rosyjskiej (gdzie nadal mogli oni otrzymywać takie świadczenia). Szczególnie bolesne były wymuszone rozstania rodzin repatriujących się emerytów, bowiem osoba posiadająca zezwolenie na pobyt stały zmuszona była np. do pełnych opłat w domu opieki dla osób starszych, z których zwolniony był jej współmałżonek. Podobnie dzieci repatriujące się z Kazachstanu zostawały często bez jednego z rodziców innej narodowości, pozbawionego prawa do emerytur i świadczeń zdrowotnych w Polsce. Część rodzin repatriujących się z Kazachstanu, wykorzystując rosyjski system ubezpieczeń, osiedlała najbliższych np. w Obwodzie Kaliningradzkim, aby możliwe były odwiedziny najbliższych 1–2 razy w roku oraz by uzyskać wsparcie materialne dla pozostających na terenie Rosji rodziców. W związku z powyższym, jak również z uwagi na nową definicję repatrianta, w projekcie ustawy proponuje się uchylenie przepisu przewidującego udzielanie zezwoleń na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej członkom rodziny repatrianta. Dotychczas prowadzone i niezakończone postępowania zostaną umorzone.

6) Nowa definicja repatrianta

W rozumieniu ustawy, repatriantem będzie osoba, która przybyła do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizej krajowej wydanej w celu repatriacji, z zamiarem osiedlenia się na stałe.

Za repatrianta będzie można uznać osobę, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki

Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej;

- 3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 10a zmienianej ustawy;
- 4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub przysługującego jej w związku z odbywaniem studiów prawa pobytu, o którym mowa w art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
- 5) złożył wniosek do wojewody w terminie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej.

Za repatrianta może być także uznana osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej;
- 3) nie zachodzą wobec niej okoliczności, o których mowa w art. 10a zmienianej ustawy;
- 4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na osiedlenie się, lub prawa stałego pobytu;
- 5) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej źródło utrzymania oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego.

Organem właściwym do wydania decyzji w sprawie uznania za repatrianta ww. osób jest wojewoda właściwy ze względu na zamierzone miejsce osiedlenia się.

Decyzję w sprawie uznania za repatrianta wydaje się na wniosek.

7) Wiza krajowa w celu repatriacji

Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana osobie spełniającej łącznie następujące warunki:

- 1) jest polskiego pochodzenia;
- 2) była deportowana lub zesłana albo jej wstępni byli deportowani lub zesłani przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich;

3) przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwała na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.

Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana małżonkowi i zstępnym do czwartego stopnia ww. osoby.

Wiza krajowa w celu repatriacji może być wydana małżonkowi zstępnego, o którym mowa wyżej.

8) Rejestracja stanu cywilnego

Jednym z ułatwień przewidzianych w ustawie w zakresie repatriacji jest rozpoczęcie procesu rejestracji stanu cywilnego repatriantów w polskich rejestrach stanu cywilnego przed ich przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ma to istotne znaczenie w kontekście procesu nadawania tym osobom nr PESEL oraz wystawiania polskich dokumentów tożsamości. Przewiduje się zatem, że osoba ubiegająca się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, przedstawiając dowody posiadania lub zapewnienia warunków do osiedlenia się, będzie mogła zwrócić się do konsula z wnioskiem o sporządzenie polskiego aktu stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w jednym z trybów przewidzianych w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego. Konsul przygotuje dokumentację związaną z wnioskiem oraz dokona tłumaczenia na język polski lub poświadczy przedłożone tłumaczenie, następnie zaś przekaże wniosek oraz dokumenty do kierownika urzędu stanu cywilnego.

9) Osoba wspierająca repatrianta

Nową formą pomocy dla repatriantów będzie możliwość przydzielenia repatriantowi przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce jego zamieszkania osoby wspierającej repatrianta. Podkreślenia wymaga, iż pomoc osoby wspierającej nie będzie udzielana z urzędu każdemu repatriantowi, ale będzie mogła być udzielona na jego wniosek, uzasadniony szczególną sytuacją. Zadaniem osoby wspierającej będzie pomoc repatriantowi w adaptacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z jego szczególną sytuacją, wynikającą m.in. z podeszłego wieku, stanu zdrowia, braku umiejętności adaptacyjnych czy niewładania językiem polskim w wystarczającym stopniu. Koniecznym jest, aby osoba wspierająca posiadała doświadczenie w realizacji projektów lub innych

działań, mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, co jest związane z posiadaniem przez taką osobę konkretnej wiedzy związanej np. z funkcjonowaniem podmiotów leczniczych, szkół, urzędów czy sklepów w miejscowości zamieszkania repatrianta. Za zgodą repatrianta, osoba wspierająca będzie miała prawo wglądu do dokumentów zawierających jego dane osobowe oraz do występowania do właściwych organów władzy publicznej, organizacji oraz instytucji o udzielenie informacji, niezbędnych do udzielenia pomocy repatriantowi.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania repatrianta, w drodze decyzji, będzie mógł przydzielić osobę wspierającą repatrianta na okres nie dłuższy niż 2 lata.

10) Opieka medyczna nad repatriantem od momentu przekroczenia granicy polskiej do czasu otrzymania dokumentów tożsamości

Osoby, które nabyły obywatelstwo polskie w drodze repatriacji, będą miały prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i w zakresie określonym w tej ustawie, na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji, przez okres do 90 dni od dnia przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Koszty świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa wyżej, będą pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

11) Zwolnienie z podatku od spadków i darowizn

Jednym z mechanizmów ograniczających skalę repatriacji jest obciążanie podatkiem od spadków i darowizn repatriantów przybywających do Polski, którzy otrzymali w drodze darowizny lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny. Jak jest to określone w obowiązującym stanie prawnym, podatkwowi od spadków i darowizn podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tytułem m.in. darowizny. W sytuacji, w której repatriant otrzymuje darowiznę w postaci lokalu mieszkalnego czy domu jednorodzinnego, powstaje obowiązek uiszczenia ww. podatku, co wiąże się ze znacznym kosztem dla całej rodziny repatrianta. Tych rodzin często nie stać na zapłacenie jednorazowo tak wysokiej należności. W związku z powyższym, niniejszy projekt

ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, której celem jest poszerzenie katalogu zwolnień od podatku od spadków i darowizn o nabycie w drodze dziedziczenia lub darowizny przez repatrianta lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Aby ww. zwolnienie mogło zaistnieć, repatriant będzie musiał spełnić następujące warunki:

- nie może być właścicielem innego budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, bądź – będąc nim – przenieść własność budynku lub lokalu na rzecz zstępnych, Skarbu Państwa lub gminy w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego;
- nie może mu przysługiwać spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego lub wynikające z przydziału spółdzielni mieszkaniowej prawo do domu jednorodzinnego lub prawo do lokalu w małym domu mieszkalnym, a w razie dysponowania tymi prawami, przekazać je zstępny lub przekazać je do dyspozycji spółdzielni, w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego;
- nie może być najemcą lokalu lub budynku lub – będąc nim – rozwiązać umowę najmu w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego;
- będąc zameldowanym na pobyt stały, będzie zamieszkiwać w nabytym lokalu lub budynku i nie dokona jego zbycia przez okres 5 lat:
 - od dnia złożenia zeznania podatkowego lub zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego – jeżeli w chwili złożenia zeznania lub zawarcia umowy darowizny nabywca mieszka i jest zameldowany na pobyt stały w nabytym lokalu lub budynku,
 - od dnia zamieszkania potwierdzonego zameldowaniem na pobyt stały w nabytym lokalu lub budynku – jeżeli nabywca zamieszka i dokona zameldowania na pobyt stały w ciągu roku od dnia złożenia zeznania podatkowego lub zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego.

Do opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

12) Inne, istotne zmiany

- Na skutek postulatów zgłaszanych w toku konsultacji, przewiduje się, iż konsul, w toku prowadzonego przez siebie postępowania, będzie zwracał oryginały dokumentów osobom starającym się o wizę krajową w celu repatriacji. Tym samym wyeliminowane zostaną zgłaszane przypadki utraty dokumentów.
- Kolejne zmiany dotyczą art. 10 nowelizowanej ustawy, zgodnie z którym Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia:
 - inne państwa lub części państw, niż wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 3, których obywatele polskiego pochodzenia mogą ubiegać się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji;
 - termin na złożenie wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji przez osoby polskiego pochodzenia, do których będzie miało zastosowanie rozporządzenie, uwzględniając potrzebę zapewnienia tym osobom sprawnego postępowania w sprawie repatriacji.Rada Ministrów będzie mogła wydać rozporządzenie, o którym mowa wyżej, w celu zapewnienia możliwości repatriacji osobom polskiego pochodzenia, które:
 - są dyskryminowane ze względów religijnych, narodowościowych lub politycznych lub
 - z uwagi na sytuację panującą w kraju zamieszkania lub jego części są narażone na utratę życia lub zdrowia.
- Dla zapewnienia przejrzystości i kompletności przepisów uregulowano w ustawie kwestie, które dotąd były uregulowane w rozporządzeniu.
- Zasadniczo zmieniono przepisy dotyczące ewidencji i rejestrów, przewidując nowy przepis, zgodnie z którym, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji procesu repatriacji, minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy i prowadzi w systemie teleinformatycznym centralny rejestr danych o repatriacji. Centralny rejestr obejmie dane z rejestrów prowadzonych w sprawach: wydania wizy krajowej w celu repatriacji, uznania za repatrianta oraz udzielenia pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa.

13) Najistotniejsze przepisy przejściowe

W projekcie przewidziano następujące podstawowe przepisy przejściowe:

- 1) do postępowań wszczętych na podstawie przepisów dotychczasowej ustawy i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy stosowane będą przepisy dotychczasowe;
- 2) postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały wszczęte na podstawie art. 15 dotychczasowej ustawy i niezakończone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy będą umorzone;
- 3) decyzje o przyrzeczeniu wydania wizej krajowej w celu repatriacji, wydane na podstawie obecnie obowiązujących przepisów ustawy o repatriacji, zachowają ważność;
- 4) członkowie Rady do Spraw Repatriacji powołani zostaną po raz pierwszy w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Zgodnie z przyjętymi w projektowanej ustawie rozwiązaniami przeprowadzenie procesu adaptacji repatrianta w warunkach funkcjonowania ośrodka (tj. przy uwzględnieniu m.in. intensywnych kursów językowych i zajęć adaptacyjno-integracyjnych) powinno trwać 90–180 dni. Repatriant, po opuszczeniu ośrodka, będzie mógł skorzystać z pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. W celu zapewnienia równych szans i nieuprzywilejowywania żadnej z grup repatriantów, w art. 16 projektowanej ustawy przewidziano możliwość objęcia projektowanymi rozwiązaniami dotyczącymi pomocy mieszkaniowej także tych repatriantów oraz ich małżonków i małoletnich dzieci, którzy już przyjechali do kraju, a których proces adaptacji jeszcze się nie zakończył. Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji, wydając decyzję o przyznaniu ww. osobie pomocy, będzie brał pod uwagę rodzaj i zakres dotychczas udzielonej pomocy oraz jej warunki bytowe – tak, by zakres pomocy dla poszczególnych grup repatriantów (przybywających w różnym czasie i korzystających z różnych form wsparcia) był adekwatny i sprawiedliwy.

Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 maja 2017 r., z wyjątkiem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszego projektu, który wejdzie w życie z dniem 1 września 2017 r.

Ponadto, zgodnie z projektem ustawy Rada Ministrów przedłoży Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej informację o wykonaniu ustawy oraz o skutkach jej stosowania, po 2 latach obowiązywania ustawy, do dnia 30 września 2019 r.

Projektowane przepisy o wydawaniu przez Pełnomocnika decyzji w sprawie zapewnienia miejsca w ośrodku adaptacyjnym i ewentualnego przedłużenia pobytu w ośrodku, powodujące, że liczba osób przebywających w ośrodku i w konsekwencji liczba osób, które będą mogły ubiegać się o pomoc na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych przysługująca co do zasady osobom opuszczającym ośrodek oznaczają, że bezpośrednie skutki finansowe związane z funkcjonowaniem ośrodków i systemem pomocy na cele mieszkaniowej nie są zdeterminowane projektowaną ustawą, ale będą wynikać z decyzji podejmowanych przez Pełnomocnika. W celu wypełnienia dyspozycji art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w art. 18 projektu określono maksymalny limit wydatków z budżetu państwa, będących skutkiem finansowym ustawy, oraz mechanizm korygujący mający zastosowanie w przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok ww. limitu. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków budżetu państwa, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania systemu repatriacji, w tym ograniczeniu liczby wydawanych przez Pełnomocnika decyzji w sprawie przyznania miejsca w ośrodku i/lub przedłużenia pobytu repatrianta w ośrodku.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt w poprzedniej wersji został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zadania ujęte w projekcie ustawy będą finansowane z budżetu państwa, w głównej mierze z rezerwy celowej przeznaczonej na pomoc dla repatriantów.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Kancelaria Prezesa Rady Ministrów Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Henryk Kowalczyk Minister – Członek Rady Ministrów Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Stałego Komitetu RM – część normatywna i uzasadnienie Departament Oceny Skutków Regulacji – OSR	Data sporządzenia 10 marca 2017 r. Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD50

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównym celem projektowanej ustawy jest stworzenie odpowiednich warunków do powrotu i osiedlania się w Polsce osób polskiego pochodzenia, które same bądź których wstępni byli zesłani lub deportowani przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i które przed dniem wejścia w życie ustawy zamieszkiwały na terytorium: Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu, Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.

Z danych Ministerstwa Spraw Zagranicznych wynika, że repatriacją do Polski jest zainteresowanych ok. 10 tys. osób. Przyspieszenie procesu wymaga skutecznych rozwiązań prawnych umożliwiających zwiększenie efektywności działań organów administracji publicznej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie ustawy zaproponowano szereg nowych regulacji służących „odblokowaniu” procesu przesiedleńczego, m.in. zmianę definicji repatrianta oraz zmianę procedury związanej z przyznawaniem wizy krajowej w celu repatriacji. Ponadto określony zostanie maksymalny czas oczekiwania na repatriację dla osób nie posiadających tzw. warunków do osiedlenia się – co do zasady nie dłużej niż 3 lata.

Dla usprawnienia procesu repatriacji przewiduje się ustanowienie Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji (sekretarz lub podsekretarz stanu w MSWiA) oraz powołanie Rady do Spraw Repatriacji. Pełnomocnik Rządu do spraw repatriacji będzie wykonywał swoje zadania we współdziałaniu z właściwymi organami administracji rządowej oraz z organami jednostek samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi. Rada do Spraw Repatriacji zaś będzie organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji.

Przewiduje się również stworzenie ośrodków dla repatriantów, które będą funkcjonowały jako miejsce adaptacji z szeroką ofertą m.in. zajęć adaptacyjno-integracyjnych, kursów języka polskiego i szkolenia zawodowego, będących jednocześnie miejscem tymczasowego zamieszkania repatrianta. Lokalizacja ośrodków ma sprzyjać aktywizacji zawodowej repatriantów i będzie uwzględniała m.in. możliwość zatrudnienia repatriantów na lokalnym rynku pracy. Nadzór nad funkcjonowaniem ośrodków będzie sprawował Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji.

Dodatkowo przewiduje się rozwiązanie pozwalające organom wykonawczym gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta) na przydzielenie repatriantowi, będącemu w szczególnej sytuacji, na okres nie dłuższy niż 2 lata, osoby wspierającej, która będzie stanowiła dla niego realne wsparcie w załatwianiu istotnych spraw związanych z opieką medyczną, szkolnictwem, pomocą socjalną czy zatrudnieniem. Przydzielenie osoby wspierającej będzie zadaniem własnym gminy.

W zakresie udzielenia repatriantom pomocy finansowej na cele mieszkaniowe proponuje się, aby każdemu repatriantowi opuszczającemu ośrodek przysługiwało wsparcie w łącznej wysokości do 25 tys. zł. Pomoc finansowa będzie mogła mieć zarówno formę dopłaty do zakupu mieszkania, jak i dopłaty do czynszu (przez okres nie dłuższy niż 10 lat). Gminie, która zapewni lokal mieszkalny repatriantowi, przewiduje się udzielenie dotacji do wysokości 25 tys. zł na jednego repatrianta.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na odmienne problemy osób polskiego pochodzenia mieszkających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz obszar, na którym mieszkają potencjalni beneficjenci ustawy, brak jest uzasadnienia dla dokonywania analizy porównawczej z rozwiązaniami z innych krajów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby uprawnione do uzyskania statusu repatrianta	ok. 10 tys. osób – osoby zainteresowane repatriacją, w tym: 2526 osób – osoby, które otrzymały	MSZ MSW (baza RODAK)	Przyspieszenie terminu repatriacji (obligatoryjność wydania w ciągu 3 lat decyzji o zapewnieniu miejsca w ośrodku). Możliwość wsparcia przez

	przyrzeczenie wydania wizy w celu repatriacji		nowe instrumenty, m.in.: – miejsce w ośrodku adaptacyjnym, – świadczenie pieniężne w wysokości 200 zł miesięcznie dla osób przebywających w ośrodkach, niepodjęających pracy zarobkowej; – dopłata na cele mieszkaniowe (do czynszu najmu lokalu mieszkalnego lub do zakupu nieruchomości); – możliwość przydzielenia osoby wspierającej; – zwiększenie dofinansowania do remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego.
Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji	1		Ustanowienie Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji w randze sekretarza albo podsekretarza stanu w MSWiA, który będzie m.in.: – koordynować działania na rzecz pomocy repatriantom; – wydawać decyzje administracyjne dotyczące udzielenia repatriantowi miejsca w ośrodku adaptacyjnym; – powierzać w drodze konkursu organizacjom społecznym prowadzenie ośrodków; – nadzorować ośrodki; – prowadzić rejestry i ewidencje spraw dot. repatriacji; – przygotowywać dla Rady Ministrów coroczne sprawozdania z realizacji ustawy.
Rada do Spraw Repatriacji	5 osób		Utworzenie Rady do Spraw Repatriacji, która będzie organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika.
MSWiA	1		Powołanie Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji w MSWiA. Intensyfikacja obsługi procesu repatriacji, w tym w ramach nowych instrumentów wsparcia (5 nowych etatów).
MSZ	1 oraz 20 placówek dyplomatycznych zaangażowanych w proces repatriacji	MSZ	Intensyfikacja obsługi procesu repatriacji.

Wojewodowie	16		Koordinacja, we współpracy z Pełnomocnikiem, procesu repatriacji na obszarze województwa. Intensyfikacja obsługi procesu repatriacji.
Gminy	2478		– Możliwość zatrudnienia osoby wspierającej repatrianta (w ramach realizacji zadań własnych gminy); – Zwiększenie wysokości dotacji celowej na remont, adaptację lub wyposażenie lokalu mieszkalnego repatrianta; – Zmiana modelu dofinansowania gminy, która zapewnia repatriantowi lokal mieszkalny (25 tys. zł wsparcia na jednego repatrianta w miejsce dotacji opartej na powierzchni lokalu i wysokości wskaźnika przeliczeniowego).
Starostowie Prezydenci miast na prawach powiatu	314 66		– Przyznawanie repatriantom pomocy finansowej ze środków budżetu państwa (do 6 tys. zł na 1 repatrianta jako zwrot kosztów związanych z remontem lub wyposażeniem mieszkania); – Wypłata kwot pomocy z budżetu państwa (koszty biletów, pomocy w zagospodarowaniu, koszty związane z remontem).
Osoby fizyczne i osoby prawne wyróżniające się w realizacji zadań na rzecz repatriantów			Możliwość otrzymania odznaki honorowej „Zasłużony dla repatriacji”.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Konsultacje publiczne projektu ustawy były prowadzone od lipca do grudnia 2016 r.

Proces konsultacji został podzielony na dwa etapy.

W I etapie przeprowadzono konsultacje:

- 1) ze środowiskiem repatriantów w Polsce – poprzez otwarte spotkanie konsultacyjne, pogłębione wywiady indywidualne i zogniskowane wywiady grupowe;
- 2) z przedstawicielami urzędów wojewódzkich zajmującymi się repatriacją – poprzez spotkanie konsultacyjne;
- 3) z przedstawicielami samorządów gminnych – poprzez wywiady indywidualne oraz badanie CATI wybranych urzędów gmin;
- 4) z Izbami Gospodarczymi i Przemysłowo-Handlowymi w obszarze związanym z aktywizacją zawodową i rynkiem pracy – poprzez badanie ankietowe;
- 5) z potencjalnymi repatriantami w Kazachstanie – poprzez otwarte spotkania konsultacyjne oraz zogniskowane wywiady grupowe.

W II etapie projekt ustawy został skierowany do następujących podmiotów:

- 1) Instytut Wschodnich Inicjatyw;
- 2) Związek Repatriantów RP;
- 3) Fundacja Polonez;
- 4) Caritas Polska;
- 5) Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”;
- 6) Stowarzyszenie „OCALENIE”;

- 7) Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej RODM;
- 8) Fundacja Zdrowie dla Budowlanych;
- 9) Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia;
- 10) Fundacja Pomocy Szkołom Polskim Na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza;
- 11) Ośrodek Caritas Polska w Rybakach;
- 12) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) Krajowa Izba Gospodarcza;
- 14) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Szczegółowo proces konsultacji został omówiony w załączonym do projektu ustawy Raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem		22,4	57,4	53,2	47,4	42,6	41,6	41,6	41,6	41,6	41,6	431,0
budżet państwa		22,4	57,4	53,2	47,4	42,6	41,6	41,6	41,6	41,6	41,6	431,0
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem		-22,4	-57,4	-53,2	-47,4	-42,6	-41,6	-41,6	-41,6	-41,6	-41,6	-431,0
budżet państwa		-22,4	-57,4	-53,2	-47,4	-42,6	-41,6	-41,6	-41,6	-41,6	-41,6	-431,0
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Rok 2017 został oznaczony jako rok „1”. Rok 2026 został oznaczony jako rok „10”.

Zadanie określone w punkcie 2 (*dodatkowe informacje*) – cz. 42 budżetu państwa.

Zadania określone w punktach 1 i 9 (*dodatkowe informacje*) – w 2017 r. cz. 83 budżetu państwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania oraz na zadania związane z poprawą finansów publicznych, w tym odbudową dochodów budżetu państwa (poz. 73), w latach kolejnych cz. 42 budżetu państwa.

Zadania określone w punktach 3–8 (*dodatkowe informacje*) – cz. 83 budżetu państwa, rezerwa celowa „Pomoc dla repatriantów” (poz. 13).

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Założenie dot. liczby repatriantów przyjeżdżających do Polski w latach 2017–2026 (w tys. osób).

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Liczba repatriantów	0,82	1,24	1,24	1,08	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Zakłada się, że w wyniku rozszerzenia definicji repatrianta oraz wprowadzenia nowych form wsparcia (przede wszystkim ośrodki adaptacyjne) znacznie zwiększy się liczba repatriantów, przyjeżdżających do Polski. W ciągu 3 lat od wejścia ustawy w życie zakłada się przyjazd wszystkich osób, które posiadają obecnie przyrzeczenie wydania wizy w celu repatriacji, wraz z członkami rodzin (ok. 3,7 tys. osób). W kolejnych latach zakłada się przyjazd pozostałych osób zainteresowanych repatriacją (zgodnie z danymi z konsulatów w Astanie i Ałmacie, liczba zainteresowanych osób wynosi ok. 10 tys.).

Założenia dot. kosztów wprowadzenia projektowanej ustawy.

1. Wynagrodzenia Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji oraz członków Rady do Spraw Repatriacji

Szacunkową wysokość wynagrodzenia Pełnomocnika ustalono w wysokości wynagrodzenia sekretarza stanu. Roczny koszt wynagrodzenia Pełnomocnika wraz z pochodnymi wynosi ok. 203 tys. zł.

Szacunkową wysokość wynagrodzeń miesięcznych członków Rady ustalono na podstawie poziomu wynagrodzeń miesięcznych członków Rady do Spraw Polaków na Wschodzie (2000 zł przewodniczący, 1000 zł członek Rady). W przypadku wiceprzewodniczącego Rady przyjęto wynagrodzenie w wysokości 1500 zł (brak analogicznego stanowiska wśród członków Rady do spraw Polaków na Wschodzie). Roczny koszt Rady do Spraw Repatriacji wyniesie ok. 78 tys. zł.

2. Koszty świadczeń opieki zdrowotnej osób nabywających polskie obywatelstwo na podstawie przepisów ustawy o repatriacji

Wysokość kosztów świadczenia opieki zdrowotnej dla osób nabywających polskie obywatelstwo na podstawie przepisów o repatriacji oszacowano na 0,37 mln zł w 2017 r., 0,55 mln zł w latach 2018–2019, 0,48 mln zł w 2020 r. i ok. 0,45 mln zł w kolejnych latach. Analizy dokonano na podstawie średniego kosztu opieki zdrowotnej przypadającej na obywatela Polski oraz przewidywanej liczby osób przyjeżdżających do Polski w ramach repatriacji. W szacunkach przyjęto, że osoba przyjeżdżająca do Polski będzie pozbawiona innego tytułu do ubezpieczenia przez 90 dni.

3. Koszty utrzymania ośrodków adaptacyjnych

Przyjmuje się, że z możliwości czasowego zamieszkania w ośrodku adaptacyjnym skorzystają osoby zainteresowane repatriacją do Polski, które nie mają możliwości skorzystania z innych form lokalu mieszkalnego. Zakłada się, że w ciągu 3 pełnych lat od wejścia w życie ustawy miejsce w ośrodku zapewni się ok. 2,05 tys. repatriantów (wg obecnej definicji ustawowej) oraz 1 tys. członków ich rodzin (średniorocznie ok. 1 tys. osób). Dodatkowo przyjmuje się, że rozszerzenie definicji repatrianta oraz wprowadzenie nowych form wsparcia może spowodować zwiększenie liczby osób zainteresowanych repatriacją do Polski. Na potrzeby modelu założono, że po upływie 3 lat od wejścia w życie ustawy corocznie do Polski przybywać będzie 1000 takich osób (ok. 780 z nich czasowo zamieszka w ośrodkach adaptacyjnych).

Przyjęto, że średni czas pobytu repatrianta w ośrodku wyniesie 4,5 miesiąca.

Koszt dzienny utrzymania jednej osoby w ośrodku przyjęto na poziomie 90 zł. Koszt oszacowano z uwzględnieniem wyników przetargu Urzędu do Spraw Cudzoziemców na zakwaterowanie i wyżywienie cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w RP oraz z uwzględnieniem dodatkowych wymagań, jakie ośrodek ten ma spełniać, i zakresu usług, jakie ma świadczyć na rzecz repatriantów.

Szacowane roczne wydatki z tego tytułu wyniosą ok. 8,32 mln zł w 2017 r., ok. 12,48 mln zł w latach 2018–2019, ok. 10,55 mln zł w 2020 r. oraz 9,58 mln zł dla każdego z lat okresu 2021–2026.

Jednocześnie założono, że w kolejnych latach obowiązywania ustawy utrzymany zostanie dotychczasowy poziom przyjazdów repatriantów do lokalów własnych lub lokalów gminnych.

4. Koszty z tytułu świadczenia pieniężnego dla repatriantów niepodlegających pracy zarobkowej, przebywających w ośrodkach adaptacyjnych

Koszty z tego tytułu oszacowano na ok. 0,61 mln zł w 2017 r., 0,91 mln zł w latach 2018–2019, 0,77 mln zł w 2020 r. oraz ok. 0,70 mln zł w latach kolejnych.

5. Koszty jednorazowej pomocy z budżetu państwa

Z uwagi na prognozowane zwiększenie liczby osób przyjeżdżających do Polski w ramach repatriacji, przewiduje się dodatkowe wydatki z tytułu jednorazowej pomocy z budżetu państwa. Szacowana maksymalna wysokość tych wydatków to ok. 1,17 mln zł w 2017 r., 1,76 mln zł w latach 2018–2019, 1,49 mln zł w 2020 r. oraz ok. 1,36 mln zł w latach 2021–2026. Koszty oszacowano na podstawie prognozowanego przyjazdu repatriantów w latach 2017–2026. Jedną z form pomocy jednorazowej, tj. pomoc z tytułu zagospodarowania, nie będzie przysługiwać osobom, którym zostaną przydzielone miejsca w ośrodku adaptacyjnym.

6. Wydatki na kursy językowo-adaptacyjne oraz koszty aktywizacji zawodowej repatriantów

Z uwagi na prognozowane zwiększenie liczby osób przyjeżdżających do Polski w ramach

repatriacji, przewiduje się zwiększenie wydatków na kursy językowo-adaptacyjne oraz aktywizację zawodową repatriantów. Dodatkowe koszty w skali roku oszacowano na ok. 5,70 mln zł w 2017 r., ok. 8,56 mln zł w latach 2018–2019, ok. 7,47 mln zł w 2020 r. oraz ok. 6,92 mln zł w latach 2021–2026. Szacunek przeprowadzono na podstawie analogicznych kosztów z lat 2011–2015.

7. Koszty dopłaty na cele mieszkaniowe

Z budżetu państwa ponoszone będą także wydatki na dopłaty na cele mieszkaniowe. Dopłata będzie wypłacana do wysokości 25 tys. zł/osobę w formie bezpośredniego wsparcia repatrianta (jako dopłata do czynszu lub do zakupu nieruchomości mieszkalnej) albo jako dotacja dla gminy, która zapewni lokal mieszkalny. Jednocześnie zrezygnowano z mechanizmu przewidzianego w obecnym art. 21 ustawy, zakładającego wypłatę dotacji celowej gminie na podstawie powierzchni lokalu i wskaźnika przeliczeniowego.

W celu oszacowania maksymalnych skutków finansowych (uwzględniających zarówno wypłaty w ramach nowego mechanizmu, jak i brak wypłat z tytułu znoszonego mechanizmu) przy przyjętej liczbie repatriantów założono, że wypłata dopłat nastąpi jednorazowo w pełnej wysokości. Koszty w tym wariantcie wyniosą ok. 4,44 mln zł w 2017 r., ok. 30,40 mln zł w 2018 r., ok. 26,18 mln zł w 2019 r., ok. 24,21 mln zł w 2020 r., ok. 21,27 mln zł w 2021 r. oraz ok. 20,28 mln zł w latach kolejnych. Natomiast w przypadku wyboru przez wszystkich repatriantów, którzy skorzystają z ośrodków, odmiennego rodzaju wsparcia w postaci dopłaty do czynszu najmu przez okres 10 lat, koszty instrumentu miałyby charakter rosnący od ok. 2,64 mln zł w 2017 r. do ok. 21,79 mln zł w 2026 r.

8. Koszty pomocy na remont, adaptację lub wyposażenie lokalu mieszkalnego

Z uwagi na prognozowane zwiększenie liczby osób przyjeżdżających do Polski w ramach repatriacji przewiduje się dodatkowe wydatki z tytułu pomocy finansowej dla repatriantów dokonujących remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego oraz dotacji celowej dla gmin, które udziela tego typu pomocy. Ponadto projekt zakłada wzrost jednostkowego wsparcia z tego tytułu z 5453,65 zł na 6000 zł.

Dodatkowe koszty oszacowano na ok. 1,30 mln zł w 2017 r., ok. 1,95 mln zł w latach 2018–2019, 1,65 mln zł w 2020 r. oraz 1,51 mln zł rocznie dla okresu 2021–2026. Szacunek przeprowadzono na podstawie analogicznych kosztów z lat 2008–2015.

9. Koszty dodatkowych etatów w związku z prognozowanym zwiększeniem liczby spraw

W związku z prognozowanym zwiększeniem obciążenia pracą MSWiA zakłada się wzmocnienie kadrowe urzędu o 5 etatów. Ich koszt wyniesie 0,35 mln zł w 2017 r. i 0,52 mln zł rocznie w latach kolejnych.

Intensyfikacja procesu repatriacji w konsulatach odbywać się będzie w ramach posiadanych zasobów kadrowych. W ramach ustawy budżetowej na rok 2017 Ministerstwo Spraw Zagranicznych otrzymało dodatkowe środki w wysokości 2 mln zł na wsparcie etatowe placówek konsularnych.

10. Zwolnienia z podatku od spadków i darowizn nabywanych przez repatriantów w drodze dziedziczenia lub darowizny nieruchomości (lokale mieszkalne, domy jednorodzinne)

Nie jest możliwe precyzyjne oszacowanie wysokości utraconych przez gminy dochodów z tego tytułu. Biorąc pod uwagę ograniczoną liczbę repatriantów przybywających do Polski, średnie skutki w skali roku nie powinny przekroczyć ok. 100 tys. zł. Źródłem finansowania tych utraconych dochodów mogą być m.in. dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, płaconego przez repatriantów podejmujących zatrudnienie na terenie Polski.

Ewentualne koszty dostosowania rejestrów i ewidencji do zmian zawartych w ustawie będą finansowane z budżetów właściwych organów i nie spowodują dodatkowych skutków dla budżetu państwa z tego tytułu.

Dodatkowo, większa liczba osób przyjeżdżających do Polski w ramach repatriacji (w tym w ramach rozszerzenia definicji repatrianta) może mieć wpływ na wysokość innych wydatków sektora

	finansów publicznych, m.in. związanych ze świadczeniami edukacyjnymi, emerytalnymi, społecznymi. Z drugiej strony, zwiększony napływ repatriantów powinien przekładać się na wyższe dochody z tytułu danin publicznych, w tym podatków i składek do FUS i NFZ. Nie jest możliwe jednoznaczne określenie salda tych zmian.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

W tabeli przedstawiono szacunkową wysokość wydatków budżetu państwa na pomoc udzielaną repatriantom (transferów pieniężnych i usług), a także na wynagrodzenia Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, członków Rady do Spraw Repatriacji oraz koszty dodatkowych etatów w MSWiA.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wartość dodatkowej pomocy dla repatriantów	21,9	56,6	52,4	46,6	41,8	40,8	40,8	40,8	40,8	40,8
Wynagrodzenia Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji, członków Rady oraz nowych pracowników MSWiA	0,5	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

1. Wprowadzenie obowiązku zapewnienia miejsca w ośrodku w ciągu 3 lat od wydania decyzji o zakwalifikowaniu do wydania wizy krajowej.
2. Wydawanie decyzji w związku z wprowadzeniem nowych instrumentów wsparcia dla repatriantów.
3. Doprecyzowanie procedur wydawania wiz, uznawania za repatrianta oraz przydzielania pomocy państwa.

9. Wpływ na rynek pracy

W zależności od struktury demograficznej i zawodowej osiedlających się repatriantów może nastąpić nieznaczne zwiększenie podaży pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☒ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu	Zwiększenie liczby mieszkańców Polski o ok. 10 tys. repatriantów (w ciągu 10 lat).

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście ustawy w życie: z dniem 1 maja 2017 r., z wyjątkiem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1 projektu ustawy, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji przedłoży Radzie Ministrów coroczne sprawozdanie z realizacji ustawy zawierające w szczególności:

- liczbę osób, które przybyły do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji w danym roku;
- wykaz ośrodków oraz liczbę osób w nich przebywających;
- ocenę realizacji zadań przez dany ośrodek;
- wykaz zrealizowanych zadań przez Pełnomocnika;
- kwotę środków wydatkowanych na realizację procesu repatriacji, w tym wysokość kwoty pomocy udzielonej repatriantom.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

**Raport z konsultacji publicznych
projektu ustawy o zmianie ustawy o repatriacji
oraz niektórych innych ustaw**

DEPARTAMENT KOMITETU RADY MINISTRÓW W KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Konsultacje z interesariuszami projektu ustawy.....	5
	1. Konsultacje z repatriantami mieszkającymi w Polsce.....	5
	a) Otwarte spotkanie konsultacyjne.....	5
	b) Zogniskowane wywiady grupowe.....	10
	c) Pogłębione wywiady indywidualne.....	17
	2. Konsultacje z przedstawicielami administracji i partnerami społecznymi.....	22
	a) Spotkanie konsultacyjne z pełnomocnikami Wojewodów	22
	b) Wywiady indywidualne pogłębione z przedstawicielami samorządów gminnych.....	24
	c) Konsultacje z samorządami gminnymi przeprowadzone za pomocą metody CATI – wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo	29
	d) Pisemne konsultacje z przedstawicielami partnerów społecznych w zakresie aktywizacji zawodowej i rynku pracy	39
	e) Opinia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRZiST)	40
	3. Konsultacje z potencjalnymi repatriantami w Kazachstanie	40
	a) Otwarte spotkania konsultacyjne z udziałem potencjalnych repatriantów	40
	b) Zogniskowane wywiady grupowe (ang. Focus Group Interview – FGI).....	45
	4. Inne podmioty, w tym konsultacje z uwzględnieniem narzędzi IT.....	49
III.	PODSUMOWANIE KONSULTACJI ORAZ STANOWISKO WNIOSKODAWCY DO PRZEDSTAWIONYCH OPINII I ZGŁOSZONYCH UWAG	53

I. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi Raport z konsultacji publicznych, którym poddany został projekt ustawy *o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw* (projekt ujęty w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD 50).

Proces konsultacji odbywał się w ramach projektu pn. *Administracja dla repatriantów – wspólnie stworzymy lepsze prawo*, współfinansowanego ze środków EFS w ramach Działania 2.16 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektu było wzmocnienie zdolności i potencjału Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do prowadzenia pogłębionych konsultacji publicznych oraz dogłębne skonsultowanie planowanych zmian prawnych w obszarze repatriacji. Konsultacje projektu ustawy odbyły się w kilku etapach, z zastosowaniem różnorodnych metod badawczych, wybranych w zależności od profilu interesariuszy.

W pierwszym etapie przeprowadzono konsultacje ze środowiskiem repatriantów, w czasie których zastosowano trzy aktywne metody konsultacji, wybrane z uwzględnieniem zasad triangulacji tj.: otwarte spotkanie konsultacyjne, pogłębione wywiady indywidualne i zogniskowane wywiady grupowe. Zastosowanie zróżnicowanych technik konsultacyjnych wobec grupy repatriantów mieszkających w Polsce pozwoliło na uzyskanie kompleksowej oceny w zakresie projektowanych i obowiązujących rozwiązań.

Drugim etapem były konsultacje z przedstawicielami administracji rządowej i samorządowej, zaangażowanymi w kwestie dotyczące repatriacji, a także z partnerami społecznymi. W ramach tego etapu zastosowano kilka, wzajemnie komplementarnych metod badawczych dostosowanych do rodzaju odbiorcy. Opinię przedstawicieli administracji rządowej o projektowanych i obowiązujących regulacjach prawnych poznano podczas spotkania z pełnomocnikami Wojewodów. Odnośnie do partnerów społecznych - przeprowadzono z wybranymi podmiotami konsultacje pisemne w zakresie problematyki związanej z aktywizacją zawodową i rynkiem pracy. Ponadto klasycznym elementem konsultacji, skierowanych do partnerów społecznych, było przesłanie do nich projektu ustawy z prośbą o opinie i uwagi. W zakresie konsultacji projektowanych regulacji z przedstawicielami samorządów gminnych zajmujących się bezpośrednio problematyką repatriacji przeprowadzono wywiady indywidualne a także zastosowano badania ilościowe przy wykorzystaniu metody CATI. Ten etap konsultacji, umożliwił zapoznanie się z opiniami, uwagami i doświadczeniami w obszarze repatriacji prezentowanymi przez zróżnicowane grono pracowników administracji rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych.

W kolejnym etapie, w celu zapewnienia reprezentatywności interesariuszy, przeprowadzono konsultacje z potencjalnymi repatriantami w Kazachstanie. Konsultacje te objęły otwarte spotkania oraz zogniskowane wywiady grupowe. Konsultacje przeprowadzone bezpośrednio na miejscu w różnych miejscowościach Kazachstanu pozwoliły na poznanie opinii, ocen,

obaw i oczekiwań potencjalnych repatriantów uwzględniając specyfikę i różnorodność tej grupy.

Podsumowaniem całości prac było wykorzystanie powyższego przy tworzeniu treści projektu ustawy i jego skonsultowanie z wykorzystaniem narzędzi IT, w tym poprzez umieszczenie dokumentu na portalu www.konsultacje.gov.pl.

Proces konsultacji publicznych projektu ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw trwał od lipca do grudnia 2016 r.

II. Konsultacje z interesariuszami projektu ustawy

1. Konsultacje z repatriantami mieszkającymi w Polsce

Pierwszą grupą interesariuszy, od której rozpoczęto konsultacje projektu *ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz o zmianie niektórych ustaw* byli repatrianci, którzy przyjechali do Polski. W ramach konsultacji z tą grupą zastosowano następujące metody badawcze: otwarte spotkanie konsultacyjne, zogniskowane wywiady grupowe oraz pogłębione wywiady indywidualne.

a) Otwarte spotkanie konsultacyjne

Metoda polega na stworzeniu warunków do spotkania się osób czy podmiotów zainteresowanych tematem konsultacji oraz umożliwieniu swobodnego wyrażania i wymiany opinii oraz zadawania pytań i komentowania propozycji.

Spotkania mogą spełniać różne funkcje w zależności od sposobu ich prowadzenia, użytych w ich trakcie technik czy momentu w procesie legislacyjnym, w którym są organizowane. Mogą mieć charakter informacyjny, konsultacyjny, integracyjny albo być nakierowane na budowanie kompromisowego rozwiązania.

Metoda sprawdza się na każdym etapie procesu legislacyjnego. Na wczesnych etapach stosuje się ją w celu rozpoznania problemów i potrzeb grup, których może dotyczyć rozwiązanie lub jako forum generowania pomysłów na rozwiązania. Na bardziej zaawansowanych etapach prac legislacyjnych, kiedy gotowe są propozycje rozwiązań, spotkania mogą być okazją do poznania różnorodnych opinii bądź preferencji społecznych.

Metoda sprawdza się również wtedy, gdy:

- temat konsultacji jest skomplikowany bądź kontrowersyjny i wymaga dostarczenia rzetelnych informacji i wyjaśnień potencjalnym uczestnikom procesu, aby ułatwić im zajęcie stanowiska względem proponowanego rozwiązania;
- organizatorom procesu zależy na wypracowaniu kompromisu.¹

Otwarte spotkanie konsultacyjne, w którym uczestniczyli repatrianci odbyło się w dniu 2 lipca 2016 r. w Pułtusku. Podczas spotkania uczestnicy aktywnie przedstawiali swoje opinie, uwagi, oceny dotyczące projektowanych i obowiązujących regulacji prawnych w kontekście swoich doświadczeń repatriacyjnych.

¹ Narzędzia, techniki i metody badań społecznych możliwe do zastosowania w ramach pogłębionych konsultacji publicznych projektów rządowych aktów normatywnych
<https://efs.kprm.gov.pl/konkurs-nr-powr021600-ip06-00-00516> (dokument nr 11)

Najważniejsze problemy jakie repatrianci wskazali w trakcie spotkania

- **Czas oczekiwania na decyzję w sprawie repatriacji**

Repatrianci zwrócili w szczególności uwagę na kolejność w oczekiwaniu na wyjazd do Polski zarówno w ramach obecnie funkcjonujących rozwiązań, jak i projektowanych. W odczuciu dyskutantów obowiązująca obecnie „ustawa repatriacyjna” nie stanowi podstawy dla realnie podejmowanych decyzji o kolejności w przyznawaniu prawa do powrotu. Zebrani podkreślali, że liczne są przypadki osób, które od kilkunastu już lat oczekują w systemie bazy „Rodak” z obietnicą repatriacji, a równocześnie inne rodziny przyjeżdżają do Polski po kilku miesiącach od rozpoczęcia procedury repatriacyjnej. Zdaniem zebranych ustalenie preferencji w ramach procesu repatriacji wydaje się konieczne szczególnie w stosunku do osób wpisanych do ww. bazy „Rodak”. Preferencje mogą dotyczyć również osób starszych, które są bezpośrednimi ofiarami represji stalinowskich. Problem kolejności oczekiwania i samego powrotu wymaga dokładnego opracowania w ramach nowelizacji.

- **Ośrodki adaptacyjne**

Szeroko dyskutowana była potrzeba tworzenia ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów. Zebrani poparli koncepcję organizacji ośrodków adaptacyjnych zaproponowaną w ramach nowelizacji ustawy. Podkreślali ich pozytywną rolę, jako miejsca zdobycia umiejętności językowych i zawodowych oraz wiedzy na tematy społeczeństwa polskiego. Obawy budził brak dokładnego doprecyzowania okresu pobytu oraz metod nauczania. Ze strony zebranych padały propozycje konkretnych rozwiązań oraz metod nauczania w zależności od grupy wiekowej, płci, specyfiki zawodowej. Podkreślanym często przez zebranych postulatem było usprawnienie procedury nostryfikacji dyplomów zawodowych i potwierdzenia umiejętności zawodowych. Postulowano, by okres pobytu w ośrodku był wystarczającym dla uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji zawodowych.

- **Asystent rodziny**

Uczestnicy spotkania zgłaszali propozycje ustalenia formy stałego poradnictwa prawnego dla repatriantów. W trakcie dyskusji pojawiały się głosy dot. konieczności pomocy prawnej dla repatriantów w ich staraniach o właściwe naliczanie emerytur, rent i innego rodzaju świadczeń.

- **Aktywizacja zawodowa**

Zawarty w obecnie obowiązującej ustawie o repatriacji mechanizm aktywizacji zawodowej, zaadaptowany również do nowelizacji ustawy spotykał się z krytyką ze strony repatriantów. Uczestnicy debaty podkreślali, że w obliczu funkcjonujących obecnie różnorodnych programów walki z bezrobociem, proponowane od kilkunastu lat warunki aktywizacji zawodowej, straciły w oczach pracodawców walor atrakcyjności. Informowano o przypadkach wyłudzenia środków w ramach procesu aktywizacji zawodowej ze strony

pracodawców, którzy wywierając presję, zmuszali w efekcie repatriantów do samodzielnego zwolnienia się z pracy, dzięki czemu nie musieli zwracać otrzymanych już środków związanych z zatrudnieniem repatrianta.

- **Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe**

Odnosząc się do projektowanych w nowelizacji ustawy o repatriacji rozwiązań wskazywano na różne aspekty pomocy finansowej na cele mieszkaniowe. Podstawowym problemem poruszonym przez zebranych było ustalenie wysokości tej pomocy tak, aby stwarzała realne szanse na zakup lokalu mieszkalnego. W tym obszarze głosy zebranych były podzielone. Część osób twierdziła, że zaproponowana w projekcie kwota 90 000 zł jest niewystarczająca i postulowała jej zwiększenie. Osoby te podnosiły również konieczność wypracowania dodatkowych rozwiązań umożliwiających uzyskanie preferencyjnego - niskoprocentowanego kredytu. Wskazywano, że wielu z repatriantów nie ma wystarczających środków finansowych na zakup/współfinansowanie zakupu mieszkań gdyż np. ceny nieruchomości w krajach z których przyjeżdżają są znacznie niższe (w Kazachstanie ceny mieszkań znacząco obniżyły się w ostatnim okresie). Kwestia wsparcia finansowego na cele mieszkaniowe oraz zapewnienie pracy zostały ocenione jako najważniejsze obszary mające znaczenie w procesie repatriacji do Polski.

Innym, poruszonym przez uczestników debaty tematem była definicja rodziny, która stanowiłaby podstawę dla określenia wysokości otrzymania pomocy finansowej na cele mieszkaniowe. W dyskusji pojawiały się konkretne przykłady osób samotnych wychowujących dzieci, zapraszanych przez osoby znajdujące się w podobnej sytuacji, czy osoby starsze (rodzice, dziadkowie) zapraszane przez dzieci mieszkające już w Polsce, a także samotnych absolwentów uczelni i szkół pragnących osiedlić się w Polsce. W związku z tym, że to rodzina miałaby otrzymywać pomoc mieszkaniową – precyzyjny sposób określenia rodziny uznano za ważny aspekt projektowanych rozwiązań.

- **Emerytury**

Ważną kwestią podnoszoną podczas dyskusji były emerytury i świadczenia społeczne. W obszarze szeroko pojętych świadczeń społecznych uczestnicy spotkania zwracali uwagę na brak świadczeń emerytalnych dla członków rodziny repatriantów (nie będących repatriantami). Jednym z najczęściej powtarzających się w wypowiedziach repatriantów problemów, jaki dotyczył rodziny repatriantki, był obowiązujący w Polsce system naliczania i przyznawania emerytur. Przybywający z Kazachstanu współmałżonkowie czy rodzice repatrianta (nie będące osobą polskiego pochodzenia w myśl obecnie funkcjonującej ustawy o repatriacji) otrzymują jedynie zezwolenia na pobyt stały. Ww. status powoduje, iż nie mogą liczyć na - porównywalne choćby z repatriantami - świadczenia emerytalne.

W trakcie spotkania wskazywano na niski potencjalny poziom przyszłej emerytury dla osób repatriujących się w wieku powyżej 40-50 lat. Uczestnicy spotkania wskazywali na brak

rozwiązań prawnych w zakresie emerytur dla osób podejmujących repatriację w średnim wieku (40 – 50 lat). W ich opinii, dla tej grupy osób, nie jest możliwe wypracowanie godziwej emerytury. W swoich wypowiedziach repatrianci nawiązywali do umów w sprawie świadczeń emerytalnych zawartych pomiędzy Kazachstanem i Rosją. Podkreślali, że Federacja Rosyjska wypłaca świadczenia emerytalne dla wszystkich powracających z Kazachstanu niezależnie od ich narodowości.

- **Postulat łączenia rodzin**

Kolejną kwestią która była szeroko dyskutowana podczas spotkania był problem dzielenia rodzin. Dotychczasowe rozwiązania, w opinii wielu uczestników spotkania, w istocie prowadzą do dzielenia (podziału) rodzin. Brak jest możliwości zaproszenia przez repatriantów zamieszkałych w Polsce swoich rodziców czy rodzeństwa mieszkającego w innych państwach. W wypowiedziach repatriantów powtarzały się opinie, iż gminy oraz inne podmioty zaangażowane w proces repatriacji z reguły nie uwzględniają próśb dotyczących osiedlenia najbliższej rodziny (np. starszych rodziców) w pobliżu osiadłych już w Polsce dzieci. Zdaniem repatriantów w podobnej sytuacji „podziału rodzin” znajdują się również absolwenci uczelni, którzy wprawdzie otrzymują zgodnie z ustawą o repatriacji obywatelstwo polskie, nie otrzymują jednak pomocy finansowej w procesie zagospodarowania się w Polsce oraz nie mają możliwości zaproszenia i sprowadzenia swoich rodziców. W związku z powyższym jednym z głównych postulatów uczestników dyskusji było wprowadzenie udogodnień umożliwiających łączenie rodzin repatriantów z najbliższymi pozostającymi w Kazachstanie. Jak wykazała dyskusja rozwiązanie to wymaga dopracowania, szczególnie w sferze organizacji kursów językowych i zawodowych przeznaczonych dla repatriantów w miejscu osiedlenia (poza ośrodkiem adaptacyjnym) oraz zasad przydzielania środków finansowych na osiedlenie w ramach tej ścieżki powrotu. Postulowano stworzenie „umowy z repatriantem” na wzór umowy podpisywanej przez uchodźców, którym przydzielane są środki na osiedlenie.

Pozostałe kwestie wskazane przez uczestników spotkania

Określony w ramach projektu nowelizacji wymóg przebywania do 1991 r. na terenie azjatyckiej części b. ZSRR spotkał się z krytyką ze strony repatriantów. Uczestnicy dyskusji sprzeciwili się powstającemu w wyniku tego założenia wykluczeniu osób najmłodszych, potomków przesiedlonych Polaków urodzonych już po roku 1991 w nowych miejscach osiedlania.

Często podnoszonym przez uczestników debaty postulatem było opracowanie i wydanie w języku polskim i rosyjskim aktualnego poradnika skierowanego dla repatriantów. Taki „Poradnik repatrianta” powinien zwiierać kompendium wiedzy na temat procesu związanego z osiedleniem. Podobna w swej istocie do postulatów związanych z wydaniem poradnika była podnoszona przez zebranych propozycja ustalenia formy stałego poradnictwa prawnego dla repatriantów. Uczestnicy dyskusji plenarnej postulowali również opracowanie swoistej

„Karty Praw Repatrianta”, która powinna trafić do urzędników administracji powiatowej i gminnej oraz do urzędów ZUS-u, czyli do instytucji w których repatrianci napotykały największe trudności w załatwianiu spraw związanych z osiedleniem.

Innym podnoszonym w dyskusji postulatem była potrzeba prowadzenia rozmów z władzami Republiki Kazachstanu dot. zawarcia umowy międzynarodowej pomiędzy Polską a Kazachstanem w zakresie m.in. transferu składek emerytalnych. Problem ten poruszały szczególnie osoby, które nie posiadają statusu repatrianta w ramach obecnie funkcjonującej ustawy i nie otrzymują z tego powodu świadczeń emerytalnych.

Część uczestników debaty podnosiła problem braku umowy o repatriacji pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Kazachstanu, co w praktyce, zdaniem zebranych, rodzi wiele trudności dla repatriantów. Jako szczególnie uciążliwy przykład braku ustaleń między obu państwami zebrani podali potencjalne zagrożenie karą za unikanie służby wojskowej w armii kazachskiej. Dotyczy to grupy młodych repatriantów i absolwentów uczelni, którzy nie zrzekli się jeszcze obywatelstwa kazachskiego, chcąc mieć ułatwiony (bezwizowy) kontakt z pozostającymi w Kazachstanie rodzicami.

W nielicznych wypowiedziach uczestników debaty pojawiło się pytanie o strategię repatriacji. Zebranych interesowało, jak długo będzie trwała akcja repatriacyjna i jakie przewidziano w niej etapy. Czy będzie ona transparentna i czy zdobyte doświadczenia będą podstawą dla dalszych zmian ustawowych i zastosowania wypracowanych praktyk.

Kolejnym podnoszonym postulatem było uruchomienie szerokiego systemu stypendialnego dla młodzieży z Kazachstanu. W propozycjach pojawiły się rozwiązania dot. wspierania rodzin, które sprawowałyby opiekę nad bliskimi krewnymi zapraszającymi w celu zdobycia wiedzy na poziomie edukacji w szkołach średnich i zawodowych. Wymagałoby to - zdaniem uczestników - stosunkowo niewielkiego wsparcia w porównaniu z kosztem zapewnienia miejsc w bursach szkolnych, organizowaniem roku przygotowawczego oraz sprawowaniem opieki prawnej nad nieletnimi.

W trakcie debaty repatrianci podnieśli problem dowolności interpretacji prawa przez lokalne oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które w sposób różnorodny naliczają świadczenia emerytalne dla repatriantów posiadających te same uprawnienia, czy okres pracy. W opinii zebranych brak jest jednolitości rozstrzygnięć oddziałów ZUS a odwołania od decyzji nie przynoszą wymiernych rezultatów. Podobne postulaty dotyczyły trudności które repatrianci napotykają w ramach procedur rentowych.

Repatrianci w dyskusji podkreślili trudności w uzyskaniu uprawnień należnych osobom represjonowanym przez Związek Sowiecki. Szczególnym problemem było dla wielu zebranych np. uzyskanie legitymacji osoby represjonowanej, otrzymanie dodatku kombatanckiego, prawa do ulg na lekarstwa, rekompensaty za utracony majątek etc. Bardzo istotnym problemem jawi się prawo do wcześniejszego przejścia na emeryturę przysługujące osobom represjonowanym.

W opinii znacznej części zebranych znajomość języka polskiego stanowiła podstawowy warunek sukcesu adaptacji po przyjeździe do Polski. Podstawowym postulatem jawiło się zatem zintensyfikowanie oraz dostępność kursów języka polskiego dla przybywających, a także zwiększenie liczby nauczycieli języka polskiego w Kazachstanie.

W odczuciu części dyskutujących repatrianci spotykają się w Polsce z naznaczeniem odwołującym się do typowych cech stereotypu tzw. „ruskiego”. Prowadzi to do powszechnego wśród powracających poczucia odrzucenia i poniżenia. Aby ułatwić proces adaptacji i uniknąć wielu tragicznych spięć dyskutujący postulowali przeprowadzenie akcji informacyjnej przybliżającej losy nieznanymi deportacji setek tysięcy Polaków w latach trzydziestych XX wieku oraz ludobójczej „akcji polskiej” lat 1937-38. Podobną akcją edukacyjną powinno się, zdaniem zebranych, przeprowadzić w szkołach, gdzie polska młodzież z Kazachstanu doznaje również szykan związanych z pochodzeniem, akcentem etc.

Wskazano na możliwość wykorzystania mediów elektronicznych i sieci internetowej w procesie edukacyjnym oraz repatriacji. Wskazano, że program rosyjskiej repatriacji wykorzystuje np. portal YouTube do darmowej i nieograniczonej w dostępie prezentacji proponowanych dla powracających lokali, czy miejsc pracy lub ukazania specyfiki zapraszających miejscowości.

Zebrani podkreślali rolę lokalnych związków Polaków w Kazachstanie wspierających repatriację. Organizacje te w większości cieszą się zaufaniem lokalnej społeczności przesiedlonych.

W oparciu o własne doświadczenia uczestnicy konsultacji postulowali większą spójność i jasność relacji pomiędzy poszczególnymi „ustawami polonijnymi”. W świetle opinii repatriantów urzędnicy w sytuacji niejasności i zachodzących na siebie zakresów różnych ustaw podejmują odmienne interpretacje i decyzje. Repatrianci podawali przykłady odmiennej interpretacji prawa do repatriacji osób, które mają Kartę Polaka lub kartę tymczasowego czy stałego pobytu w różnych polskich placówkach dyplomatycznych na Wschodzie.

Ponadto, repatrianci, jako przykłady dobrych praktyk, przedstawiali bardzo sprawne rozwiązania stosowane przez niektóre samorządy gminne, zapraszające repatriantów.

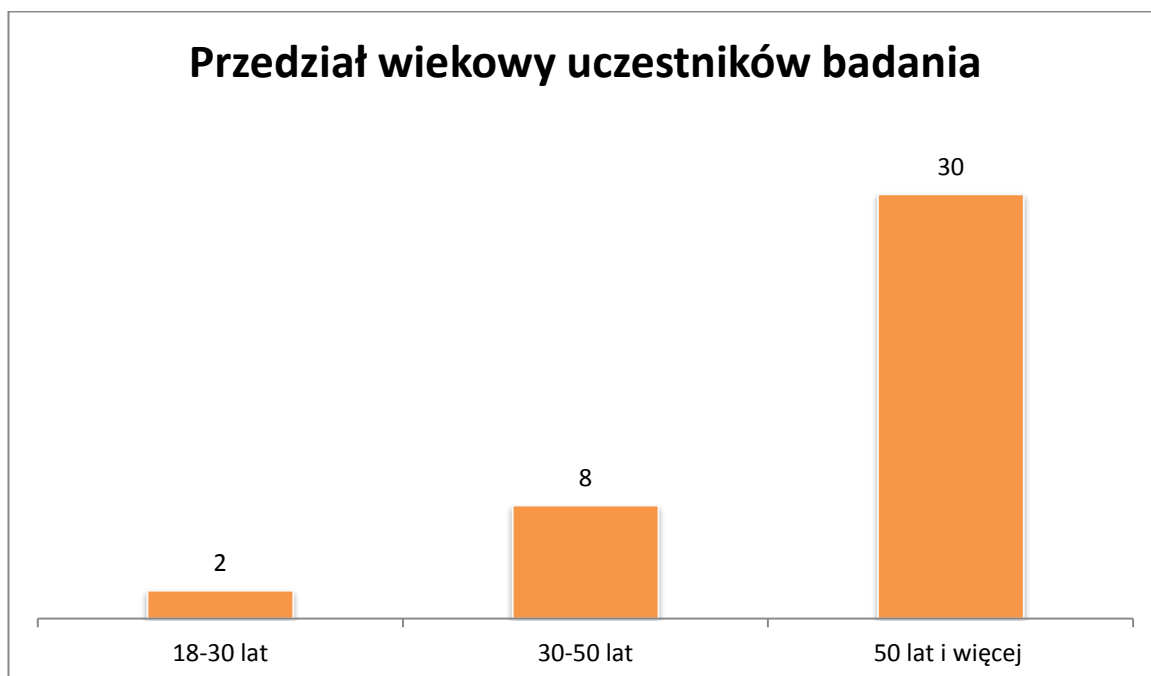
b) Zogniskowane wywiady grupowe

Metoda zogniskowanych wywiadów grupowych (ang. Focus Group Interview – FGI) polega na grupowej rozmowie na temat, który jest ogólnie określony, choć nie zawsze sprecyzowany w stu procentach, rozmowa taka prowadzona jest przez moderatora, który prowadzi dyskusję, zadaje pytania i zadania uczestnikom dobranym celowo do określonych grup. Rozmowa podczas spotkania prowadzona jest według przygotowanego wcześniej scenariusza, opisującego informacje, które chce się uzyskać podczas tego etapu. Wywiady prowadzi się w kilku grupach dla każdego tematu, chodzi o to, aby uzyskać wielostronne

podejście do problemu, i nie zamykać się w przestrzeni dyskusji nakreślonej być może przypadkiem. Wywiad grupowy stosowany jest jako dobre narzędzie badawcze stosowane do pogłębienia i problematyzacji danego zagadnienia.

Zogniskowane wywiady grupowe z repatriantami na temat ustawy *o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw*, przeprowadzono w dniu 3 lipca br. Zastosowana metoda badawcza skierowana była do repatriantów, czyli osób narodowości polskiej, które po 1989 roku osiedliły się w Polsce na stałe po wcześniejszym zamieszkiwaniu na terytorium Związku Radzieckiego oraz ich współmałżonków, o ile są oni obcokrajowcami, którzy także przeszli procedurę repatriacyjną.

W badaniach wzięło udział 40 repatriantów podzielonych na 4 grupy po 10 osób (w tym dwie grupy kobiet, grupa mężczyzn oraz grupa mieszana z przewagą mężczyzn).

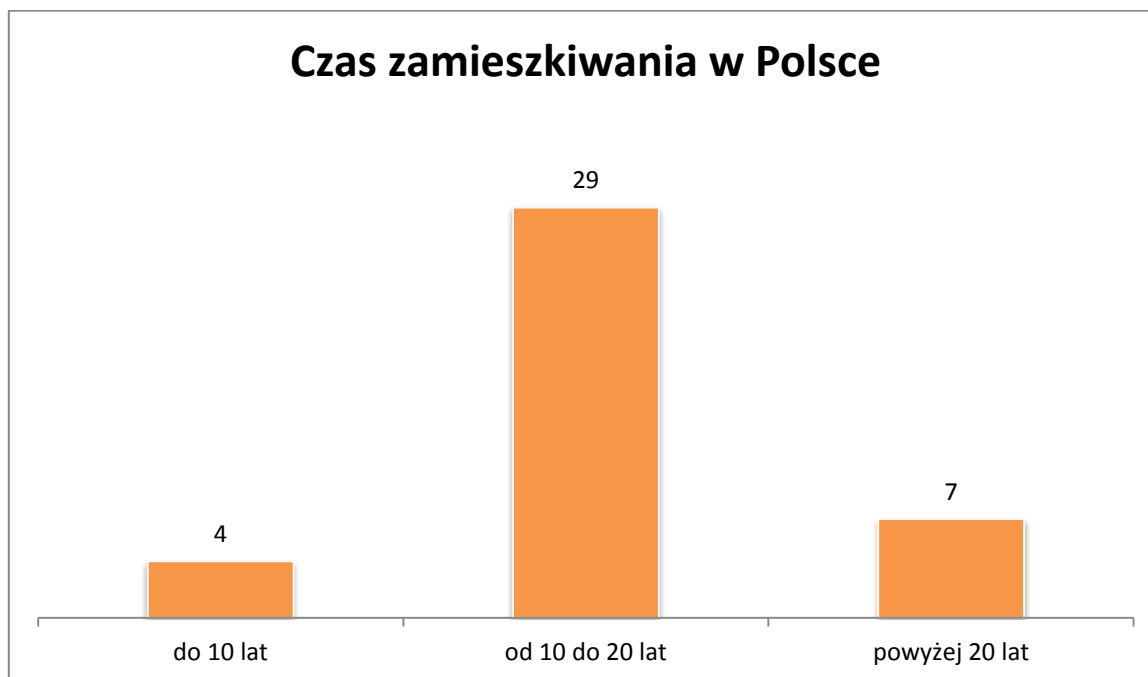

Rysunek 1. Przedziały wiekowe uczestników badania

Najwięcej uczestników badania było w grupie osób powyżej 50 lat (tj. 30 osób), z grupy osób w przedziale wiekowym 30-50 lat w badaniach uczestniczyło 8 osób, a z najmłodszej grupy 18-30 lat w wywiadach grupowych wzięły udział dwie osoby.

Przeważająca większość respondentów (37 osób) przyjechała z Kazachstanu. Dwie osoby przyjechały do Polski z Rosji, przy czym jedna z nich urodziła się na Łotwie, następnie w ciągu swojego życia wyjechała na teren dzisiejszej Rosji by dopiero stamtąd przyjechać do Polski jako repatriantka. Jedna osoba przyjechała do Polski z Ukrainy, jednakże podobnie jak

wcześniej opisywana respondentka w ciągu swojego życia zmieniła miejsce zamieszkania, gdyż urodziła się w Kazachstanie i dopiero później udała się na tereny dzisiejszej Ukrainy.

Rysunek 1. Czas zamieszkiwania respondentów w Polsce

Długi czas pobytu w Polsce stwarza możliwość rzetelnego zbadania opinii i doświadczeń jakie mają respondenci na temat procesu repatriacji, dlatego, że założyć należy iż jest to proces długotrwały. Dzięki temu, że rozmówcami były osoby z dużym doświadczeniem zamieszkiwania w Polsce, uzyskano rzetelne opinie na temat tego, co można poprawić, albo zrobić lepiej, gdyż wszyscy repatrianci (nawet ci z najkrócej przebywającej grupy) „zakończyli już instytucjonalny proces repatriacji” oraz aklimatyzacji w nowym dla nich środowisku jakim jest społeczeństwo polskie.

Najważniejsze problemy jakie repatrianci wskazali w badaniu:

- **Czas oczekiwania na decyzję w sprawie repatriacji**

Największym problemem w repatriacji, wskazywanym przez uczestników wywiadów grupowych był sam proces uzyskania decyzji i umożliwienia wyjazdu, prowadzony jeszcze za granicą (przy czym większość osób z którymi przeprowadzono zogniskowane wywiady przyjechała do Polski z Kazachstanu). Przede wszystkim w tym procesie przeszkadza respondentom czas, jaki był konieczny aby móc przyjechać do Polski (nawet 10-15 lat oczekiwania). Respondenci postulowali skrócenie czasu wydania decyzji o repatriacji. Akceptowalny czas oczekiwania, w ocenie badanych, to rok – dwa lata.

Innym problemem, podnoszonym podczas wywiadów grupowych, związanym z czasem oczekiwania jest zmiana sytuacji rodzinnej i życiowej (np. w ciągu 10 lat może się urodzić w rodzinie kilkoro dzieci) co może nawet skutkować koniecznością rozpoczynania procesu repatriacji od początku. Uczestnicy wywiadów grupowych wskazywali na problem odległości od placówek dyplomatycznych. Jako że większość osób biorących udział w ww. metodzie badawczej przyjechała z Kazachstanu – to wskazywano, iż jest to bardzo rozległy kraj, a składać dokumenty dot. repatriacji można tylko w polskich placówkach dyplomatycznych, do których trzeba dojechać, co też rodzi za sobą koszty.

W odniesieniu do potrzeby bliższego kontaktu z przedstawicielami administracji polskiej, zajmującymi się tematyką repatriacji, respondenci wskazali np. na komisje repatriacyjne, które np. w Kazachstanie miałyby odwiedzać poszczególne miejscowości. Repatrianci wskazywali, iż ww. mogłoby zachęcić znacznie więcej osób do przyjazdu do Polski, gdyż obecnie - aby rozpocząć proces repatriacyjny - należy udać się do jednej z polskich jednostek w dużych miastach, które oddalone są o setki kilometrów od okolic zamieszkałych przez Polaków. W dyskusji pojawiały się głosy dot. potrzeby funkcjonowania jakichś lokalnych punktów informacyjnych w zakresie repatriacji (np. przy parafiach, na stronach internetowych).

Innym utrudnieniem, na które zwracali uwagę repatrianci podczas wywiadów grupowych, była też zbyt mało otwarta postawa pracowników placówek dyplomatycznych oraz pracowników urzędów w Polsce (np. oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

- **Ośrodki adaptacyjne**

Koncepcja tworzenia ośrodków adaptacyjnych i sprowadzania repatriantów do Polski tą ścieżką została bardzo dobrze oceniona przez respondentów. Głównym celem działania ośrodków adaptacyjnych powinna być nauka języka polskiego, jako podstawowej umiejętności niezbędnej do adaptacji w Polsce. Respondenci wielokrotnie podkreślali, że na koniec nauki języka polskiego powinien być przeprowadzany egzamin, sugerowali nawet uzależnienie wsparcia repatriantów od ewentualnych wyników na egzaminie. Dobra znajomość języka była też wskazywana jako warunek wyjścia z ośrodka adaptacyjnego. Drugim najważniejszym celem działania ośrodków adaptacyjnych, pośrednio związanym z nauką języka powinno być znalezienie repatriantowi pracy, tzn. czas przebywania w ośrodku powinien zostać przeznaczony na poszukiwanie pracy, kursy doszkalające i dodatkowe szkolenia zawodowe. Respondentom trudno było określić jeden, wspólny dla wszystkich, okres przebywania w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów. Zwracali uwagę, że po pierwsze nie powinien być z góry określony, po drugie powinien być wyznaczany raczej przez zdobyte umiejętności (znajomość języka, aktywizacja zawodowa) i miejsce pracy. Respondenci wskazywali na potrzebę lokalizacji ośrodków adaptacyjnych jak najbliżej centrów dużych miast oraz możliwe skracanie czasu pobytu w ośrodkach, postulowali opracowanie katalogu kompetencji jakie repatrianci powinni nabyć w ww. ośrodkach.

- **Asystent rodziny**

Uczestnicy wywiadów wskazywali, iż system prawny i biurokracja w Polsce stanowią jedną z ważnych barier w skutecznej adaptacji repatriantów do społeczeństwa polskiego. Problem bierze się z nieznajomości przez repatrianta języka i systemu prawnego, braku wiedzy nt. tego, gdzie i jak należy załatwić sprawy urzędowe (jakie są terminy, jakie dokumenty i gdzie należy je złożyć).

Właśnie jako jedną z największych trudności z jakimi musza mierzyć się repatrianci wskazywano nieznajomość języka i polskich realiów (prawnych i społecznych). W związku z ww. problemami koncepcja wprowadzenia „asystenta repatrianta”, który wspierałby nowoprzybyłego repatrianta w odnalezieniu się w rzeczywistości polskiej została oceniona bardzo wysoko. Ponadto jako główny zakres działania asystenta - we wszystkich wskazaniach - pojawiała się pomoc w rozwiązywaniu problemów prawnych. Wskazywano na potrzebę znajomości, przez osobę pełniącą funkcję asystenta repatrianta, prawa i procedur urzędowych (pomoc mogłaby dotyczyć np. wypełniania dokumentów, kontaktów z Urzędem Pracy, ZUS). Według respondentów okres trwania takiego wsparcia powinien być dostosowywany indywidualnie do każdej rodziny/sprawy a nie być ustalony ogólnie.

- **Zatrudnienie w Polsce**

Pierwszym problemem dla repatriantów po przybyciu do Polski jest brak pracy, który skutkuje brakiem środków na utrzymanie i kierowaniem repatriantów do opieki społecznej jako kolejnych klientów. Po drugie brak pracy oznacza brak perspektyw i możliwości rozwoju co negatywnie wpływa na poczucie zadowolenia i sukcesu z repatriacji. Brak pracy po przyjeździe wiąże się także z rozczarowaniem postawą gminy, która pracę obiecywała itd. W kontekście tego problemu, rozwiązania obowiązujące już dzisiaj, polegające na możliwości zaproszenia przez pracodawcę, są oceniane jako dobre. Z tym, że warunkiem powinna być kontrola pracodawcy, gdyż zdarza się, według respondentów dość często, że pracodawcy wykorzystują repatriantów, ich niewiedzę o systemie prawnym w Polsce, ich nieznajomość języka i ogólną trudną sytuację po przyjeździe do Polski. Ponadto zaproponowano bieżące kontrolowanie pracodawców zatrudniających repatriantów w ramach programów aktywizacji zawodowej.

Repatrianci zwracali uwagę na problem uznawalności zdobytych w kraju, z którego przyjechali kwalifikacji – głównie w zakresie braku automatyczności uznawania dyplomów, co powoduje, że taki repatriant zmuszony jest do podjęcia zatrudnienia poniżej kwalifikacji. Respondenci zwracali uwagę na potrzebę zmiany systemu nostryfikacji dyplomów i uznawania kwalifikacji zawodowych.

- **Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe**

Dużą trudnością, z którą się muszą zmierzyć się repatrianci w pierwszych latach swojego pobytu w Polsce jest zakup mieszkania. Problemem są ceny ale także inne, formalne bariery, które sprawiają że repatrianci mają utrudniony dostęp do uzyskania własnego mieszkania (np. przy braku zatrudnienia na stałą umowę o pracę – trudności w uzyskaniu kredytu hipotecznego). W końcu barierą w zakupie mieszkania jest także brak pieniędzy - w sytuacji niskich emerytur, stypendiów czy zasiłków.

We wszystkich grupach respondentów propozycja wsparcia finansowego zakupu mieszkania lub jego wykończenia oceniana była pozytywnie. Nie wskazano jednoznacznie jaka powinna to być kwota - przede wszystkim ze względu na duże różnice w cenach mieszkań pomiędzy poszczególnymi regionami Polski, a także ze względu na różnice pomiędzy zamożnością i potrzebami poszczególnych rodzin repatriantów, np. z uwagi na wielkość rodziny. Pojawiły się także propozycje, aby wypłata środków uzależniona była od pozytywnego zaliczenia egzaminu z języka polskiego na koniec pobytu w ośrodku adaptacyjnym.

- **Emerytury**

Dużym kłopotem dla repatriantów jest kwestia uznawania stażu pracy w Kazachstanie przy wyliczaniu emerytury w Polsce. Konsekwencją tego są niskie emerytury oraz poczucie krzywdy (problem niskich emerytur dotyczył także pracowników z bardzo długim stażem, także tych na wysokich bądź dobrze płatnych stanowiskach pracy np. w Kazachstanie).

Kolejnym problemem wskazywanym przez respondentów była kwestia emerytur obcokrajowców, którzy są małżonkami repatriantów. Wskazywano, że ww. obcokrajowcy nie mają w Polsce prawa do emerytury, niezależnie od stażu pracy i wysokości zarobków w kraju z którego przyjechali np. Kazachstanu. Respondenci zwracali uwagę na potrzebę zreformowania sposobu uznawania lat pracy w Kazachstanie do obliczania emerytury w Polsce.

- **Znajomość języka polskiego i realiów życia w Polsce**

Ważnym problemem dla repatriantów jest brak znajomości języka polskiego. Niewystarczająca znajomość języka polskiego utrudnia proces repatriacji jeszcze w trakcie zamieszkania w krajach byłego ZSRR, gdzie należy wypełnić druki i formularze w języku polskim. Po przyjeździe do Polski nieznajomość języka polskiego rodzi kolejne problemy. Po pierwsze utrudnia znalezienie pracy, zwłaszcza tej odpowiadającej kwalifikacjom repatrianta. Po drugie znacząco utrudnia kontakt z lokalną społecznością miejscowości przyjmującej, nie tylko tworząc barierę językową ale także dodatkowy dystans. Po trzecie brak wystarczającej znajomości języka polskiego stanowi także barierę w załatwianiu spraw w urzędach i dochodzeniu swoich praw.

Podczas wywiadów grupowych zwracano uwagę na zjawisko zamykania się we własnym środowisku, co utrudnia integrację ze społeczeństwem polskim, naukę języka i radzenie sobie z życiem codziennym. Wielu z respondentów podkreślało, że problemy takie pojawiają

się szczególnie silnie na samym początku repatriacji, kiedy to nauka języka polskiego jest niewystarczająca lub gdy repatrianci otrzymują informacje w języku rosyjskim. Zjawisko zamykania się w środowisku rosyjskojęzycznym może mieć negatywne konsekwencje w sytuacji gdy warunkiem podjęcia pracy jest znajomość języka polskiego na odpowiednim poziomie.

Wielu respondentów zwracało uwagę na relacje z gminą, na zaproszenie której przybyli oni sami lub ich znajomi. Problemy związane z kontaktami z przedstawicielami administracji gminnej nie dotyczyły wszystkich gmin, jednakże respondenci zwracali uwagę na rozczarowanie m.in. związane także ze zbyt wysokimi oczekiwaniami przed przyjazdem do Polski. Respondenci zwracali uwagę na zmiany we władzach samorządów, albo na to, iż zainteresowanie tematyką repatriacji przejawiają tylko nieliczni urzędnicy gminni. Czasem repatrianci znajdowali pomoc u członków rodziny, którzy wcześniej przyjechali do Polski, nauczycieli języka polskiego, pracowników samorządowych, sąsiadów. Jednak ci którzy nie uzyskali takiej pomocy, radząc sobie samodzielnie napotykali trudności np. w postaci zagrożenia utratą jakiś świadczeń ze względu na nieprawidłowo wypełniony formularz, przekroczenie terminu, niewłaściwego adresata (instytucję) do którego kierowano korespondencję.

- **Ścieżki repatriacji**

Za bardzo dobrą ścieżkę repatriacji respondenci uznali przyjazd do Polskę na zaproszenie rodziny. Jako przewagę tej ścieżki repatriacji podawano dwa główne czynniki, po pierwsze - rodzina lepiej wie jakie repatriant ma potrzeby, po drugie może stanowić pierwsze wsparcie dla przyjeżdżających - może w tym zakresie zastąpić „asystenta repatrianta” oraz urzędników gminnych, którzy dotychczas wprowadzali repatriantów w realia prawne obowiązujące w Polsce. Jednakże respondenci zauważają, że pieniądze jakie rodziny otrzymywałyby na „ugoszczenie” repatriantów musiałyby być pod ścisłą kontrolą państwa ze względu na możliwe nieprawidłowości w tym zakresie.

Stypendia dla przyjeżdżających na studia do Polski repatriantów oceniane są pozytywnie. Wskazywano, że po studiach lub jeszcze w ich trakcie stypendysta może być solidnym wsparciem dla przyjeżdżającej do Polski rodziny.

Pozostałe kwestie wskazane przez repatriantów w badaniu

Według respondentów działania związane ze sprowadzaniem Polaków powinny być koordynowane centralnie, a nie poprzez poszczególne gminy.

Kolejną sugestią od repatriantów, związaną z przyznawaniem środków na realizację procesu sprowadzania Polaków do kraju, jest kontrola nad środkami finansowymi przekazywanymi gminom, pracodawcom i samym repatriantom.

Jako jeden z ważniejszych elementów późniejszego sukcesu repatriacji, respondenci wskazywali zakres informacji jaki mogą uzyskać będąc jeszcze np. w Kazachstanie. Powyższe dot. zarówno wymagań formalnych (np. dokumentów i procedur), jak i warunków życia

w Polsce (np. jaka pomoc zostanie im zaoferowana, w jakim zakresie i kto jej udzieli) - tak, aby przyjazd do kraju nie wiązał się ze zbyt wysoko rozwiniętymi oczekiwaniami.

Poniżej przedstawiono inne, najważniejsze postulaty respondentów:

- wprowadzenie: kursów języka polskiego oraz programów aktywizacji zawodowej jeszcze w kraju w którym mieszkają przyszli repatrianci (np. w Kazachstanie),
- wprowadzenie rosyjskojęzycznych wzorów dokumentów,
- wprowadzenie (oprócz wsparcia finansowego) wsparcia psychologicznego dla repatriantów,
- przeprowadzenie szkoleń: służb konsularnych w krajach w których istnieją skupiska Polaków, a których dotyczy przedmiotowy projekt ustawy (np. w Kazachstanie) oraz szkoleń urzędników w Polsce pod kątem obsługi repatriantów,
- przeprowadzenie kampanii społecznej na temat przyjęcia repatriantów, promowania studiów w Polsce wśród potencjalnych młodych repatriantów,
- bieżące kontrolowanie pracodawców zatrudniających repatriantów w ramach programów aktywizacji zawodowej.

c) Pogłębione wywiady indywidualne

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI), w odróżnieniu do wywiadów grupowych, sprowadzają się do bezpośredniej rozmowy badacza (moderatora) z pojedynczym respondentem. Wybór IDI jest najczęściej wskazany, gdy problem wymaga głębszego poznania poglądów i postaw badanych. Wywiady są zdecydowanie pomocne w rozumieniu przyczyn, charakterystyki czy konsekwencji wielu zjawisk o charakterze społecznym, w tym również zjawiska repatriacji.

Badanie zostało przeprowadzone podczas spotkania środowisk repatrianckich w Pułtusk, które odbyło się w dniach 2 - 3 lipca br. Przeprowadzono 40 wywiadów.

Najważniejsze problemy jakie repatrianci wskazali w badaniu

• Procedury związane z repatriacją

W ocenie repatriantów obecne procedury są bardzo złożone i przewlekłe – czas procedowania wniosku o repatriację i wydanie decyzji przeciągał się często do kilkunastu lat. Złożona i nietransparentna - co do zasady - jest kolejność rozpatrywania wniosków oraz kryteria wydania pozytywnej decyzji dot. repatriacji. Zgłaszano problem braku komunikacji pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się kwestią repatriacji co w efekcie powodowało opóźnienia decyzyjne, zaginięcia dokumentów. Formułowane przez ankietowanych oceny koncentrowały się raczej na samej procedurze i sposobie obsługi repatriantów niż na treści rozwiązań prawnych.

Głównym podnoszonym problemem było przyznawanie polskiego obywatelstwa współmałżonkom, którzy nie są narodowości polskiej. Postulat ten jest szczególnie ważny ze względu na ubezpieczenia społeczne, określenie stażu pracy, nostryfikację dyplomów itp.

Ponadto, postulowano:

- skrócenie procedur administracyjnych dotyczących uzyskania numeru identyfikacji osobistej (PESEL), rozpatrzenia wniosku o repatriację, uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego;
- zaliczenie pracy w Kazachstanie do stażu pracy w Polsce, wg faktycznie płaconych składek społecznych i zdrowotnych w Kazachstanie;
- wprowadzenie możliwości współdecydowania o miejscu zamieszkania w Polsce, gdyż dotychczas było ono zdeterminowane zgłoszeniami gmin – nie uwzględniało zawodu, wykształcenia i możliwości znalezienia pracy ani możliwości łączenia rodzin. Według ankietowanych dobrym rozwiązaniem byłoby stworzenie bazy informacji, w której gminy mogłyby zapoznać się z profilem zawodowym ewentualnych repatriantów, a ci z kolei mogliby dowiedzieć się, jakich warunków mogą spodziewać się w danej gminie;
- konieczności wsparcia informacyjnego, językowego i merytorycznego na etapie wypełniania wniosku o repatriację i gromadzenia potrzebnej dokumentacji - przy tej pomocy należałoby uwzględnić odległości pomiędzy placówkami dyplomatycznymi w Kazachstanie a miejscem zamieszkania Polaków;
- konieczności – wzorem rozwiązań niemieckich i rosyjskich – wsparcia finansowego transportu do Polski;
- o darmową, łatwo dostępną edukację języka polskiego w Kazachstanie dla osób przygotowujących się do repatriacji.

Ponadto negatywnie oceniono niedostateczną informację w zakresie procesu repatriacji jaka dociera do repatriantów, zarówno w Kazachstanie, jak i po przyjeździe do Polski. Najczęściej informacje pozyskują oni drogą nieformalną. Urzędnicy odpowiedzialni za organizację osiedlania w Polsce nie posiadają pewnej i aktualnej wiedzy prawnej na temat zasad osiedlania i adaptacji repatriantów. Szczególnie negatywnie został oceniony język w jakim formułowane są informacje i dokumenty do repatriantów.

• Ośrodki adaptacyjne

Opinie na temat utworzenia ośrodków adaptacyjnych były zróżnicowane. Duża część respondentów wyrażała się stosunkowo negatywnie na temat efektywności takich ośrodków. Głównym argumentem jaki podnosili była izolacja od środowiska zewnętrznego, która osłabia integrację ze społeczeństwem polskim. Dla drugiej części badanych, instytucja ośrodka adaptacyjnego jest rozwiązaniem bardzo dobrym. Podstawową funkcją tego środka powinna być nauka języka polskiego, nauka zawodu, nauka historii, zwyczajów i tradycji polskich oraz przysposobienie do załatwiania spraw

urzędowych. Okres adaptacji w takim ośrodku powinien trwać od 6 miesięcy do 1 roku. Ważnym postulatem zgłaszanym w trakcie wywiadów było dostosowanie nauki języka polskiego do specyfiki zawodowej repatriantów (okazało się bowiem, że niezajomość słownictwa fachowego związanego z wykonywanym zawodem jest jednym z głównych problemów ze znalezieniem pracy i efektywnym wykonywaniem zawodu). Niektórzy respondenci proponowali formułę otwartą ośrodka, tzn. ośrodek miałby być tylko miejscem noclegowym z funkcją edukacyjną języka polskiego. Mieszkańcy ośrodka już w trakcie zamieszkiwania w nim podejmowaliby pracę oraz organizowali sobie samodzielnie życie w Polsce.

- **Asystent rodziny**

Institucja ta również została pozytywnie oceniona przez badanych, szczególnie przez starszą część próby badawczej. Zakres odpowiedzialności takiego asystenta powinien dotyczyć pomocy przy załatwianiu spraw administracyjnych i poszukiwaniu pracy. Postulowano możliwość korzystania z pomocy asystenta przez okres 2 lat – sugerowano pomoc na zasadzie interwencyjnej (również poprzez Internet, telefon), a nie bezpośredniej i systematycznej. Doświadczenia repatriantów pokazują, że w dotychczasowej praktyce funkcja asystenta repatrianta była często realizowana nieformalnie - najczęściej przez zaangażowanych pracowników urzędu gminy, Caritasu, sąsiadów lub innych wcześniej przybyłych do Polski repatriantów.

- **Aktywizacja zawodowa**

Aktywizacja zawodowa została pozytywnie oceniona przez badanych, szczególnie wśród młodszej części próby badawczej. Ponadto ankietowani bardzo często postulowali - jako formę aktywizacji zawodowej - możliwość stworzenia miejsca pracy dla potencjalnego repatrianta, gdyż „dyplom nie daje pracy”. Zgłaszano także nieskuteczność aktywizacji zawodowej w grupie starszych wiekiem repatriantów, których zdolności i elastyczność nie zawsze pozwalają na skuteczne przekwalifikowanie.

Problem pracy dotyczył szczególnie repatriantów po 40 roku życia, nie dotknął natomiast zupełnie osób, które przyjechały do Polski z wykształceniem deficytowym na polskim rynku pracy, jak: lekarz, informatyk, kierowca samochodów ciężarowych, spawacz. Z badania wynika, że nowe zapisy prawne powinny uwzględniać „ścieżkę aktywizacji zawodowej”. Z problemem tym wiąże się zagadnienie stworzenia zasad kojarzenia rozmieszczenia repatriantów o określonym wykształceniu z potrzebami lokalnego rynku pracy zapraszającej gminy.

W kontekście powyższych uwag należy powtórzyć postulaty badanych o dostosowaniu gminy i jej rynku pracy do kwalifikacji zawodowych zaproszonych repatriantów. Doświadczenia w zakresie aktywizacji zawodowej repatriantów nie zawsze były pozytywne. Zdarzały się nadużycia w postaci zatrudnienia repatrianta przez pracodawcę tylko celem pozyskania dodatkowych środków, a następnie pozbywanie się takiego

pracownika. W kontekście aktywizacji zawodowej zwracano uwagę, po raz kolejny, na problem kompetencji językowych, tzn. konieczność nauki specjalistycznego języka polskiego dostosowanego do określonych kwalifikacji zawodowych.

- **Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe**

Kwestię tej pomocy wiązano przede wszystkim z zakupem lokalu mieszkalnego – zatem, zdaniem badanych, ewentualne rozwiązania prawne powinny uwzględniać zarówno szacunkowe ceny nieruchomości, możliwości kredytowe lub możliwość preferencji kredytowych na cele mieszkalne. Wysokość kwoty pomocy finansowej - według badanych – powinna ponadto uwzględniać liczbę członków gospodarstwa domowego oraz jej strukturę. Duża część badanych nie potrafiła określić jaka wysokość wsparcia finansowego jest adekwatna do potrzeb. W odniesieniu do dysponowania środkami finansowymi na cele mieszkaniowe ankietowani wskazywali - jako głównego decydenta- najczęściej gminę goszczącą, z możliwością współdecydowania przez repatriantów.

- **Lokale mieszkalne dla repatriantów**

Obecne rozwiązania prawne pozwalające udostępniać komunalne mieszkania oceniono jako dobre, przy czym wskazano na brak procedur nadzoru i oceny standardów tych mieszkań, co powoduje sytuacje ogromnego zróżnicowania standardów oferowanych mieszkań. Ponadto zdarza się, że oferowane są repatriantom mieszkania ze zbyt wysokim czynszem jak na ich możliwości finansowe czy też mieszkania nie uwzględniające liczebności członków rodziny.

- **Ścieżka rodzinna**

Opinie w tym zakresie wyrażała tylko część repatriantów – były one pozytywne, mocno przy tym podkreślając pomoc państwa i gminy w jej realizacji. Bez wymiernej pomocy finansowej, sama rodzina nie jest bowiem w stanie udźwignąć kosztów związanych z repatriacją członków rodziny, którzy pozostali w Kazachstanie. Pomoc finansowa, według badanych, powinna się koncentrować na zapewnieniu lokalu mieszkalnego i znalezieniu pracy. Dużym ułatwieniem byłoby przyznanie obywatelstwa polskiego członkom rodziny, którzy nie są narodowości polskiej.

Pozostałe kwestie wskazane przez repatriantów w badaniu

W trakcie konsultacji poruszano także kwestię stypendium edukacyjnego. Rozwiązanie to zostało ocenione przez badanych bardzo pozytywnie. Wskazywano, iż instytucja stypendium edukacyjnego od wielu lat już funkcjonuje i cieszy się dobrą opinią wśród mieszkających w Polsce repatriantów. Jednocześnie postulowano, aby wysokość stypendium naukowego była adekwatna do kosztów życia i studiowania w Polsce, a jego

wypłacanie było uzależnione od wyników w nauce. Niektórzy badani postulowali dostosowanie polityki stypendialnej do potrzeb rynku pracy w Polsce.

W kwestii przyjęcia przez Polaków wskazywano na życzliwość i pomoc w przyjęciu i urzędzeniu życia w Polsce zarówno ze strony sąsiadów, władz gminy, jak i organizacji oraz Kościoła Katolickiego. Sporadyczne przypadki uprzedzeń wśród Polaków wystąpiły u beneficjentów pomocy społecznej upatrujących w repatriantach konkurentów do środków społecznych oraz wśród uczniów. Wnioskuje się prowadzenie w gminach, które zapraszają repatriantów, działań informacyjno-edukacyjnych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, na temat repatriacji Polaków z Kazachstanu.

W badaniu oceniono również rozwiązania w zakresie repatriacji funkcjonujące w innych państwach. Badani najczęściej wymieniali rozwiązania niemieckie i rosyjskie oraz kazachskie jako godne implementacji w warunkach polskich.

Wśród rozwiązań niemieckich za najbardziej wartościowe zostały uznane:

- dostosowanie warunków lokalowych do liczebności i struktury rodziny,
- utworzenie ośrodków adaptacyjnych, w których prowadzone są intensywne kursy językowe,
- uproszczona i nieskomplikowana procedura repatriacyjna,
- bardzo dobre warunki wsparcia finansowego,
- duże wsparcie finansowe w edukacji dzieci,
- pokrycie kosztów transportu dobytek z Kazachstanu do Niemiec.

Wśród rozwiązań rosyjskich, badani najlepiej ocenili:

- możliwość uzyskania kredytu hipotecznego na zakup mieszkania na preferencyjnych warunkach,
- bardzo dobre warunki stypendiów edukacyjnych,
- pomoc finansową na każde urodzone dziecko na terenie Federacji Rosyjskiej,
- przeniesienie składek ubezpieczeniowych i zdrowotnych z Kazachstanu do Federacji Rosyjskiej według stawek realnych a nie zaniżonych,
- przyznanie obywatelstwa rosyjskiego współmałżonkom o narodowości nierosyjskiej,
- przyznanie repatriantom z Kazachstanu do Federacji Rosyjskiej ziemi rolnej pod uprawę i osadnictwo.

Wśród rozwiązań kazachskich wskazywano:

- możliwość wyboru miejsca osiedlenia: miasto – wieś,
- zapewnienie lokalu mieszkalnego, wyposażenia gospodarstw domowego oraz zapewnienie zwierząt w gospodarstwie rolnym,
- zapewnienie młodym repatriantom darmowych studiów wyższych.

2. Konsultacje z przedstawicielami administracji i partnerami społecznymi

a) Spotkanie konsultacyjne z pełnomocnikami Wojewodów

Spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami wojewodów miało formę dyskusji moderowanej (zgodnie z przygotowanym scenariuszem).

Celem dyskusji była analiza obecnie obowiązujących rozwiązań w obszarze repatriacji i doświadczeń pracowników Urzędów Wojewódzkich w tym zakresie, omówienie głównych trudności w zakresie repatriacji a także poznanie opinii przedstawicieli Wojewodów o projekcie nowelizacji ustawy o repatriacji.

Spotkanie odbyło się w dniu 13 lipca 2016 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Respondentami byli pracownicy urzędów wojewódzkich, w większości wydziałów ds. cudzoziemców zajmujący się kwestiami repatriacji.

Najważniejsze kwestie wskazane w dyskusji

- **Problemy adaptacyjne**

Uczestnicy spotkania zwracali uwagę, iż repatrianci zaproszeni przez gminę trafiają często do małych miejscowości, w których jest utrudniony jest dostęp do pracy i szkół.

Respondenci podkreślali, iż repatrianci bezpośrednio po przyjeździe do Polski nie otrzymują wystarczającego wsparcia (w dyskusji podnoszono przede wszystkim kwestię wsparcia prawnego, psychologicznego). Uczestnicy spotkania wskazywali, że repatriantowi bezpośrednio po przyjeździe do Polski powinien być przydzielony asystent, gdyż zauważany jest brak zaufania repatriantów do pracowników instytucji rządowych i samorządowych oraz nieufność wobec samych „urzędów”.

Jako problem dot. warunków, w jakich funkcjonuje repatriant po przyjeździe do Polski wskazywano na potrzebę nauki języka polskiego - podkreślono, że obecnie oferowane kursy nauki języka są zbyt krótkie. Nauka języka polskiego powinna zostać zapewniona jeszcze w Kazachstanie.

Odnosnie do projektowanego utworzenia ośrodka dla repatriantów uczestnicy spotkania podkreślali, że istotne znaczenie ma czas pobytu repatrianta w takim ośrodku. Zdaniem uczestników spotkania, co do zasady, im dłuższy okres przebywania repatrianta w ośrodku tym gorzej z punktu widzenia jego samodzielności. W zakresie obszaru zadań, które miałby wykonywać ośrodek - przedstawiciele wojewodów wskazywali, że ośrodek taki powinien w szczególności zapewniać wsparcie prawne (w tym pomoc w załatwianiu spraw urzędowych). Uczestnicy spotkania proponowali aby ośrodki dla repatriantów były lokalizowane w dużych, dobrze skomunikowanych miejscowościach.

- **Zatrudnienie w Polsce**

Uczestnicy spotkania podkreślali, iż obecne funkcjonujące rozwiązania prawne nie zapewniają wystarczającej liczby mieszkań i miejsc pracy dla repatriantów. Problemem podnoszonym przez respondentów było niedoinformowanie pracodawców o możliwości zatrudnienia repatriantów. Zdaniem uczestników spotkania wiedza o korzyściach dla pracodawców, wynikających z zatrudniania repatriantów nie jest powszechna wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą pomimo, iż od wielu lat funkcjonują rozwiązania prawne w obszarze aktywizacji zawodowej repatriantów. Obowiązująca ustawa o repatriacji przewiduje m.in. możliwość zwrotu części kosztów poniesionych przez pracodawcę na przeszkolenie repatrianta, wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenie społeczne oraz utworzenie stanowiska pracy (pod określonymi w ustawie warunkami). Uczestnicy spotkania widzieli potrzebę stworzenia instrumentów prawnych do udzielania pomocy starostom, jako podmiotom wykonującym zadania w zakresie aktywizacji zawodowej repatriantów. Respondenci zwracali ponadto uwagę, iż rola urzędów pracy powinna zostać wzmocniona – ww. propozycja dotyczy w szczególności gmin o małej liczbie repatriantów.

W trakcie dyskusji wskazywano, że należy stworzyć bazę zawodową repatriantów i wypracować systemowe rozwiązanie upowszechniające wśród pracodawców informacje o możliwościach i zasadach zatrudniania repatriantów.

Inną kwestią podnoszoną w trakcie spotkania było to, że oferowana praca (i/lub wynagrodzenie) niejednokrotnie nie spełniają oczekiwań samych repatriantów.

- **Wsparcie na cele mieszkaniowe**

Uczestnicy spotkania omawiali obowiązujące i projektowane mechanizmy dot. zasad wspierania repatrianta w realizacji celów mieszkaniowych. Wskazywano iż należy wyeliminować zagrożenie, iż repatriant otrzyma dwukrotne wsparcie w sytuacji, gdy początkowo korzystał z mieszkania zapewnionego przez gminę. Dyskutanci zauważyli, iż istnieje potrzeba zróżnicowania kwoty wsparcia na cele mieszkaniowe i uzależnienia jej od wielkości rodziny. Pojawiła się, w trakcie spotkania, sugestia przeznaczenia kwoty wsparcia na cele mieszkaniowe jako wkładu własnego przy np. kredycie hipotecznym. Ww. argumentowano tym, że bezpośrednie wsparcie może być źle postrzegane przez lokalną społeczność.

- **Finansowanie zadań związanych z repatriacją**

Respondenci zwracali uwagę, na problemy wynikające z obecnie funkcjonujących rozwiązań w obszarze finansowania realizowanych przez gminy zadań związanych z repatriacją. Jako utrudniające i wydłużające proces repatriacji oceniono zasady finansowania gmin z budżetu państwa. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym obecnie są to środki na zadania własne gmin, a nie na działania inwestycyjne, co powoduje problem z ich rozliczeniem w odpowiednich terminach (jest to związane z potrzebą zamknięcia budżetu i kwestią tzw. środków niewygasających). Ponadto,

podczas spotkania konsultacyjnego zwracano uwagę, iż istnieje problem z planowaniem wydatkowania środków na konkretne działania ze względu na obowiązujące terminy ustawowe. Respondenci wskazywali na niedoprecyzowany, w obecne obowiązującej ustawie o repatriacji, termin na wypłatę środków od chwili zawarcia porozumienia zawartego przez gminę z właściwym wojewodą (art. 21 i 22 obecnie obowiązującej ustawy) oraz problemy z wypłaceniem jednorazowej pomocy z budżetu państwa (art. 17 obecnie obowiązującej ustawy) w ustawowym terminie 60 dni od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

Uczestnicy spotkania wskazywali na brak instrumentów prawnych do udzielania przez ministra właściwego ds. pracy, wojewodów i marszałków województw starostom pomocy w organizacji aktywizacji zawodowej repatriantów (art. 28 ust. 4 obecnie obowiązującej ustawy o repatriacji).

Podczas spotkania wskazywano także na brak procedur współpracy w obszarze repatriacji między gminami oraz w ramach samych gmin, podczas gdy wypracowanie takich rozwiązań mogłoby ułatwić realizację przez jednostki samorządu terytorialnego zadań w tym obszarze. Pojawiły się propozycje, iż należy szeroko upowszechniać dobre praktyki funkcjonujące w gminach, zapewnić współpracę między gminami w danym zakresie a także współpracę poszczególnych podmiotów zajmujących się tematyką repatriacji w ramach gminy.

- **Rada do Spraw Repatriacji**

Podczas dyskusji nad projektem nowelizacji ustawy o repatriacji uczestnicy spotkania omawiali kwestię zakresu zadań, którymi zajmować się będzie nowotworzona Rada do spraw repatriacji. Respondenci uznali, że Rada ds. Repatriacji nie powinna być organem administracji, a raczej radą programową wskazującą kierunki działań.

Pozostałe kwestie wskazane przez uczestników spotkania

- brak rozwiązań umożliwiających uznawanie stażu pracy (okresu składkowego) w Kazachstanie,
- problem z adaptacją repatriantów; potrzeba upowszechniania wiedzy o repatriacji wśród mieszkańców gmin (repatrianci postrzegani są jako obcy i uprzywilejowani), a także przekazywania wiedzy przyszłym repatriantom o realiach życia w Polsce,
- odnośnie do projektu nowelizacji ustawy o repatriacji wskazywano na potrzebę doprecyzowania definicji repatrianta [repatriantem jest osoba (...) przebywająca do dnia 31 grudnia 1991 r. (...)]

b) Wywiady indywidualne pogłębione z przedstawicielami samorządów gminnych

Indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami gmin zostały przeprowadzone w dniach 14-30 września 2016 r. na próbie 27 gmin wytypowanych w drodze doboru

nielosowego: Byczyna, Gliwice, Racibórz, Żory, Bytom, Będzin, Bobrowniki, Myślenice, Kraków, Tarnów, Warszawa, Łowicz, Teresin, Wrocław, Głogów, Poznań, Września, Środa Wielkopolska, Szczecin, Police, Gdańsk, Szczecinek, Piła, Gdynia, Białystok, Aleksandrów, Bełchatów.

Wybór gmin do badania uwzględniał wielkość jednostki administracyjnej pod względem liczby mieszkańców oraz charakter gminy (wielkomiejska i miejska). W badaniu uczestniczyli respondenci mający doświadczenie w przyjmowaniu repatriantów na swoim terenie. W przypadku trzech gmin: Bytom, Żory i Łowicz – przeprowadzono po dwa wywiady.

Najważniejsze kwestie wynikające z przeprowadzonych wywiadów

1) Stosunek administracji samorządowej do repatriacji

Stosunek administracji samorządowej do idei repatriacji jest bardzo pozytywny, repatriacje traktowane są jako forma zadośćuczynienia dla rodaków, którzy doświadczyli trudnych losów zesłania na obczyźnie. Podkreśla się, że repatrianci „tworzą nową tkankę społeczną”, wnoszą do gminy nowe perspektywy i doświadczenia, są bardzo dobrymi pracownikami i podatnikami, wymierną korzyścią jest także modernizację zasobów lokalowych, możliwa dzięki dotacjom centralnym. W wielu przypadkach dotacje z budżetu państwa są jednak niewystarczające, co utrudnia procedurę repatriacji i gminy muszą poszukiwać dodatkowych zasobów w swoich budżetach. W miejscowościach o małej liczbie mieszkańców czynnikiem osłabiającym repatriację są bardzo ograniczone zasoby lokalowe jakimi dysponuje gmina. Na ogół do załatwiania spraw repatriacyjnych i pomocy repatriantom, oddelegowana jest konkretna osoba, która obsługę repatriantów realizuje w ramach swojego podstawowego etatu; czasami w proces adaptacji i osiedlenia repatriantów zaangażowane są osoby z wielu różnych instytucji i urzędów. Urzędnicy wiedzę potrzebną do pomocy repatriantom zdobywają najczęściej samodzielnie, poprzez komunikację z urzędami centralnymi, ministerstwami, Strażą Graniczną, Konsulatem w Kazachstanie.

2) Obecnie obowiązujące procedury

Generalnie, obecna ustawa oceniana jest pozytywnie, przy czym zwraca się uwagę na brak szczegółowych procedur pozwalających na praktyczną realizację zadania.

Samorzady dużych miast kwalifikują i finansują repatriację według przyjętych w uchwałach gminnych algorytmów, które są skorelowane z liczebnością gospodarstwa domowego, z zasadą łączenia rodzin, wiekiem i profilem zawodowym repatriantów.

Zgłaszane problemy proceduralne dotyczą formalności i procedur w Kazachstanie (brak obywatelstwa dla współmałżonka o narodowości innej niż polska, utrata świadczeń emerytalnych, koszty przeprowadzki i transportu do Polski) oraz:

- znaczący brak wiedzy i kompetencji pracowników polskich konsulatów w zakresie procedur i formalności repatriacyjnych;
- brak płynnego przepływu dokumentów pomiędzy MSWiA a administracją samorządu opóźnia wypłatę wsparcia finansowego;
- urząd gminy bardzo często organizuje pomoc dla repatriantów poza formalną procedurą;
- wskazywana jest potrzeba większej partycypacji budżetu centralnego w kosztach związanych z osiedleniem.

Bardzo dobrze jest oceniana procedura zaproszeń bezimiennych, ponieważ umożliwia samorządom pozyskanie większych dotacji finansowych celem zabezpieczenia wydatków związanych z zasiedleniem na terenie gminy.

Część rozmówców z dużych ośrodków miejskich ocenia współpracę z organizacjami pozarządowymi dosyć negatywnie, zarzucając im brak konsekwencji w działaniu oraz bardzo częste niewywiązywanie się ze swoich zobowiązań.

Badani z mniejszych ośrodków miejskich bardzo dobrze oceniają współpracę z parafią rzymskokatolicką oraz grupami nieformalnymi i organizacjami charytatywnymi afiliowanymi przy Kościele Katolickim, tj. Caritas.

Deklarowano, iż standard udostępnianych repatriantom lokali jest dobry, podobny jak w przypadku socjalnych lokali komunalnych (6 metrów kwadratowych na 1 osobę, a wyposażenie tych mieszkań jest uzależnione od preferencji repatriantów).

Samorządy mniejszych gmin są mocno uzależnione od posiadanych zasobów lokalowych, dlatego liczba zaproszonych przez nich repatriantów jest bardzo mała.

Ponadto, w trakcie przeprowadzonych wywiadów indywidualnych wskazano, że:

- samorządy nie posiadają narzędzi ani środków na prowadzenie systemowej adaptacji kulturowej i językowej;
- kursy językowe dla repatriantów organizowane są najczęściej na szczeblu wojewódzkim lub ogólnopolskim a sporadycznie przez samorządy gminy, organizacje pozarządowe lub nauczycieli języka polskiego pracujących na terenie gminy;
- zatrudnienie organizuje samorząd gminy w zakładach pracy, jednostkach administracyjnych podległych samorządowi, np. zakładach komunalnych, szkołach, domach kultury, straży pożarnej, przychodni lub poprzez dofinansowanie utworzenia miejsca pracy u lokalnego pracodawcy.

3) Postulaty i ocena rozwiązań nowego projektu ustawy

- **Zakres ustawy**

Część respondentów postulowała rozszerzenie listy byłych republik sowieckich czy państw, z których mogą pochodzić repatrianci, a także zmianę kryteriów kwalifikacji do repatriacji, gdyż nie wszyscy repatrianci mogą udokumentować narodowość.

- **Procedury związane z repatriacją**

Respondenci uważają, że procedura repatriacyjna jest mało transparentna i postulują precyzyjne określenie zasad, definicji repatrianta, wymaganego poziom kompetencji językowych.

Część badanych postuluje współpracę z administracją centralną na etapie przygotowywania repatriacji jeszcze na terenie Kazachstanu; udział samorządów miałby polegać na zapoznaniu się gminy z zapraszaną rodziną, co pozwoliłoby na lepsze przygotowanie przyjęcia repatriantów;

Wskazywana jest potrzeba wypracowania nowego wniosku repatriacyjnego dla repatriantów uwzględniającego dane wrażliwe (np. choroby przewlekłe, niepełnosprawność, cięża), który umożliwiłby gminom lepsze przygotowanie warunków lokalowych i finansowych dla zaproszonych osób. Współpraca pomiędzy gminą a repatriantami powinna zacząć się jeszcze w trakcie zamieszkiwania repatrianta w Kazachstanie, tak aby obydwie podmioty mogły poznać się lepiej.

Istotną sprawą jest skrócenie czasu oczekiwania na nadanie obywatelstwa polskiego.

Generalnie postuluje się wprowadzenie zasad finansowych dla zaproszeń imiennych analogicznych jak dla zaproszeń bezimiennych.

Postuluje się konieczność przyznawania ubezpieczenia zdrowotnego automatycznie w chwili przekroczenia granicy, a także konieczność tłumaczeń dokumentacji przez Konsulat na etapie przygotowywania repatriacji w kraju wyjazdu.

- **Ośrodki adaptacyjne**

Większość respondentów wskazuje na raczej negatywny stosunek do idei ośrodka adaptacyjnego, wyrażając obawy co do skuteczności takiego ośrodka.

- **Asystent repatrianta**

Respondenci sugerują wprowadzenie do nowej ustawy zapisu o funkcji asystenta repatrianta, która byłaby finansowana z dotacji budżetowych. Asystent towarzyszyłby zaproszonej rodzinie, pomagał załatwiać zarówno sprawy formalne i związane z życiem codziennym (edukacja, praca, organizacja budżetu, kultura, zdrowie).

- **Aktywizacja zawodowa**

Część respondentów postulowała dookreślenie rozwiązań prawnych związanych z aktywizacją zawodową w celu ułatwienia gminom pozyskiwania środków na te zadania.

Postuluje się skrócenie czasu oczekiwania pracodawców na dotacje na miejsca pracy dla repatriantów.

Postulowane jest przyspieszenie nostryfikacji dyplomów edukacyjnych i zawodowych.

- **Pomoc finansowa**

Postuluje się, aby dookreślić w procedurze ewentualną pomoc finansową i materialną repatriantom jeszcze na etapie składania aplikacji repatriacyjnych w Kazachstanie. Kwota 90 000 zł jest najczęściej oceniana jako niewystarczająca. Pomysł pomocy finansowej w wysokości 90 000 zł jest dobrze oceniany tylko jako forma wsparcia w zakupie lokalu mieszkalnego, przy czym respondenci z dużych ośrodków oceniają kwotę 90 000 zł jako zbyt małą. Według niektórych rozmówców planowana kwota 90 000 zł powinna być w gestii samorządu.

Pomoc finansowa powinna też być przeznaczana na sfinansowanie wszystkich kosztów związanych z zamieszkiwaniem w Polsce. Pomoc w postaci zasiłków na życie, powinna być wypłacana przez okres od kilku do kilkunastu miesięcy od daty przyjazdu do Polski i powinna uwzględniać realne koszty życia.

Część respondentów postuluje zmianę zasad aplikowania gminy o środki finansowe do instytucji centralnych. Ustawa o finansach publicznych powoduje, że samorząd może aplikować o środki finansowe raz na kwartał bez względu na bieżące potrzeby zaproszonej rodziny, lepszym rozwiązaniem byłaby możliwość aplikowania raz w miesiącu.

- **Czas trwania pomocy**

Respondenci podkreślają iż nowa ustawa powinna wydłużyć dotychczasowy okres wsparcia jednostek samorządowych w realizacji zadań związanych z osiedleniem repatriantów na terenie gminy.

- **Świadczenia emerytalne**

Postuluje się konieczność rozwiązania kwestii przeniesienia praw emerytalnych uzyskanych w Kazachstanie do Polski oraz przyznania obywatelstwa polskiego również współmałżonkom o narodowości niepolskiej, ponieważ często brak tych rozwiązań, zmusza osoby w wieku emerytalnym do poszukiwania pracy.

- **Nauka języka polskiego i języków obcych**

Zgłasza się potrzebę nauki języka polskiego wśród przyszłych repatriantów jeszcze na etapie ich zamieszkiwania w Kazachstanie. Postuluje się reorganizację kursów językowych, ze szczególnym naciskiem na naukę zawodowego języka polskiego, dostosowanego do określonych zawodów. Nowa ustawa powinna również regulować kwestię nauki języków UE, ponieważ polski rynek pracy wymaga od potencjalnych pracowników znajomości takich języków; w przypadku osób wysoko wykwalifikowanych problemem jest nostryfikacja dyplomu, dodatkowe egzaminy zawodowe oraz egzamin z języka polskiego.

- **Drogi repatriacji**

Spośród opiniowanych „ścieżek” repatriacji najbardziej pozytywnie oceniano ścieżkę gminną. „Ścieżka” rodzinna została oceniona pozytywnie, jednakże tylko jako wsparcie ścieżki gminnej. W opinii badanych wsparcie gminy przez rodzinę powinno polegać głównie na adaptacji kulturowej i językowej oraz na znalezieniu pracy zarobkowej. Stypendia edukacyjne, jako „ścieżka” repatriacji były wymieniane tylko przez respondentów z gmin które są ośrodkami akademickimi.

- **Repatriacja osób starszych**

Postuluje się rozwiązanie kwestii repatriacji osób starszych, które dla gminy są szczególnym obciążeniem gdyż adaptują się w nowym otoczeniu bardzo słabo. Ponadto należy zaznaczyć, że ilościowo grupa starszych repatriantów, którzy nie mają na terenie naszego kraju rodziny, która mogłaby się nimi zaopiekować u schyłku życia, będzie się powiększać. Ten fakt powinien zostać uwzględniony przy projektowaniu nowych przepisów dotyczących repatriantów.

- **Ewaluacja i monitoring**

Nowe rozwiązania prawne powinny uwzględniać kompleksowe procedury monitoringu i ewaluacji procesu osiedlania i adaptacji repatriantów.

c) Konsultacje z samorządami gminnymi przeprowadzone za pomocą metody CATI – wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo

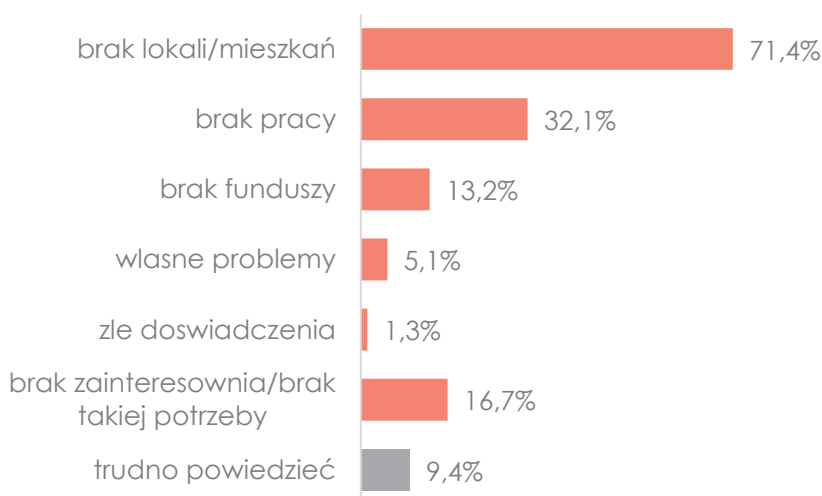
Badanie miało na celu poznanie opinii przedstawicieli gmin nt. funkcjonujących i proponowanych rozwiązań w obszarze repatriacji i zostało przeprowadzone w dniach 3 – 17 października 2016 r. W ramach badania zastosowano metodę CATI – wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo. Badanie przeprowadzono na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie gmin, N=350. Próba została rozłożona równomiernie ze względu na rodzaj gmin tj. gminy miejskie – 33,2%, gminy miejsko-wiejskie – 33,4% oraz gminy wiejskie – 33,4%.

Najważniejsze kwestie i problemy, które respondenci wskazali w badaniu

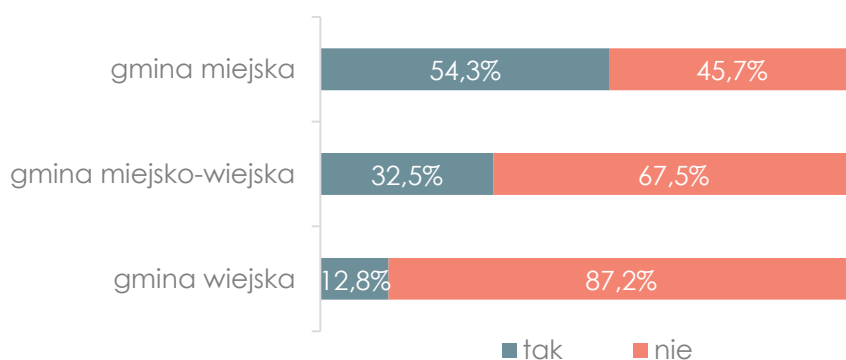
- **Zapraszanie repatriantów**

Spośród badanych gmin, co trzecia miała doświadczenie z zapraszaniem repatriantów celem osiedlenia się na jej terenie (33%). Główny powód, dla którego gminy nie zdecydowały się na zaproszenie repatriantów to problemy z zapewnieniem mieszkania – na brak lokali i złe warunki mieszkaniowe wskazywało blisko 71% gmin. Istotnym czynnikiem był również brak możliwości zapewnienia miejsc pracy (32%) oraz brak funduszy (13%). Na zaproszenie repatriantów częściej decydowano się w gminach miejskich. W większości liczba zaproszonych do gminy rodzin nie przekraczała 2.

Powody niezapraszania repatriantów przez gminy

Zapraszanie repatriantów w podziale na typ gminy

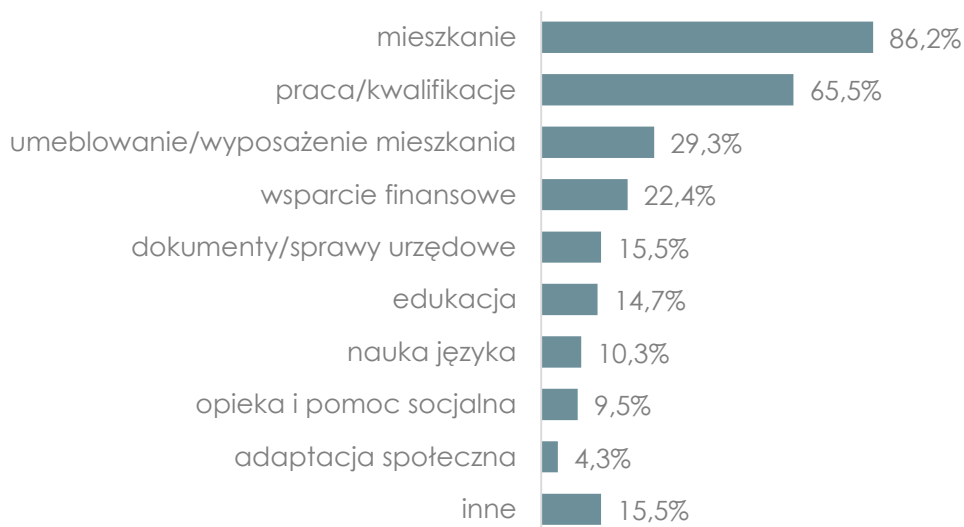

Sugestią ze strony gmin jest większa możliwość wysyłania zaproszeń imiennych i samodzielnego decydowania o wyborze osób/rodzin. Chcąc zwiększyć udział gmin zapraszających repatriantów konieczne jest przeprowadzenie działań informacyjnych odnośnie do tego typu możliwości i dostępnych rozwiązań, na przykład poprzez wymianę dobrych praktyk i doświadczeń z gminami, które przyjęły repatriantów.

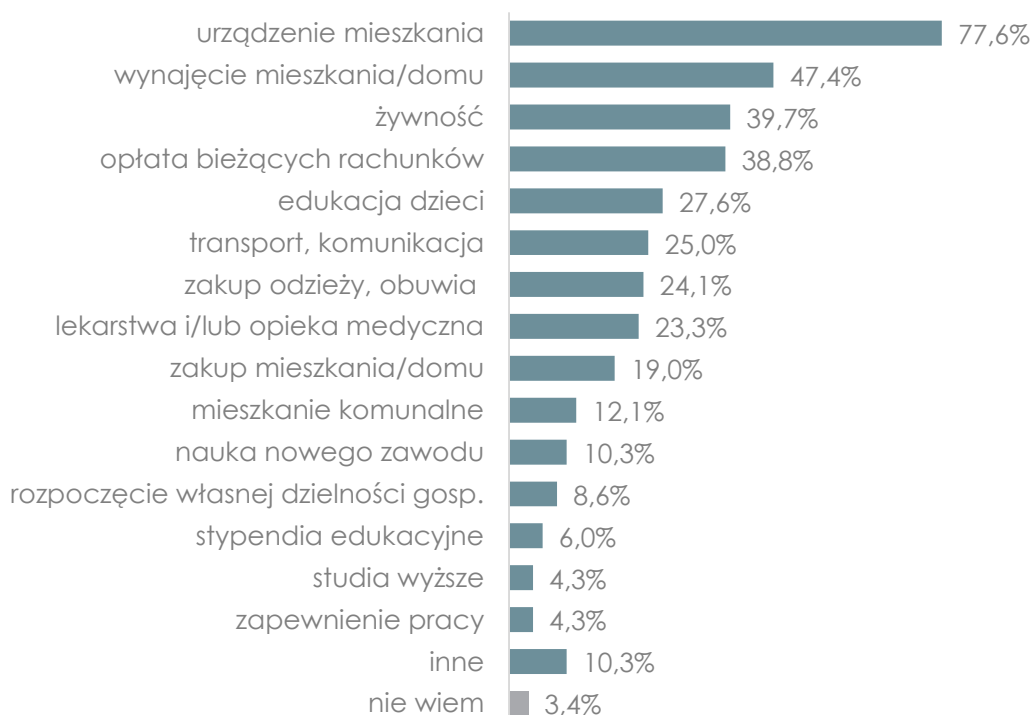
- **Udzielona pomoc**

Podstawową formą pomocy było zapewnienie mieszkania i jego wyposażenie oraz pracy poprzez znalezienie zatrudnienia i dostosowanie kwalifikacji. Pomagając w znalezieniu zatrudnienia, gminy kontaktowały się przede wszystkim z pracodawcami, jednak duży udział miało również zatrudnienie w gminie lub jednostce podległej. Najwięcej środków, oprócz kwestii związanych z przygotowaniem i utrzymaniem mieszkania, przeznaczano na żywność, edukację dzieci oraz transport.

Formy pomocy repatriantom udzielane przez gminę

Główne cele na jakie gmina wydatkowała środki finansowe, aby pomóc repatriantom

Większość działań związanych z zachęcaniem gmin do przyjęcia repatriantów powinno koncentrować się na kwestiach związanych z zapewnieniem repatriantom mieszkania, gdyż zapewnienie lokum stanowi największą barierę dla samorządów. Propozycją są większe dotacje ze strony państwa czy programy budownictwa socjalnego, zapomogi.

• Problemy gmin

Na podjęcie decyzji o przyjęciu repatriantów wpływ ma przede wszystkim dostępność mieszkań. Z kolei w momencie podjęcia decyzji o przyjęciu repatriantów problem stanowi przede wszystkim znalezienie zatrudnienia, kwestie rozliczeń i opóźnień w płatnościach, a także procedury obiegu dokumentów (dowodów tożsamości, zapewnienie świadczeń). Zgłaszany problem dotyczy również braku wcześniejszej informacji o przyjeździe i trudności z przygotowaniem na ich przyjazd.

Problemy prawne i organizacyjne gmin jakie napotkały w związku z przyjmowaniem repatriantów

Zauważa się konieczność poprawy współpracy między instytucjami różnego szczebla – od administracji centralnej (przyspieszenie procedury wyboru rodzin, zapewnienie dokumentów) przez zaangażowanie różnych instytucji na szczeblu samorządowym. Wskazana jest konieczność wcześniejszego dopasowania profilu przyjeźdźców do sytuacji ekonomicznej gminy – diagnoza oraz zapewnienie większego dostępu do informacji na temat przyjeźdźców (wykształcenie, kwalifikacje, wielkość rodziny).

• Adaptacja repatriantów

Problemem w adaptacji respondentów jest trudność w integracji z lokalną społecznością, co wynika często z bariery językowej. O ile dzięki procesowi edukacji, adaptacja dzieci przebiega szybciej, o tyle problem stanowi adaptacja osób starszych, które często nie potrafią znaleźć się w nowym środowisku. Brakuje w gminach formalnych procedur kontroli procesu adaptacji, działania mają często charakter interwencyjny. Stosunek mieszkańców gmin do repatriantów w większości jest pozytywny, kontakt z repatriantami sprzyja ich akceptacji.

Największe problemy adaptacyjne repatriantów

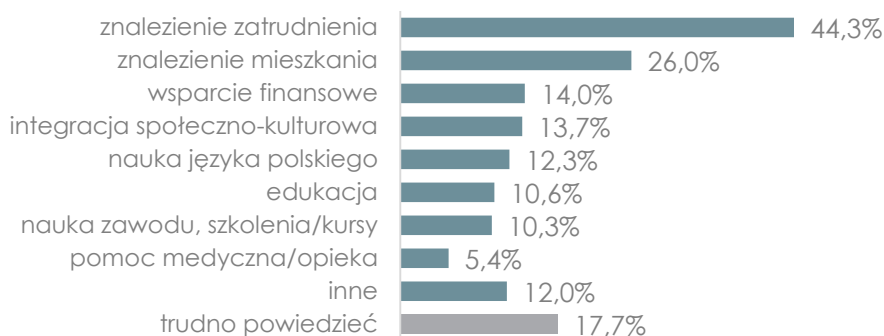

Formy pomocy udzielone przez gminy w adaptacji zawodowej/kulturowej/językowej repatriantów

POMOC W ADAPTACJI: TYP GMINY:	NAUKA JĘZYKA POLSKIEGO	INTEGRACJA Z MIESZKAŃCAMI	POMOC SOCJALNA/OPIEKA	KURSY I SZKOLENIA	ZNALEZIENIE PRACY	PORADY PRAWNE	BRAK POMOCY
GMINA MIEJSKA	34,9%	9,5%	11,1%	4,8%	3,2%	0,0%	23,8%
GMINA MIEJSKO- WIEJSKA	34,2%	21,1%	5,3%	10,5%	10,5%	5,3%	21,1%
GMINA WIEJSKA	6,7%	20,0%	0,0%	6,7%	6,7%	0,0%	33,3%

Istnieje potrzeba zwrócenia większej uwagi na proces adaptacji i integracji z lokalną społecznością. Działania gmin często skupiają się na zapewnieniu mieszkania i pracy, zaś problem adaptacji jest marginalizowany. Konieczne wydaje się wypracowanie z gminami wspólnych wskaźników i procedur kontroli stanu adaptacji, w celu lepszego, długofalowego monitoringu procesu asymilacji. Niezbędne wydaje się zaangażowanie instytucji gminnych i NGO w proces aktywizacji i asymilacji osób starszych.

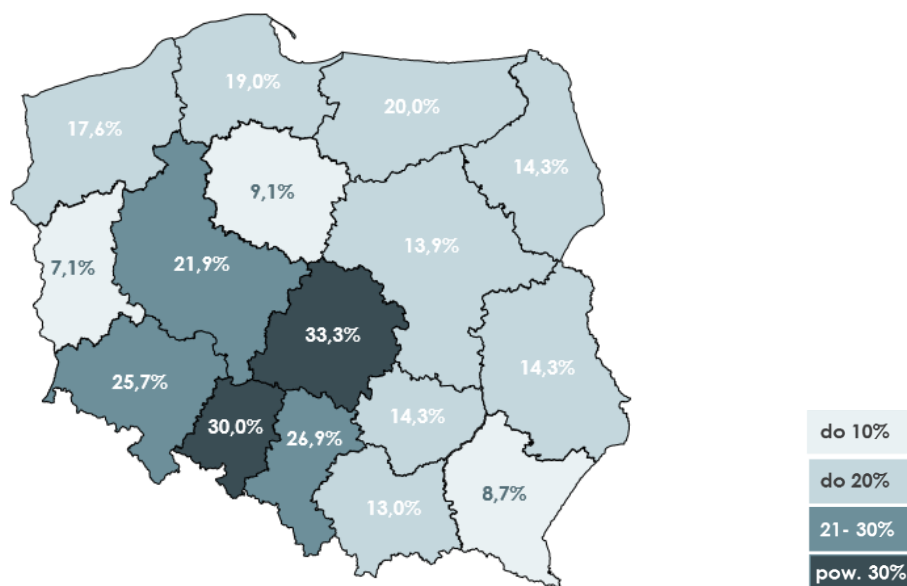
Formy pomocy dla repatriantów uznane za najskuteczniejszą pomoc w adaptacji

• Gotowość do przyjęcia repatriantów

71% gmin nie jest zainteresowana zaproszeniem i przyjęciem nowych repatriantów, co wiąże się przede wszystkim z brakiem możliwości zapewnienia mieszkań. Wcześniejsze doświadczenia związane z pobytem repatriantów pozytywnie wpływają na chęć zaproszenia kolejnych przyjezdnych. Zainteresowanie zaproszeniem repatriantów nie zawsze jest tożsame z możliwością ich przyjęcia. Zdecydowana większość gmin nie potrafi oszacować liczby osób czy rodzin, które mogłyby zaprosić.

Poziom gotowości gmin do przyjęcia repatriantów – odpowiedzi TAK w podziale na województwa

Gotowość przyjęcia repatriantów w podziale na typ gminy:

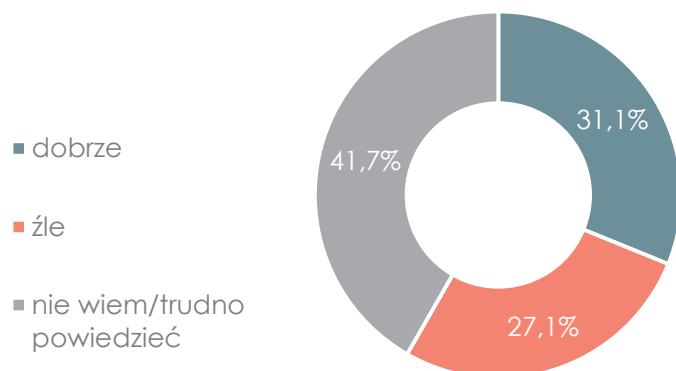
GOTOWOŚĆ PRZYJĘCIA: TYP GMINY:	TAK	NIE	NIE WIEM
GMINA MIEJSKA	31,0%	56,0%	12,9%
GMINA MIEJSKO-WIEJSKA	15,4%	74,4%	10,3%
GMINA WIEJSKA	9,4%	82,1%	8,5%

Istnieje konieczność wypracowania długookresowych rozwiązań w zakresie pomocy repatriantom, gdyż dotychczasowa pomoc uznawana jest za krótkoterminową, brakuje zaś wsparcia i kontroli na późniejszym etapie pobytu. W celu wypracowania dobrych praktyk rekomenduje się pogłębienie prowadzonych badań o badania jakościowe wśród gmin, które przyjęły na swój teren repatriantów oraz wśród takich, u których proces zapraszania zakończył się niepowodzeniem.

- **Ośrodki adaptacyjne**

Pomysł utworzenia ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów dzieli przedstawicieli gmin, znajdując zarówno zwolenników, jak i przeciwników. Respondenci są zgodni, iż jeśli ośrodki te mają pełnić swoją funkcję adaptacyjną, to powinny stanowić jedynie etap przejściowy (pobyt nie dłużej niż rok). Największy wpływ na skuteczną adaptację społeczną i ekonomiczną ma znajomość języka polskiego – to na nauce języka powinien koncentrować się proces adaptacji w gminie/ośrodku. Drugie pod względem istotności są kompetencje zawodowe, zaś kolejne to wiedza dotycząca załatwiania spraw urzędowych oraz znajomość przepisów prawa.

Ocena pomysłu utworzenia ośrodków adaptacyjnych przez gminy

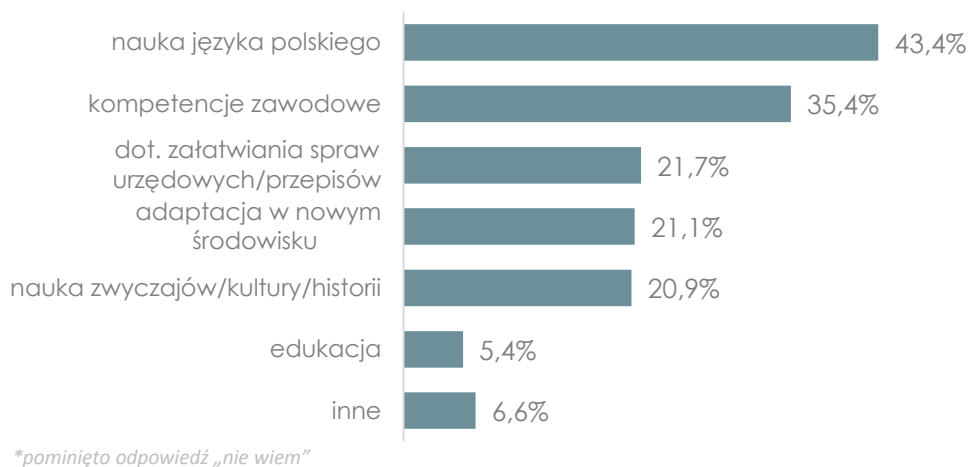
Ocena pomysłu utworzenia ośrodków adaptacyjnych a wcześniejsze doświadczenia gmin

OCENA POMYSŁU: ZAPRASZANIE REPATRIANTÓW:	DOBRCZE	ŹLE	NIE WIEM
GMINA ZAPRASZAŁA REPATRIANTÓW	31,0%	31,0%	37,9%
GMINA NIE ZAPRASZAŁA REPATRIANTÓW	31,2%	25,2%	43,6%

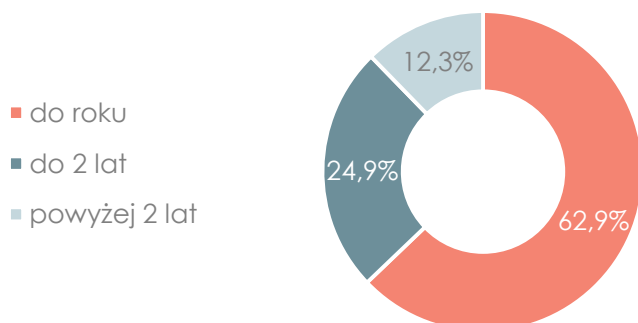
Ewentualne utworzenie ośrodków adaptacyjnych, w ocenie gmin, to pomysł kontrowersyjny, wymagający dalszych konsultacji z przedstawicielami gmin.

Działania adaptacyjne powinny koncentrować się na nauce języka polskiego, przy czym zwraca się uwagę na konieczność dostępności kursów językowych w najbliższym otoczeniu repatrianta (bez konieczności dojazdów), co może zostać połączone z integracją ze społecznością lokalną.

Jaką wiedzę i kompetencje powinni repatrianci nabyć w ośrodku adaptacyjnym:

Szacując czas pobytu repatrianta w ośrodku potrzebny do nabycia niezbędnej wiedzy i kompetencji, wskazywano najczęściej, że okres adaptacyjny powinien trwać do roku – 62,9%. Blisko jedna czwarta badanych była zdania, że okres ten powinien wynosić do 2 lat, a 12,3% - powyżej 2 lat.

- **Aktywizacja zawodowa**

Zapraszanie repatriantów przez pracodawców to najbardziej pożądana ścieżka adaptacji, przy czym blisko 44% respondentów twierdzi, że pracodawcy byłiby zainteresowani zatrudnieniem przyjezdnych. Obecnie dominującą formą aktywizacji zawodowej jest

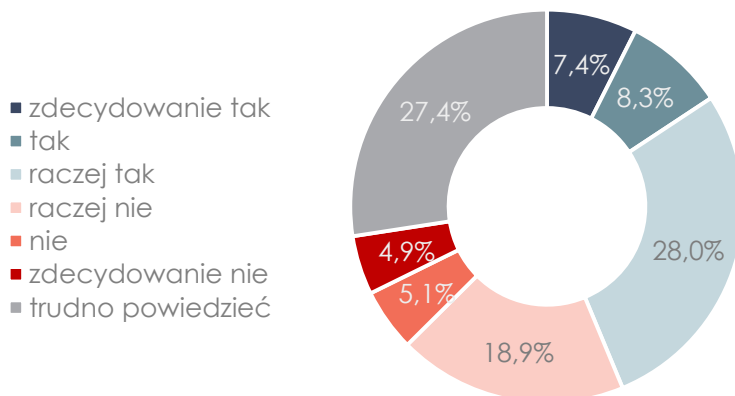
bezpośredni kontakt gminy z pracodawcami i zakładami pracy. W gminach miejskich częściej korzysta się z pomocy urzędów pracy.

Z kolei za najlepszy sposób uznaje się kursy, szkolenia i przyuczenie do zawodu oraz pośrednictwo publicznych służb zatrudnienia. Zwraca się uwagę na niedostosowanie kompetencji przyjezdnych do wymagań lokalnego rynku pracy lub brak uznawalności kwalifikacji.

Formy pomocy udzielonej przez gminy repatriantom w znalezieniu zatrudnienia

ZNALEZIENIE ZATRUDNIENIA: TYP GMINY:	URZĄD PRACY	PRACODAWCY/ KONTAKT Z ZAKŁADAMI PRACY	ZATRUDNIANIE W GMINIE/JEDNOSTCE PODLEGŁEJ	BRAK POMOCY
GMINA MIEJSKA	27,0%	36,5%	19,0%	12,7%
GMINA MIEJSKO- WIEJSKA	2,6%	47,4%	39,5%	5,3%
GMINA WIEJSKA	13,3%	40,0%	13,3%	20,0%

Zainteresowanie przedsiębiorców zatrudnianiem repatriantów wg opinii gmin

Zewnętrzne programy lub projekty na aktywizację zawodową repatriantów (na poziomie centralnym lub wojewódzkim, kierowane do urzędów pracy). Ulgi i zachęty dla pracodawców, którzy deklarują chęć zatrudnienia i przyuczenia zawodowego repatriantów, program stażowy. Kwestią wymagającą rozwiązania jest problem uznawalności wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przyjezdnych.

• Oczekiwane formy pomocy

Oczekiwania gmin wiążą się przede wszystkim z wysokością dofinansowania ze strony państwa, które w głównej mierze powinno pokrywać koszty zapewnienia i wyposażenia mieszkania. Ważnym aspektem jest również pomoc władz w zapewnieniu zatrudnienia przyjezdnym i przyuczenia zawodowego. Zwraca się uwagę na zawilość niektórych przepisów dotyczących finansowania i wyposażania lokali oraz niewielką znajomość obowiązujących procedur. Występuje rozbieżność w zakresie możliwości uczestnictwa gmin w mechanizmie współfinansowania nabycia mieszkania.

Rozwiązania prawne, które według gmin wymagają poprawy, tak aby efektywnie wesprzeć gminy w osiedlaniu repatriantów

Konieczność dalszych konsultacji i wypracowania możliwego zakresu udziału gmin w finansowaniu nabycia mieszkań – precyzyjne określenie kwalifikowalności wydatków i podziału kompetencji.

Potrzeba dalszych rozmów w kwestii wsparcia finansowego repatriantów – uszczegółowienie zakresu wsparcia. Potrzeba rozwoju działalności doradczej, poprzez dedykowane programy i wyspecjalizowane instytucje.

d) Pisemne konsultacje z przedstawicielami partnerów społecznych w zakresie aktywizacji zawodowej i rynku pracy

W kontekście poprawiającej się sytuacji na rynku pracy, szczególnie wzrostu zatrudnienia istotne było poznanie opinii organizacji zrzeszających podmioty prowadzące działalność gospodarczą nt. tego czy obserwowana na rynku pracy dobra koniunktura dotyczyć może także repatriantów jako potencjalnych pracowników.

Pytania skierowana do Izb Gospodarczych i Izb Przemysłowo-Handlowych (łącznie 35 podmiotów). W pytaniach skoncentrowano się na problemach związanych z aktywizacją zawodową i rynkiem pracy.

Uzyskane odpowiedzi wskazują, że niezależnie czy podmioty prowadzące działalność gospodarczą mają już doświadczenie w zatrudnianiu repatriantów czy nie to wykazują gotowość przyjęcia do pracy repatriantów uzasadniając to brakiem pracowników i potrzebą pozyskania wykwalifikowanych kadr. Ww. wskazuje, że prognozy w zakresie zmian zatrudnienia sformułowane przez przedsiębiorców dot. także repatriantów jako potencjalnych pracowników niezależnie od dotychczasowych doświadczeń w ich zatrudnianiu.

e) Opinia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST)

Projekt został skierowany pod obrady KWRiST. Decyzją Komisji, projekt przekierowano do Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli KWRiST.

W dniu 6 grudnia 2016 r., projekt, w wersji z listopada 2016 r., uzyskał wiążącą, pozytywną opinię ww. Zespołu, podczas którego strona samorządowa została zapoznana z projektem, zadawała pytania i zgłaszała propozycje zmian.

3. Konsultacje z potencjalnymi repatriantami w Kazachstanie

a) Otwarte spotkania konsultacyjne z udziałem potencjalnych repatriantów

Serię otwartych spotkań konsultacyjnych z udziałem potencjalnych repatriantów przeprowadzono w dniach 22 -26 września 2016 r. w Republice Kazachstanu. Spotkania odbyły się w największych skupiskach stałego zamieszkania potomków przesiedlonych tj. w miejscowościach Szortandy, Kokczetaw, Kellerówka, Czkałowo, Jasna Polana oraz w stolicy kraju Astanie. Łącznie w dyskusjach plenarnych uczestniczyło 356 osób. Wyboru miejsc spotkań dokonano w taki sposób, aby umożliwić uczestnictwo zróżnicowanym grupom „potencjalnych repatriantów” tj. zarówno mieszkańcom dużych miast jak i małych miejscowości.

W trakcie spotkań uczestnicy przedstawiali swoje opinie w zakresie projektowanych i obowiązujących rozwiązań prawnych dotyczących repatriacji, dzielili się osobistymi doświadczeniami związanymi m.in. z ubieganiem się o wizę krajową w celu repatriacji, oraz przedstawiali swoje obawy i oczekiwania odnośnie procedur repatriacyjnych.

Najważniejsze kwestie jakie wskazali potencjalni repatrianci w trakcie spotkań konsultacyjnych

• Czas oczekiwania na decyzję w sprawie repatriacji

Uczestnicy spotkań wskazywali na konieczność długiego oczekiwania na repatriację w ramach obecnie obowiązujących rozwiązań. Zebrani wielokrotnie podkreślali bardzo długi okres oczekiwania, nawet kilkunastoletni na uzyskanie tzw. „warunków osiedlenia” tj. przedstawienia dowodu posiadania lub zapewnienia przez gminę lokalu mieszkalnego i źródeł utrzymania w RP. Zaproponowane na spotkaniach pierwszeństwo wyjazdu z Kazachstanu dla rodzin i osób, które złożyły dokumenty do bazy „Rodak” i od wielu lat oczekują na warunki osiedlenia się w RP spotkało się z powszechną zgodą zebranych. Uczestnicy debat spodziewali się uproszczenia procedur dla osób, których dokumenty są już w posiadaniu władz polskich.

• Sposób kwalifikowania chętnych do wyjazdu

W odpowiedzi na pytania uczestników spotkań omówiono koncepcję pracujących bezpośrednio w terenie przedstawicieli polskiej administracji/komisji repatriacyjnych. Spotkało się to z przychylnym przyjęciem ze strony zebranych. Ułatwiałoby to w ich opinii składanie wniosków, jak i potencjalne uzupełnienie brakujących dokumentów. W trakcie dyskusji na ten temat podkreślano długość oczekiwania w ramach dotychczasowego mechanizmu repatriacyjnego oraz fakt, że znaczna część uczestników debat złożyła już dokumenty w konsulacie RP. Osoby te, co już było podkreślone, spodziewały się uproszczenia procedury repatriacyjnej. Znaczna część osób nie otrzymała żadnych potwierdzeń złożenia dokumentów. Osoby te są nadal przeświadczone o własnym uczestnictwie w programie repatriacyjnym, co może nie mieć odzwierciedlenia w posiadanych obecnie przez konsulata i MSWiA dokumentach.

• Ośrodki adaptacyjne

Prezentowane podczas otwartych spotkań konsultacyjnych rozwiązania dotyczące tworzenia centrów adaptacyjnych spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników spotkań. Poziom i jakość opieki oraz realne szanse na usamodzielnienie się po pobycie i nauce w takim ośrodku stanowiły jedną z najczęściej poruszanych kwestii w ramach debat. Lęk związany ze słabą znajomością języka polskiego i obawa o zatrudnienie zwiększała zainteresowanie uczestników jakością i okresem szkolenia w takich ośrodkach. Zwrócono uwagę, że jakość szkolenia w takim ośrodku będzie stanowić bardzo ważny element ułatwiający udaną adaptację.

W dyskusji:

- ✓ podkreślano potrzebę zapewnienia kursów zawodowych umożliwiających przekwalifikowanie w ośrodku adaptacyjnym;

- ✓ podnoszono potrzebę pełnej nostryfikacji dyplomów czy potwierdzenia kwalifikacji zawodowych w trakcie pobytu w ośrodku;
- ✓ istotnym postulatem było usytuowanie ośrodków blisko dużych miast, co ułatwiłoby indywidualne poszukiwanie pracy;
- ✓ szczególną uwagę zwracano na potrzebę zapewnienia kompleksowego kursu języka polskiego;
- ✓ postulowano by długość pobytu w ośrodku uzależniana była głównie od zdobytej w trakcie kursów kompetencji językowej dające podstawę do udanej adaptacji w miejscu docelowego osiedlenia;
- ✓ wskazano na możliwość wystąpienia potencjalnych problemów w adaptacji repatriantów w lokalnej społeczności, w której zlokalizowany zostanie ośrodek adaptacyjny;
- ✓ postulowano przeprowadzenie programów informacyjnych (szczególnie w szkołach) na temat losów Polaków w Kazachstanie, co mogłoby ułatwić wzajemne kontakty.

• **Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe**

Podstawowym problemem zawsze powtarzającym się na spotkaniach była pewność uzyskania pracy i mieszkania w Polsce, co stanowiło w odczuciu zebranych warunk konieczny rozpoczęcia repatriacji. W zaproponowanym projekcie ustawy związane jest to z wysokością środków przeznaczonych na cele mieszkaniowe. Proponowana kwota nie zapewnia, w odczuciu uczestników spotkań poczucia bezpieczeństwa w uzyskaniu mieszkania.

Uczestnicy spotkań podkreślali, że ze względu na sytuację gospodarczą Kazachstanu (niskie ceny ropy, inflacja, dewaluacja) oraz powszechny wyjazd ludności „słowiańskiej” do Rosji posiadane przez osoby polskiego pochodzenia mienie nie przedstawia obecnie realnej wartości. Osoby biorące udział w spotkaniach zwracały uwagę, iż w wielu miejscowościach brak jest praktycznie możliwości sprzedaży posiadanych nieruchomości, podkreślano niskie (w porównaniu z warunkami w Polsce) i spadające ceny jakie potencjalni repatrianci mogliby uzyskać ze sprzedaży swojego kazachskiego mienia. Ww. kwestia jest szczególnie istotna w kontekście posiadania własnych środków finansowych, które mogłyby zostać przeznaczone na sfinansowanie/współfinansowanie np. zakupu mieszkania w Polsce. Problem niskiej wartości posiadanego mienia w znacznie mniejszym stopniu dotyczył mieszkańców Astany (stolicy) niż pozostałych miejscowości. Ww. trudności nie oznaczały, że uczestnicy spotkań pragnęliby otrzymać mieszkania „za darmo”. W rozmowach powszechnie zgadzali się np. na kredyt, który mogliby spłacić w przyszłości.

Szeroko dyskutowana podczas spotkań była definicja „rodziny” w kontekście wysokości pomocy mieszkaniowej. Uczestnicy dyskusji, przedstawili różne modele rodzin np. rodzina wielopokoleniowa, nuklearna (rodzina dwupokoleniowa składająca się z rodziców i ich biologicznych dzieci), samotna matka z dziećmi itd. oraz wskazywali na istotne zróżnicowanie liczebności członków rodzin. Takie zróżnicowanie powoduje, że podczas spotkań

wskazywano na konieczność ustalenia jasnego i „sprawiedliwego” mechanizmu podziału pomocy na cele mieszkaniowe, w zależności od rodzaju rodziny.

- **Emerytury**

Podczas spotkania podnoszono kwestię wysokości emerytur (np. dla osób powyżej 40 roku życia) oraz regulacje dot. emerytur dla osób pracujących w tzw. zawodach uprzywilejowanych. Obok pytań dotyczących przeciętnego poziomu emerytur (obecnie wypłacana jest repatriantom najniższa emerytura) omawiany był problem wypłacania świadczeń emerytalnych również dla członków rodzin repatriantów innej narodowości. Rozwiązanie proponowane w nowelizacji gwarantujące dostęp do świadczeń emerytalnych i zdrowotnych wszystkim członkom rodziny repatrianta (na takich samych zasadach jak samego repatrianta) spotykało się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony uczestników debat. Ważnym dla osób starszych rozwiązaniem był tzw. dodatek kombatancki przysługujący osobom represjonowanym. Na spotkaniach podnoszono także problem potencjalnie bardzo niskich emerytur, które otrzymają repatrianci przybywający do Polski w wieku 40 - 60 lat. Krótki czas pracy w Polsce uniemożliwi takim osobom zebranie składek, jak oceniają, nawet na najniższą emeryturę.

- **Poszerzenie definicji osób uprawnionych do repatriacji**

W trakcie rozmów okazało się, że znaczącą grupę wśród uczestników spotkań tj. osób polskiego pochodzenia, rodaków w Kazachstanie pragnących repatriować się do Polski stanowią osoby, których przodkowie i one same nie były represjonowane przez władze ZSRR. W trakcie spotkań zgłaszano zatem propozycję zmiany definicji repatrianta poprzez uwzględnienie osób (i ich potomków), którzy nie byli zesłani lub deportowani przez władze ZSSR, a przebywają w Kazachstanie w wyniku akcji zagospodarowywania stepów kazachskich (tzw. „celina”), czy osadnictwa z czasów reform stołypinowskich.

- **Postulat łączenia rodzin**

Uczestnicy spotkań zwracali uwagę na potrzebę umożliwienia osiedlenia się członkom rodzin (którzy będą dopiero podlegać repatriacji) - w pobliżu miejscowości, w których już mieszkają ich rodziny w Polsce. Obowiązująca ustawa repatriacyjna, w przypadku gdy gmina zapewnia warunki do osiedlenia się repatrianta nie zawiera mechanizmu wspierającego łączenie rodzin. Podczas spotkań wskazywano, iż repatrianci już mieszkający w Polsce nie mogli sprowadzić i osiedlić w pobliżu miejsca zamieszkania swoich rodzin (np. rodziców, rodzeństwa) zaś prośby kierowane np. do gmin o zaproszenie kolejnych członków rodzin nie były uwzględniane. Uczestnicy spotkań pragnęli wielokrotnie upewnić się czy w ramach nowelizacji będą mogli osiedlić się w Polsce w miejscach gdzie już przebywa ich najbliższa rodzina.

- **Osoby niepełnosprawne i inne grupy wymagające wsparcia w ramach powrotu**

Na spotkaniach dotyczących repatriacji pytania zadawały osoby niepełnosprawne pragnące poznać warunki oferowane przez Państwo Polskie dla ich powrotu. W ramach funkcjonującej obecnie ustawy, jak również w propozycjach jej nowelizacji nie ma szczególnych rozwiązań dotyczących kwestii rent czy świadczeń zdrowotnych dla osób niepełnosprawnych podejmujących starania o repatriację.

Pozostałe kwestie podnoszone w trakcie spotkań

Uczestnicy spotkań wskazywali na trudności związane z nostryfikacją dyplomów oraz uznaniem w Polsce posiadanych umiejętności. Duży niepokój budziły egzaminy zawodowe potwierdzające posiadaną wiedzę i umiejętności, które trzeba zdawać w języku polskim oraz ich potencjalne ceny oraz dostępność.

Podczas spotkań wskazywano na system stypendialny na wszystkich poziomach nauczania jako efektywną drogę inicjowania repatriacji. Wyraźnie widoczny był w trakcie rozmów z Polakami swoisty mechanizm repatriacji, który pełnił odmienną niż w poprzednich latach rolę, gdy to z reguły ojcowie rodzin inicjowali wyjazdy całych rodzin. Obecnie to dzieci kończące naukę w Polsce skłaniają pozostałych rodziców i rodzeństwo do wyjazdu z Kazachstanu. Podnoszono, iż w wyniku zawyżonych wymagań i restrykcyjnego egzaminu z języka polskiego wprowadzonego jako warunek wyjazdu, pomimo późniejszego całego roku akademickiego poświęconego tylko nauce mowy ojczystej, państwo polskie przyjmuje na studia jedynie kilkadziesiąt osób rocznie z Kazachstanu.

W dyskusji w stołecznej Astanie, jak również mniejszych miejscowościach (np. Czkałowo) głos zabierały osoby, które pragną przewieźć wyposażenie własnych firm czy wypracowane dobra materialne (np. samochody firmowe i osobiste, sprzęt firmy – urządzenia pralni chemicznej). Część osób dopytywała się również o rozwiązania prawne dające możliwość przeniesienia prowadzonych firm oraz uzyskanie dogodnych warunków dla kontynuowania lub rozpoczęcia nowej działalności gospodarczej w Polsce.

W trakcie rozmów podnoszono wiele problemów na które napotykają osoby pragnące przyjechać do Polski w ramach repatriacji m.in. obowiązek służby wojskowej, prawo zachowania własności, mienie przesiedleńcze, podwójne obywatelstwo itd.

Uczestnicy spotkań wyrażali obawy związane z przyjęciem ze strony społeczeństwa polskiego. Powszechne były powtarzające się obawy repatriantów, świadomych swego poziomu zrusyfikowania (język, akcent), o przyjęcie ze strony społeczeństwa polskiego. Postulowano zorganizowanie i przeprowadzanie programu informacyjnego (także w szkołach) ukazującego losy Polaków w Kazachstanie.

b) Zogniskowane wywiady grupowe (ang. Focus Group Interview – FGI).

Badanie zostało przeprowadzone w dniach 22 – 26 września 2016 r. W zogniskowanych wywiadach grupowych mogli uczestniczyć wszyscy chętni Polacy i osoby polskiego pochodzenia mieszkające w Obwodzie Kokczetawskim i w Astanie - stolicy Kazachstanu. Wywiady miały miejsce w największych skupiskach stałego zamieszkania potomków przesiedlonych (Kokczetaw, Kellerówka, Czkałowo, Jasna Polana, Kokczetaw) oraz w Astanie.

W zogniskowanych wywiadach grupowych uczestniczyło:

Zogniskowane Wywiady Grupowe			
1	22.09.16	Kokszetau	9
2	22.09.16	Kokszetau	8
3	23.09.16	Kellerovka	6
4	23.09.16	Kellerovka	11
5	24.09.16	Jasna Polana	14
6	24.09.16	Jasna Polana	8
7	25.09.16	Czkałowo	10
8	25.09.16	Czkałowo	10
9	26.09.16	Astana	10
10	26.09.16	Astana	17
Ogółem			103

Najważniejsze kwestie jakie respondenci wskazali w badaniu

- **Procedury związane z repatriacją**

W trakcie wywiadów wskazywano na problemy związane z repatriacją odbywającą się na podstawie dotychczasowych przepisów np. podawano przykłady odmowy repatriacji bez uzasadnienia oraz braku odpowiedzi od właściwych organów po odwołaniu się od tej decyzji. Zwrócono również uwagę na przypadki powrotu repatriantów do Kazachstanu w wyniku nieudanej repatriacji w szczególności w sytuacji osiedlania repatriantów w gminach wiejskich

w których łatwiej jest o mieszkanie komunalne, ale trudno znaleźć dobrą pracę. Postulowano uzupełnienie ustawowych rozwiązań adaptacyjnych i osiedleńczych dla osób starszych, samotnych jak również ustawowe określenie warunków repatriacji dla osób niepełnosprawnych.

W zakresie przygotowania się do procesu repatriacji zwrócono uwagę na wysokie koszty sporządzenia wymaganego zestawu dokumentów dla całej rodziny i koszty samej podróży często przekraczające możliwości finansowe potencjalnych repatriantów, w szczególności mieszkańców wsi – istotne byłoby zagwarantowanie pomocy finansowej na sporządzenie wymaganego zestawu dokumentów dla całej rodziny oraz pokrycie kosztów podróży i przewozu mienia (np. zgłaszano propozycję aby zapewnione zostały kontenery do transportu drogą kolejową).

Postulowano o aktywną i energiczną pomoc ze strony konsulatu i ambasady RP oraz zintensyfikowanie kursów języka polskiego dla repatriantów w Kazachstanie.

Postulowano również określenie rocznych kontyngentów oraz okresów potencjalnego przyjazdu rodzin repatriantów do Polski, przyjmując jako główne kryterium cykl roku szkolnego. Za istotne uznano również ustalenie zasad przewozu mienia przesiedleńczego (zapewnienie transportu) i jasne określenie warunków osiedlenia w konkretnym miejscu.

Po przybyciu na teren RP kluczowe jest szybkie dopełnienie wymaganych formalności związanych z uzyskaniem obywatelstwa, dokumentów tożsamość etc. Uczestnicy wykazali bardzo duże zainteresowanie utworzeniem instytucji konsultantów, którzy pomagaliby osiedlającym się rodzinom, w pierwszych miesiącach pobytu w Polsce, w załatwianiu wszystkich potrzebnych formalności. Ponadto w tym zakresie, biorący udział w badaniach, postulowali o ustawowo ujęte prawo do nabycia przyznanego mieszkania gminnego na własność oraz zasiłku na zagospodarowanie czy pomocy materialnej np. w postaci materiałów budowlanych do budowy domu.

Wyraźna wśród respondentów była obawa związana z poczuciem braku stabilizacji w trakcie repatriacji i po przyjeździe do Polski, w szczególności obawa utraty pracy po okresie „ochronnym” 2 lat – postulowano rozciągnięcie potencjalnej opieki w trudnych sytuacjach życiowych poza okres 2 lat.

- **Ośrodek adaptacyjny**

Propozycja stworzenia ośrodka adaptacyjnego oceniana jest przez Polaków z Kazachstanu jako najbardziej skuteczna spośród konsultowanych w Kazachstanie ścieżek powrotu. Jednak aby spełnić swoje adaptacyjne zadanie ośrodek taki, w ich ocenie, musi m.in. dawać szansę na kontakt z otoczeniem i aktywne poszukiwanie pracy (np. zapewnienie kontaktu z pracodawcami), zapewniać kompleksowe kursy języka polskiego oraz profesjonalne kursy zawodowe, istotna jest również przychylność lokalnej społeczności. Ośrodki adaptacyjne wzbudziły duże zainteresowanie i zarazem obawy wśród osób starszych pobierających już

emerytury. Stawiali oni pytanie, czy znajdzie się dla nich miejsce w tych ośrodkach, czy będą mogli uczestniczyć w kursach językowych, pomimo tego, że nie będą już podejmować pracy czy dokonywać przekwalifikowania.

Okres pobytu w ośrodku adaptacyjnym powinien być uzależniony od poziomu znajomości języka polskiego i postępów w nauce, ale nie powinien być dłuższy niż 2 lata.

W tym zakresie badani postulowali w szczególności:

- Przygotowanie kompleksowego i specjalistycznego ze względu na grupę docelową kursu języka polskiego. Uzyskanie wystarczającego poziomu opanowania języka polskiego stanowiło w opinii zebranych podstawowy czynnik przyszłej udanej adaptacji. Długość takiego kursu wyznaczałaby równocześnie konieczny minimalny okres przebywania w Ośrodku Adaptacyjnym. Kurs, w opinii uczestników, powinien kończyć się sprawdzianem, część optowała za egzaminem dającym certyfikat (nie sprecyzowano na jakim poziomie) znajomości języka polskiego;
- Przygotowanie kursów dotyczących życia codziennego w Polsce, spraw bytowych, wiedzy o rozwiązaniach prawnych, ubezpieczeniach obowiązujących w Polsce itp.;
- Konieczne jest w odczuciu uczestników fokusów przybliżenie spraw związanych z nabyciem i wynajmem mieszkań w Polsce, co związane jest z proponowanym w ustawie rozwiązaniem przyznawania pomocy finansowej na cele mieszkaniowe;
- W odczuciu zebranych sama wiedza zdobywana na kursach jest niewystarczająca i postulowali, iż konieczna jest opieka konsultanta w załatwianiu formalności (m.in. obywatelstwo, praca, nostryfikacja dyplomów) w okresie pobytu w ośrodku;
- Stworzenie możliwości przekwalifikowania w czasie pobytu w ośrodku w ramach prostych zawodów (równoległe z uczestnictwem w kursie języka polskiego).
- Zapewnienie wsparcia w potwierdzeniu wykształcenia i nostryfikacji dyplomów.

W związku z zainteresowaniem potencjalnych repatriantów czy są zagwarantowane środki na działanie ośrodka oraz od kiedy i jak długo będą one funkcjonowały - pełna i szczegółowa informacja w tym zakresie oraz przedstawienie strategii w zakresie repatriacji pomogłyby w podjęciu decyzji o powrocie do Polski.

• **Aktywizacja zawodowa i adaptacja**

W tym zakresie w szczególności zwracano uwagę na przygotowanie kursów adaptacyjnych w Polsce (sprawy formalne, mieszkaniowe, ubezpieczeniowe, rozwiązania prawne itp.) oraz zagwarantowanie opieki konsultanta.

Istotne jest wsparcie w potwierdzeniu wykształcenia i nostryfikacji dyplomów, w także, z uwagi na wysokie koszty tych procedur postulowano zapewnienie pomocy finansowej na rzecz pokrycia kosztów nostryfikacji dyplomów zawodowych i egzaminów.

Dla wsparcia adaptacji postulowano stworzenie programu informacyjnego dla dzieci i rodziców oraz nauczycieli w szkołach, do których będzie uczęszczała młodzież z Kazachstanu jak również krótkiego kurs przygotowawczego dla polskiej młodzieży przybywającej z Kazachstanu.

- **Emerytury**

Postulowano ustawowe rozwiązanie problemu poziomu składek w ramach funduszu emerytalnego dla repatriantów w wieku przedemerytalnym oraz naliczania świadczeń emerytalnych.

- **System stypendialny dla młodzieży z Kazachstanu**

Wnioskowano o poszerzenie systemu stypendialnego - młodzież w sytuacji rozpoczęcia repatriacji i możliwości wyjazdu do Polski również najbliższej rodziny, a nie tylko studenta, będzie chętniej niż obecnie wybierać studia w Polsce. Postulowano o kontynuację pomocy socjalnej dla studentów z Kazachstanu po otrzymaniu obywatelstwa (niepokój wzbudza zasada zatrzymania wypłacania stypendium dla dzieci repatriantów po otrzymaniu obywatelstwa przez rodziców i samego studenta).

Za istotne uznano również ustawowe zapewnienie pomocy studentom z Kazachstanu w procesie zagospodarowania w Polsce po ukończeniu nauki oraz zapewnienie możliwości przyjazdu dzieci repatriantów po zakończeniu studiów w Kazachstanie czy Rosji;

Pozostałe kwestie poruszane w badaniach

Mówiąc o obawach i problemach związanych z repatriacją do Polski, należy zwrócić uwagę, że są one nieco odmienne dla różnych grup wiekowych:

- Dla osób w średnim wieku:
 - brak stałej i godziwej pracy,
 - obawy przed samodzielnym poszukiwaniem miejsca zamieszkania po opuszczeniu ośrodka adaptacyjnego.
- Dla młodszych uczestników fokusów oraz rodziców:
 - brak pracy i mieszkania,
 - nieudana adaptacja i ryzyko potencjalnego naznaczenia przybywających do Polski dzieci w wieku szczególnie szkolnym i przedszkolnym,
 - los osób bliskich posiadających różny stopień niepełnosprawności,
 - formalności związane z nostryfikacją dyplomów uzyskanych w Kazachstanie, oraz wysokie koszty potencjalnych egzaminów potwierdzających kompetencje zawodowe.
- Dla osób powyżej 50 roku życia i w okresie bezpośrednio przedemerytalnym:
 - większy poziom obaw związany z szansą znalezienia pracy oraz udanego przekwalifikowania,

- brak podejmowania starań o repatriację w obliczu obowiązujących polskich rozwiązań prawnych dotyczących uprawnień emerytalnych repatriantów (np. niskie emerytury lub całkowity brak prawa do emerytur i świadczeń zdrowotnych),
- rozważenie czy proponowane 90 000 zł wsparcia na cele mieszkaniowe jest wystarczającym ekwiwalentem w zamian za utratę stażu pracy, utratę wypracowanej „wysokiej” w realiach Kazachstanu emerytury, za mieszkanie (które zostanie pozostawione bez szansy na jego sprzedanie), za pozostawienie zdobytego przez całe życie niewielkiego majątku, którego nie mogą przewieźć etc.,
- możliwość otrzymania świadczeń emerytalnych i rentowych, ich potencjalny poziom, zasady przyznawania tych świadczeń dla członków rodziny repatrianta osób innej niż polska narodowości,

Ponadto respondenci w badaniu byli pytani o ocenę systemu repatriacyjnego Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi. Zabierający głos w ramach fokusów świadomie odrzucali możliwość wyjazdu do Rosji niezależnie od tego jak dobre warunki są tam obecnie oferowane. Uczestnicy fokusów podkreślali chęć wyjazdu do Polski. Część zebranych twierdziła jednak, że coraz trudniejsze warunki życia i brak perspektyw zmusza ludność rosyjskojęzyczną do wyjazdu z Kazachstanu. Obecnie jest o wiele więcej chętnych do repatriacji do Federacji Rosyjskiej niż oferowanych miejsc. Jak obrazowo szacował to jeden z uczestników fokusu, pobliski Obwód Omski jest w stanie przyjąć około 4000 osób, a z Kazachstanu do Omska wyjechać chce 20 000.

4. Inne podmioty, w tym konsultacje z uwzględnieniem narzędzi IT

W trybie konsultacji pisemnych, projekt został przekazany do:

- Instytutu Wschodnich Inicjatyw,
- Związku Repatriantów RP,
- Fundacji „Polonez”,
- Caritas Polska,
- Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”,
- Stowarzyszenia im. Ks. Wł. Bukowińskiego „OCALENIE”,
- Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej RODM,
- Fundacji „Zdrowie dla Budowlanych”,
- Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia,
- Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza,
- Ośrodka Caritas Polska w Rybakach,
- Pracodawców RP,
- Krajowej Izby Gospodarczej.

- Swoimi doświadczeniami w zakresie prowadzenia ośrodka i udzielania efektywnie pomocy przebywającym w nim osobom, podzielił się Ośrodek CARITAS w Rybakach, który zgłosił wiele uwag i wątpliwości do projektu.

Aspekty, które zostały podkreślone przez ww. podmiot, to w szczególności:

- poszukiwanie pracy dla repatrianta w pobliżu ośrodka nie jest dobrym rozwiązaniem, bowiem z doświadczenia wynika, iż podstawowym kryterium powinno być znalezienie optymalnej oferty pracy dla osób czynnych zawodowo w rodzinie bez kryterium przestrzennego. Istotne jest uwarunkowanie wykształcenie i doświadczeniem zawodowym repatrianta, kosztami utrzymania w nowym miejscu pracy, ofertą prorozwojową dla rodziny i co ważne stabilnością pracy. Chłonność lokalnego rynku pracy ma w tym wypadku znaczenie drugorzędne,
 - brak na liście uwarunkowań oceny ośrodka – oceny programu adaptacyjnego,
 - brak potrzeby aż tak szczegółowego normowania w akcie rangi ustawowej zasad zamieszkiwania w ośrodku (propozycja przeniesienia niektórych regulacji do aktów wykonawczych),
 - czy osoba wspierająca repatrianta powinna być jedynie pracownikiem gminy. Do rozważenia powierzenie tego typu zadań także pracownikom innych podmiotów, instytucji, organizacji,
 - szereg zastrzeżeń do pierwotnie projektowanej Rady ds. Repatriacji,
 - potrzeba zapewnienia przez ośrodek opieki duszpasterskiej,
 - potrzeba usprawnienia procedury uznania i nostryfikacji dyplomów.
- Instytut Wschodnich Inicjatyw wyraził swoje poparcie dla prac legislacyjnych nad nowelizacją ustawy o repatriacji. Podniesiono, iż wszelkie dane - zarówno raporty Najwyższej Izby Kontroli, jak i inne raporty badawcze i analizy naukowe – wskazują, iż po blisko 16 latach funkcjonowania – obecna ustawa nie jest w pełni realizowana i nie przynosi pożądanych efektów. Wiele zapisów pozostaje martwymi, a równocześnie wiele kwestii związanych z zapewnieniem repatriantom godnego startu życiowego w Polsce nie jest nią przewidzianych. Zgłoszone do ustawy uwagi obejmowały następujące kwestie:
 - **Rada do Spraw Repatriacji** - uwagodawca wyraził obawy, czy w trybie określonym w ustawie będzie to ciało działające efektywnie - szczególnie, jeśli chodzi o sposób podejmowania decyzji, zakres prac w stosunku do zaangażowania członków Rady, czy też jeśli chodzi o sposób nadzoru i decyzji w sprawach bardzo lokalnych (jak np. wybór osoby wspierającej), co do których Rada może nie posiadać wystarczających kompetencji. W jego przekonaniu nadmierna centralizacja procesu repatriacji może w większym stopniu utrudnić i wydłużyć proces adaptacji i integracji repatriantów w Polsce. Wskazano, że rozwiązaniem umożliwiającym lepszą koordynację działań

repatriacyjnych byłoby połączenie zadań Rady z wyszkoleniem jej przedstawicieli/współpracowników w regionach - osób odpowiedzialnych za koordynację tych działań na terenie województw.

- **Narodowość polska** - negatywnie odniesiono się do propozycji odejścia w procesie repatriacji od uwzględniania związków repatriantów z polską kulturą, obyczajami i polskim językiem. Wskazano, że kwestie obyczajowe, kulturowe, a przede wszystkim znajomość języka polskiego (czy chęć jego uczenia się), jest jednym z bardzo wyraźnych wskaźników tożsamości narodowej. Wskazano, że zaproponowana definicja pozostawia poza zasięgiem oddziaływania ustawy osoby o innej narodowości niż polska, będące polskimi obywatelami, zesłanymi lub deportowanymi na Wschód, którzy nierzadko kultywowały zarówno tradycje swojego kraju pochodzenia, jak i swojej Ojczyzny - Polski.
- **Ośrodki adaptacyjne** - ocenie uwagodawcy ośrodki adaptacyjne nie stanowią odpowiedzi na potrzeby repatriantów. Umożliwiają, co prawda większy zakres wsparcia dla repatrianta w pierwszym roku jego pobytu w Polsce, nie uwzględniają jednak kwestii najważniejszych tj. wsparcia w zakresie języka i poszukiwania pracy. Ustawa nie definiuje, co się dzieje z repatriantem po minięciu przewidywanego roku wsparcia i w jaki sposób może liczyć na wsparcie Państwa (z wyjątkiem dopłat do czynszu). Wskazano, iż kluczowym zagadnieniem jest zabezpieczenie odpowiednich środków na działania takich ośrodków (w przypadku ośrodków dla uchodźców jest ono wciąż za małe i warunki tam panujące są często poniżej jakiegokolwiek poziomu) oraz zagwarantowanie pomocy osób doświadczonych w pracy z osobami odmiennymi kulturowo. Gros osób przyjeżdżających do Polski to osoby, które całe życie spędziły na obszarze byłych republik radzieckich, gdzie panuje inna mentalność, obyczaje, podejście do pracy czy relacji międzyludzkich. Nowa ustawa zwiększy liczbę repatriantów, którzy nie będą świadomi warunków i relacji panujących w Polsce. Tych złożonych problemów projekt ustawy nie reguluje. Ustawa nie uwzględnia konieczności przygotowania społeczności lokalnej na przyjęcie dużej liczby repatriantów i funkcjonowania ośrodka dla repatriantów na terenie gminy. Jest to kwestia, którą ustawa powinna regulować, przeznaczając konkretne środki na działania społeczne, jeszcze zanim w danej gminie pojawi się 100 czy 200 repatriantów.
- **Nauczanie języka polskiego oraz adaptacja zawodowa** - wskazano, iż projekt ustawy nie reguluje dwóch, zasadniczych dla udanej adaptacji repatriantów, kwestii tj. **nauczania języka polskiego** (zarówno w kraju pochodzenia, jak i w Polsce) **oraz adaptacji zawodowej**. Jest to bardzo istotne uchybienie systemu, które nie pozwala na efektywną integrację i adaptację w polskim społeczeństwie. Ustawa nie odnosi się też, do kwestii nostryfikacji dyplomów, które są powodem nieudanej adaptacji i problemów na rynku pracy. Ustawa nie rozwiązuje też kwestii studentów, pochodzących z innych republik b. ZSRR niż Federacja Rosyjska - częstych wypaczeń i patologii systemu, w którym student z Kazachstanu kończący studia w Polsce, rozmawiający płynnie po polsku, mogący w pełni efektywnie zaadaptować się w tutejszych warunkach, wraca do Kazachstanu celem uzyskania wizy repatriacyjnej i otrzymania idących za tym benefitów.

- **„Ścieżka gminna” w procesie repatriacji** - uwagodawcy wskazują, że gmina, której zaferowane byłoby większe niż do tej pory wsparcie od władz centralnych (w tym finansowe i organizacyjne), miałaby szansę o wiele sprawniej wywiązywać się ze swej roli jako podmiot zapraszający repatriantów. Brak podjęcia przez ustawodawcę prób usprawnienia procesu przyjmowania repatriantów przez gminy oceniony jest negatywnie.
 - **Dopłata do czynszu** - zapis o pomocy repatriantowi w kosztach najmu mieszkania maksimum do 10 lat, stawia repatrianta, który opuszcza ośrodek w lepszej sytuacji w stosunku do repatrianta zaproszonego przez gminę, który otrzymuje wsparcie w okresie 2 lat. Jest to nieuzasadnione nierówne traktowanie, które może tylko spowodować konflikty i nieporozumienia w środowisku repatriantów, a także ograniczać ludzką samodzielność. Przepis może powodować sytuację, w której repatriantom bardziej będzie opłacać się najpierw zamieszkać w ośrodku niż samodzielnie tworzyć swoje warunki życia w określonej gminie. Proponuje się zmniejszenie okresu dopłaty do czynszu do 2 lat lub poszerzenie zasięg pomocy oferowanej przez gminę na okres dłuższy niż 2 lata.
 - **Pomoc na pokrycie kosztów remontu** - brak określonych warunków, na jakich repatriantowi może być udzielona pomoc na pokrycie kosztów remontu powoduje, że zapisy te są nieczytelne. Niezbędne są zapisy określające warunki, kiedy repatriant może skorzystać z pokrycia takich kosztów. Fakt, że decyzja o przydzieleniu środków będzie podejmowana przez Radę ds. Repatriacji, a warunki korzystania z pomocy nie będą określone, grozi brakiem jasności procedur i zamieszaniem w ich wypełnianiu, a także rozczarowanie wśród repatriantów.
 - **Pozostałe uwagi** - uwagodawca zaproponował również szereg uwag merytoryczno – legislacyjnych, doprecyzowujących przepisy - w szczególności w zakresie:
 - ✓ organizacji pracy, sposobu powoływania i kompetencji Rady;
 - ✓ sposobu składania wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji (i dokumentów) – w tym dopuszczenie formy elektronicznej;
 - ✓ uwzględnienia w kosztach przejazdu również kosztów biletów lotniczych;
 - ✓ sposobu i trybu wyboru ośrodka adaptacyjnego, a także wymagań wobec osób tam zatrudnionych;
 - ✓ trybu zatrudniania oraz wymagań wobec osoby wspierającej repatrianta, a także wskazania okresu na jaki pomoc ta ma być udzielona.
- **Związek Repatriantów RP oraz Stowarzyszenie im. Ks. Wł. Bukowińskiego „Ocalenie”** – uwagi do projektu nie zgłosiły.
- Projekt został umieszczony na portalu www.konsultacje.gov.pl oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny www.legislacja.gov.pl. Uwag do dokumentu nie zgłoszono.

III. PODSUMOWANIE KONSULTACJI ORAZ STANOWISKO WNIOSKODAWCY DO PRZEDSTAWIONYCH OPINII I ZGŁOSZONYCH UWAG

- **Konsultacje z repatriantami mieszkającymi w Polsce**
- **Konsultacje z „potencjalnymi” repatriantami z Kazachstanu**

Jako pierwsze w ramach projektu *Administracja dla repatriantów – wspólnie stworzymy lepsze prawo*, zostały przeprowadzone konsultacje z repatriantami mieszkającymi w Polsce, w postaci:

- otwartego spotkania konsultacyjnego,
- pogłębianych wywiadów indywidualnych, oraz
- zogniskowanych wywiadów grupowych.

Zebrane w trakcie badań informacje okazały się wartościowym materiałem umożliwiającym nie tylko ocenę rozwiązań projektowanej ustawy, ale także ich udoskonalenie, a nawet wprowadzenie zupełnie nowych propozycji w zakresie niektórych obszarów jej przyszłego obowiązywania.

Rozpoczynając od kwestii związanych z pierwszą fazą procesu repatriacyjnego, wskazać należy, że wielu badanych zwracało uwagę na problemy związane z przyznawaniem wizy krajowej w celu repatriacji, a w szczególności, na długi czas oczekiwania na otrzymanie dokumentu. W związku z powyższym, w projekcie ustawy zaproponowano szereg nowych regulacji służących „odblokowaniu” tego etapu procesu przesiedleńczego. Są to między innymi zmiany dotyczące stwierdzenia polskiego pochodzenia, zmiany w długości czasu oczekiwania na wydanie wizy krajowej w celu repatriacji osób, wobec których została wydana decyzja o zakwalifikowaniu do wydania tej wizy oraz zmiany w zakresie samej procedury. W tym katalogu, za konieczne uznano odejście od zbyt ocennego warunku polegającego na konieczności wykazania przez osobę ubiegającą się o przyznanie ww. wizy związku wnioskodawcy z polskością, w szczególności przez pielęgnowanie polskiej mowy, polskich tradycji i zwyczajów. Zdecydowano się również na określenie czasu oczekiwania osób nieposiadających „warunków do osiedlenia się” na otrzymanie wizy repatriacyjnej, poprzez konstrukcję polegającą na nałożeniu na Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji obowiązku wydania decyzji o przyznaniu miejsca w ośrodku adaptacyjnym w terminie nie dłuższym niż 3 lata od dnia wydania przez konsula decyzji o zakwalifikowaniu do wydania tej wizy. Ta ostatnia decyzja zastąpi decyzję o przyrzeczeniu wydania wizy krajowej w celu repatriacji, na podstawie której działa obecnie baza „Rodak”. Od powyższej zasady ustawa będzie przewidywała jeden wyjątek, a mianowicie w przypadku braku wolnych miejsc w ośrodku, termin będzie mógł być przedłużony na czas oznaczony przez Pełnomocnika. Przepis ten jest niezbędny z przyczyn obiektywnych. Jednocześnie, w cały proces zaangażowany będzie Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji oraz Pełnomocnicy

wojewódzcy. Do zadań Pełnomocnika będzie należało m. in. koordynowanie określonych w ustawie działań na rzecz pomocy repatriantom, w tym w zakresie funkcjonowania ośrodków adaptacyjnych oraz prowadzenia ewidencji lokali mieszkalnych. We współpracy z Pełnomocnikiem na obszarze województw proces repatriacji będą koordynować Pełnomocnicy wojewódzcy.

Przewidziano także obowiązek dla konsula, aby zwracał wnioskodawcy przekazane przez niego oryginały dokumentów potwierdzających narodowość polską, co związane jest z potrzebą przeciwdziałania ich ewentualnemu zagubieniu.

Z krytyką wśród uczestników konsultacji spotkał się również wymóg zamieszkiwania w miejscu osiedlenia do 1991 roku osoby ubiegającej się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, jako wykluczający osoby najmłodsze, potomków przesiedlonych Polaków urodzonych już po ww. roku w nowych miejscach osiedlania. Zastrzeżenia powyższe uznano za uzasadnione i zmodyfikowano definicję repatrianta określoną w ustawie, w ten sposób, że objęto nią również zstępnych ww. osób do czwartego stopnia.

W następnej kolejności odnieść się należy do najważniejszych problemów, jakie napotyka repatrianci po przyjeździe do Polski. Badane osoby wskazywały na problemy związane z brakiem znajomości języka polskiego. Kwestia ta jest niezwykle istotna i stanowi podstawową barierę w adaptacji repatrianta w miejscu osiedlenia się. Idąc naprzeciw tym postulatam, w projekcie ustawy zdecydowano się na znaczne poszerzenie form pomocy realizowanej przez ośrodki adaptacyjne dla repatriantów, m.in. o konieczność zapewnienia w tych miejscach obowiązkowych lekcji języka polskiego. Wspomniane ośrodki będą prowadziły również zajęcia adaptacyjno – integracyjne oraz zajęcia umożliwiające poznanie historii, tradycji i zwyczajów polskich. Zajęcia adaptacyjno-integracyjne obejmą zagadnienia dotyczące praktycznych aspektów zamieszkania w Polsce tj. m.in. systemu opieki zdrowotnej, systemu oświaty, pomocy socjalnej, rynku pracy i praw pracownika. Taka forma wsparcia spotkała się z dużym zainteresowaniem uczestników konsultacji w Kazachstanie czyli potencjalnych repatriantów. Zwracano uwagę, że jakość szkolenia w takim ośrodku będzie stanowić bardzo ważny element ułatwiający udaną adaptację. Dlatego też oferta w tym zakresie będzie musiała spełniać wysokie kryteria, a w zajęciach i kursach będą musieli uczestniczyć wszyscy repatrianci przebywający w ośrodku. Jest to bardzo ważne z punktu widzenia kolejnych zastrzeżeń i uwag podnoszonych przez badanych na wszystkich etapach konsultacji, dotyczących długości pobytu w ośrodku. Ponieważ zdecydowano, że okres ten powinien być możliwie jak najkrótszy, w projekcie przyjęto, że będzie to 3 miesiące z możliwością przedłużenia tego okresu, w uzasadnionych przypadkach, o kolejne 3 miesiące. Uzasadnione przypadki będą związane w szczególności z brakiem zatrudnienia lub miejsca zamieszkania. Całość działań realizowanych przez ośrodki adaptacyjne będzie miała na celu zmaksymalizowanie procesu przystosowawczego i szybkie przygotowanie repatrianta do normalnego funkcjonowania w nowym kraju.

Za najważniejszy przez osoby uczestniczące w badaniu został uznany obszar aktywizacji zawodowej. Zwracano uwagę w szczególności na brak kursów zawodowych, małe zaangażowanie gmin w tym zakresie oraz problemy z pracodawcami. Wobec powyższego, projekt ustawy uzupełniono m.in. o regulacje pozwalające na zorganizowanie w ośrodkach adaptacyjnych kursów zawodowych dla repatriantów oraz regulacje pozwalające na ustanowienie osoby wspierającej repatrianta. Według przygotowanych propozycji jednym z podstawowych obowiązków ośrodków adaptacyjnych będzie zapewnienie kursów zawodowych oraz zajęć adaptacyjno – integracyjnych, które będą obejmowały również zagadnienia rynku pracy i praw pracownika. Repatrianci po ukończeniu takich kursów, w ustalonym wymiarze godzinowym, będą otrzymywali stosowne zaświadczenie, wystawiane przez osoby prowadzące kursy. Dodać także należy, że już sama oferta podmiotów ubiegających się o prowadzenie ośrodka będzie musiała zawierać analizę możliwości zatrudnienia na obszarze, na którym znajduje się ośrodek oraz będzie to jedno z kryteriów brane pod uwagę przez Pełnomocnika przy ocenie ofert.

Zdecydowano się również na rozwiązanie polegające na możliwości przydzielenia repatriantowi przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania repatrianta osoby wspierającej. Zadaniem takiej osoby będzie udzielanie repatriantowi wsparcia polegającego w szczególności na udzielaniu informacji o sposobie załatwienia istotnych dla repatrianta spraw z zakresu opieki medycznej, szkolnictwa, pomocy socjalnej i zatrudnienia, oraz pomocy w sporządzaniu w imieniu repatrianta pism urzędowych, asystowaniu repatriantom w podeszłym wieku w wizytach lekarskich. Jest to szczególnie istotna regulacja nie tylko z punktu widzenia zadań jakie będzie wykonywała osoba wspierająca, ale także z punktu widzenia zachowania pewnej świadomości repatrianta, że nie jest zostawiony sam sobie i może liczyć na szeroką pomoc po przyjeździe do nowego kraju. Dodatkowo na Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji nałożono zadania związane z analizą rynku pracy pod względem możliwości zatrudnienia repatriantów.

Nie ma wątpliwości, że istotnym czynnikiem wpływającym zarówno na decyzję o powrocie, jak i asymilację repatriantów jest czynnik finansowy. Dowiodły tego rozmowy przeprowadzone z repatriantami w ramach zorganizowanych wywiadów (grupowych i indywidualnych). Badane osoby zwracały uwagę, iż propozycje co do kierunku zmian są dobre, ale mają pewne wady o charakterze funkcjonalnym. W związku z powyższym, zdecydowano się na stworzenie nowego mechanizmu w zakresie wsparcia finansowego repatriantów. W projekcie przewidziano, że repatriantowi opuszczającemu ośrodek, będzie przysługiwała pomoc finansowa na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych w wysokości 25 tys. zł. Pomoc będzie mogła być udzielona zarówno w formie dopłaty do czynszu jak i w formie dopłaty do zakupu mieszkania. Rozwiązanie umożliwi elastyczne wykorzystanie obu form wsparcia w zależności od sytuacji życiowej repatrianta tj. np. skorzystanie przez rok z dopłaty do czynszu i wykorzystanie pozostałych środków na dopłatę do zakupu mieszkania.

Propozycja stanowi modyfikację wcześniej proponowanego rozwiązania polegającego na przyznawaniu repatriantom jednorazowej pomocy finansowej na cel mieszkaniowy w konkretnej wysokości, na rzecz rozwiązania znacznie bardziej elastycznego, uwzględniającego realne możliwości finansowe repatrianta związane z kosztami najmu lokalu mieszkalnego. W przedmiotowej propozycji uwzględniono również postulat badanych osób, aby rozwiązania w zakresie wsparcia finansowego uwzględniały liczbę członków gospodarstwa domowego. Pomoc finansowa będzie przysługiwała przez okres nie dłuższy niż 10 lat od opuszczenia ośrodka adaptacyjnego i nie będzie mogła przekroczyć 25 tys. zł na repatrianta.

W nowym projekcie zmodyfikowano również przepisy w zakresie jednorazowej pomocy finansowej dla repatrianta na pokrycie kosztów przyjazdu do Polski, tj. przewiduje się pokrycie kosztów przelotu, i tak jak dotychczas pokrycie kosztów przewozu mienia w wysokości stanowiącej równowartość ceny biletu kolejowego drugiej klasy, pokrycie kosztów zagospodarowania w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, pokrycie kosztów związanych z podjęciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez małoletniego oraz pokrycie kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego. Przy czym, ta ostatnia przesłanka tj. wyposażenia lokalu mieszkalnego została dodana z uwagi na pojawiające się wśród badanych osób uwagi związane z obecną, często niekorzystną dla nich interpretacją tego przepisu.

Jak już wspomniano w części opisowej niniejszego opracowania, według respondentów działania związane ze sprowadzaniem rodaków powinny być koordynowane centralnie, a nie poprzez poszczególne gminy. Ponadto, często pojawiały się sugestie, że niezbędna jest kontrola nad środkami finansowymi przekazywanymi gminom, pracodawcom i samym repatriantom. Wszystkie te uwagi zostały uwzględnione poprzez ustanowienie Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji (sekretarz lub podsekretarz stanu w MSWiA), który będzie odpowiedzialny za koordynowanie określonych w ustawie działań na rzecz pomocy repatriantom a także właściwego w sprawach wydawania decyzji w zakresie przyznania repatriantom miejsc w ośrodku adaptacyjnym oraz pomocy określonej przepisami znowelizowanej ustawy. Do zadań Pełnomocnika, oprócz już wspomnianych, będzie należało również m.in. prowadzenie rejestrów i ewidencji, powierzanie prowadzenia ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów, jak również ww. działania w zakresie rynku pracy i zatrudnienia. Swoje zadania Pełnomocnik będzie realizował we współpracy z organami jednostek samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi. Na obszarze województwa proces repatriacji będzie koordynował Pełnomocnik wojewódzki (wicewojewoda). Do zadań Pełnomocnika wojewódzkiego będzie należało wykonywanie nadzoru nad realizacją zadań przewidzianych ustawą przez samorząd terytorialny oraz koordynowanie działań na rzecz integracji repatriantów.

W ramach konsultacji z osobami narodowości polskiej, mieszkającymi w Kazachstanie przeprowadzono otwarte spotkania konsultacyjne i zogniskowane wywiady grupowe.

Duża liczba spotkań oraz osób w nich uczestniczących umożliwiła poznanie problemów i oczekiwań potomków osób przesiedlonych, którzy myślą o osiedleniu się w naszym kraju. Zdecydowana większość uwag została już opisana powyżej oraz uwzględniona w przygotowanym projekcie ustawy. Postulat rozszerzenia definicji repatrianta, poprzez uwzględnienie osób (i ich potomków), którzy nie byli zesłani lub deportowani przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nie może zostać uwzględniony. Przyjęte założenie odwołujące się do faktu represji, który stanowi podstawę dla starań o powrót, zawężyła w istocie również zakres geograficzny ustawy głównie do Kazachstanu i innych azjatyckich republik byłego ZSRR. Przy konstrukcji definicji repatrianta odwołano się zatem do polityki zadośćuczynienia ze strony Państwa Polskiego dla osób prześladowanych ze względu na swoje polskie pochodzenie w konkretnym czasie.

Respondenci zwracali również uwagę na:

- brak dostatecznych regulacji uwzględniających osoby niepełnosprawne w procesie repatriacji;
- potrzebę wprowadzenia rozwiązań dotyczących świadczeń emerytalnych i rentowych (w tym system naliczania i przyznawania emerytur);
- brak regulacji umożliwiających łączenie rodzin;
- trudności w zakresie nostryfikacji dyplomów (także w zakresie kosztów).

W tym miejscu stwierdzić należy, iż przygotowany projekt ustawy zawiera regulacje, których zmiana wymaga pilnego wprowadzenia, w celu zniesienia podstawowych barier zarówno w powrocie do Polski, jak i w adaptacji na miejscu. Dodatkowo jednak, projekt zawiera regulacje które umożliwią zdefiniowanie problemów i potrzeb oraz zainicjowanie na tej podstawie w przyszłości kolejnych zmian o charakterze legislacyjnym oraz pozalegisacyjnym, w kierunku dalszego udoskonalenia ustawy. Jedną z tych zmian dotyczy zadania Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji polegającego na przygotowywaniu dla Rady Ministrów corocznego sprawozdania z realizacji ustawy, obejmującego w szczególności: liczbę osób, które przybyły do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej wydanej w celu repatriacji w danym roku, wykaz ośrodków oraz liczbę osób w nich przebywających, ocenę realizacji zadań przez dany ośrodek, wykaz zadań zrealizowanych przez Pełnomocnika, kwotę środków wydatkowanych na realizację procesu repatriacji w tym wysokość kwoty pomocy udzielonej repatriantom. Na podstawie tego sprawozdania, będzie możliwe wyciągnięcie pierwszych wniosków już po roku działania nowej regulacji. Drugą zmianą dotyczy nałożenia na Radę Ministrów obowiązku przedłożenia Sejmowi i Senatowi informacji z wykonania ustawy oraz o skutkach jej stosowania, po 2 latach obowiązywania ustawy.

Konsultacje z przedstawicielami administracji i partnerami społecznymi

W ramach tego etapu konsultacji przeprowadzono:

- spotkanie konsultacyjne z „pełnomocnikami” Wojewodów,
- pogłębione wywiady indywidualne z przedstawicielami samorządów gminnych,
- konsultacje z samorządami gminnymi przeprowadzone za pomocą metody CATI,
- pisemne konsultacje z przedstawicielami partnerów społecznych w zakresie aktywizacji zawodowej i rynku pracy.

Ten etap konsultacji okazał się szczególnie cenny w kontekście identyfikacji barier administracyjnych związanych z całym procesem repatriacji, gdyż umożliwił poznanie stanowiska drugiej strony procesu repatriacyjnego, tj. osób bezpośrednio zaangażowanych w przygotowanie i przeprowadzenie adaptacji repatriantów, w tym wypadku na poziomie samorządu. Pozyskana wiedza, w kilku przypadkach tj. tam gdzie interwencja legislacyjna była możliwa, przełożyła się na konkretne propozycje zmian przepisów, jak również modyfikacje konsultowanego projektu. Ponadto, pojawiło się wiele nowych, niezidentyfikowanych wcześniej zagadnień.

W trakcie konsultacji wskazywano na niewystarczającą liczbę mieszkań, które mogą być udostępniane repatriantom przez gminy. Nowa ustawa zdecydowanie staje naprzeciw temu problemowi. Przewiduje się możliwość tworzenia ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów, które będą funkcjonowały jako tymczasowe miejsce zamieszkania. Zgodnie z projektem, oprócz zakwaterowania, ośrodki zapewnią całodzienne wyżywienie, dostęp do informacji o podmiotach udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej, wspomniane już zajęcia adaptacyjno – integracyjne, zajęcia umożliwiające poznanie historii, tradycji i zwyczajów polskich, kursów języka polskiego oraz kursów zawodowych. Pełnomocnik będzie mógł powierzyć prowadzenie ośrodków (po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert) organizacjom społecznym, stowarzyszeniom, innym osobom prawnym - do których celów statutowych należy m. in.: działalność w zakresie pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób lub działalność na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub działalność charytatywna, czy też działalność na rzecz osób niepełnosprawnych lub w wieku emerytalnym.

Kolejne uwagi dotyczyły konieczności dokonywania przez konsula tłumaczeń dokumentacji przekazywanej w ramach procedury wydawania wizy krajowej w celu repatriacji. W tym wypadku, nie sposób nie zgodzić się z respondentami, że kwestia posiadania przetłumaczonych dokumentów już na pierwszym etapie procesu ma decydujący wpływ na czas jego zakończenia. W związku z powyższym, zdecydowano się na dodatkowy zapis w ustawie w zakresie procedury związanej z przyznawaniem wizy krajowej w celu

repatriacji, umożliwiającą – na etapie składania wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji - osobę, która uzyskała warunki do osiedlenia się, do przedkładania konsulowi wniosku o rejestrację stanu cywilnego dołączając zagraniczne dokumenty stanu cywilnego lub inne zagraniczne dokumenty potwierdzające stan cywilny, wydane w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, jeżeli stwierdzają one zdarzenie wcześniejsze i dotyczą tej osoby lub jej wstępnych. Konsul będzie sprawdzał ww. dokumenty oraz sporządzał i poświadczał ich tłumaczenie na język polski. Po dokonaniu powyższych czynności konsul przekaże wniosek wraz z dokumentami kierownikowi urzędu stanu cywilnego właściwemu ze względu na miejsce osiedlenia. Powyższa zmiana ma również na celu rozwiązanie kolejnego problemu, związanego z częstymi przypadkami niewypłacenia repatriantowi na czas (w terminie 60 dni) jednorazowej pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 2 obecnej ustawy o repatriacji.

Przedstawiciele gmin często wskazywali na potrzebę zmiany przepisów w kierunku umożliwienia przyznawania ubezpieczenia zdrowotnego automatycznie w chwili przekroczenia polskiej granicy. Należy wskazać, iż obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 i 1807) przewidują, że osobami nieposiadającymi ubezpieczenia zdrowotnego, a pomimo to uprawnionymi do uzyskania bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej przysługujących w ramach ubezpieczenia zdrowotnego są osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które posiadają obywatelstwo polskie. Repatriant w momencie przekroczenia polskiej granicy staje się z mocy prawa obywatelem polskim. Podstawą do uzyskania bezpłatnego leczenia przez takie osoby jest otrzymanie przez nie decyzji potwierdzającej to prawo, wydanej przez wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej dla ich miejsca zamieszkania. Wspomniana decyzja jest natomiast wydawana po przedłożeniu przez osobę ubiegającą się o uzyskanie ww. uprawnienia dokumentów potwierdzających zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokumentów potwierdzających posiadanie przez nią obywatelstwa polskiego lub przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, stwierdzeniu spełniania kryterium dochodowego, stwierdzeniu braku stwierdzenia przez pracownika socjalnego dysproporcji między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby lub rodziny, wskazującą, że osoba ta lub rodzina jest w stanie przezwyciężyć trudną sytuację życiową, wykorzystując własne zasoby majątkowe, w szczególności w przypadku posiadania znacznych zasobów finansowych, wartościowych przedmiotów majątkowych lub nieruchomości. W związku z powyższym, zdecydowano się na dokonanie dodatkowej zmiany w ww. ustawie, ułatwiającej dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej tj. korzystanie z tych świadczeń przez okres 90 dni od dnia przekroczenia granicy RP na podstawie wizy krajowej wydanej w celu repatriacji.

Tym samym zasadnicze systemowe zmiany zostały w projekcie uwzględnione i opisane w uzasadnieniu do projektu. Pozostałe kwestie, propozycje i uwagi dotyczące

rozwiązań pozalegisłacyjnych zostaną przekazane Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Repatriacji oraz Radzie tak by mogły przyczynić się do dalszej poprawy i usprawnienia procesu repatriacji w przyszłości, co dotyczy w szczególności:

- upowszechniania w społeczeństwie polskim wiedzy na temat losów osób deportowanych i polityki repatriacyjnej państwa polskiego;
- podnoszenia poziomu wiedzy pracowników bezpośrednio zajmujących się repatriantami w gminach, oddziałach ZUS itp. na temat specyfiki sytuacji i praw repatriantów;
- opracowania poradnika skierowanego do repatriantów.

Warszawa, 10 marca 2017 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1791.2016 / 16

KPRM

AAA233463

RWP - 21728 - 2017

dot.: RM-10-29-17 z 10.03.2017 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia
o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz
niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa
Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

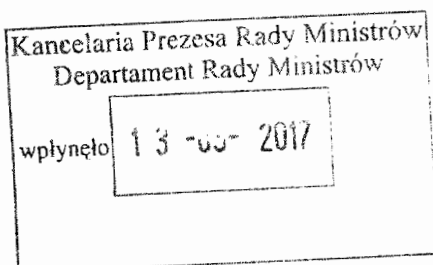
Z poważaniem

Minister Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Konrad Szymański

Do wiadomości:

Pan Henryk Kowalczyk
Minister – Członek Rady Ministrów
Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów

ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia

**w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Rady do
Spraw Repatriacji**

Na podstawie art. 3f ust. 15 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Członkom Rady do Spraw Repatriacji, zwanej dalej „Radą”, przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Rady, płatne z dołu na koniec miesiąca.

§ 2. 1. Wynagrodzenie wynosi:

- 1) 2.000 zł miesięcznie dla przewodniczącego Rady;
- 2) 1.500 zł miesięcznie dla zastępcy przewodniczącego Rady;
- 3) 1.000 zł dla członka Rady.

2. W przypadku nieobecności członka na posiedzeniu Rady wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do liczby posiedzeń Rady, w których członek nie uczestniczył w danym miesiącu.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Rady do Spraw Repatriacji stanowi realizację upoważnienia ustawowego, wprowadzanego art. 3f ust. 15 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z ww. delegacją ustawową Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady oraz jej pozostałych członków, uwzględniając zakres i warunki wykonywania zadań.

W projektowanym rozporządzeniu proponuje się, aby członkom Rady przysługiwało wynagrodzenie za udział w pracach Rady, płatne z dołu na koniec miesiąca. Proponuje się określić wynagrodzenia na poziomie:

- 1) 2.000 zł miesięcznie dla przewodniczącego Rady;
- 2) 1.500 zł miesięcznie dla zastępcy przewodniczącego Rady;
- 3) 1.000 zł dla członka Rady.

W projekcie w § 2 ust. 1 wprowadzono zastrzeżenie, zgodnie z którym w przypadku nieobecności członka na posiedzeniu Rady wynagrodzenie ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do liczby posiedzeń Rady, w których członek nie uczestniczył w danym miesiącu.

Określając wysokość wynagrodzenia członków Rady, kierowano się analogicznymi przepisami dotyczącymi wysokości wynagrodzenia członków Rady do Spraw Uchodźców oraz Rady do Spraw Polaków na Wschodzie. Wynagrodzenie członków Rady do Spraw Uchodźców wynika z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie wynagrodzenia i ryczałtu członków Rady do Spraw Uchodźców (Dz. U. z 2013 r. poz. 1097) i wynosi:

- 1) 2.100 zł – dla przewodniczącego Rady;
- 2) 1.500 zł – dla zastępcy przewodniczącego Rady;
- 3) 700 zł – dla członka Rady.

Członkom Rady przysługuje także ryczałt miesięczny za udział w posiedzeniach Rady w wysokości 100 zł, który przysługuje, jeżeli w danym miesiącu odbyło się co najmniej jedno posiedzenie plenarne Rady, a także wynagrodzenie za udział w posiedzeniu składu orzekającego w wysokości 250 zł oraz za udział w postępowaniu przed sądem administracyjnym w wysokości 120 zł. Natomiast zgodnie z art. 89p ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1836) Rada do Spraw Uchodźców jest organem administracji publicznej rozpatrującym odwołania od decyzji i zażalenia na postanowienia wydane przez Szefa Urzędu w sprawach związanych z nadaniem statusu uchodźcy oraz ochrony uzupełniającej. Ponadto Radzie przysługują uprawnienia organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Do zadań Rady należą ponadto:

- 1) dokonywanie analiz orzecznictwa w zakresie spraw o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy;
- 2) gromadzenie informacji o krajach pochodzenia cudzoziemców;
- 3) współpraca z organami oraz instytucjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie problematyki migracji i uchodźstwa;
- 4) prowadzenie rejestru złożonych zażeń i odwołań oraz wydanych przez Radę decyzji i postanowień;
- 5) oznaczanie danych, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 603/2013, w przypadku nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej oraz usuwanie oznaczenia danych, o którym mowa w art. 18 ust. 3 rozporządzenia 603/2013, w przypadku pozbawienia cudzoziemca statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

W przypadku członków Rady do Spraw Polaków na Wschodzie, zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia z dnia 16 września 2016 r. w sprawie wewnętrznej organizacji i trybu pracy Rady do Spraw Polaków na Wschodzie (Dz. U. poz. 1507) członkom Rady przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Rady, płatne z dołu, w wysokości:

- 1) 2000 zł – wynagrodzenie miesięczne dla przewodniczącego Rady;
- 2) 1000 zł – wynagrodzenie miesięczne dla każdego z pozostałych członków Rady;

3) 120 zł – wynagrodzenie za udział w postępowaniu przed sądem administracyjnym.

Zakres prac Rady do Spraw Polaków na Wschodzie został określony w art. 9 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2014 r. poz. 1187, z późn. zm.) i obejmuje funkcje organu rozpatrującego odwołania od decyzji konsula (potencjalnie również wojewody wyznaczonego w przyszłości w trybie art. 12 ust. 4 ustawy o Karcie Polaka) w sprawach przyznania Karty Polaka i przedłużenia jej ważności, odmowy przyznania Karty Polaka oraz jej unieważnienia. Ponadto Rada do Spraw Polaków na Wschodzie pełni funkcję organu wyższego stopnia.

Natomiast do zadań Rady do Spraw Repatriacji należeć będzie, zgodnie z projektowanym art. 3f ust. 2 ustawy o repatriacji:

- 1) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji procesu repatriacji;
- 2) zajmowanie stanowiska wobec projektów aktów prawnych w zakresie repatriacji;
- 3) wyrażanie, na wniosek Pełnomocnika, opinii we wszystkich sprawach z zakresu repatriacji.

Termin wejścia w życie rozporządzenia przewidziano na dzień 1 maja 2017 r. tj. dzień wejścia w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, na podstawie których ustanowiono Radę do Spraw Repatriacji.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych. Nie zachodzi również konieczność przedkładania projektu rozporządzenia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH¹⁾

z dnia

**w sprawie wzoru formularza wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji oraz
fotografii dołączanych do wniosku**

Na podstawie art. 10b ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór formularza wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji, zwanego dalej „wnioskiem”, oraz liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.

§ 2. Wzór formularza wniosku składany konsulowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 3. 1. Osoba ubiegająca się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji dołącza do wniosku po dwie jednakowe kolorowe fotografie o wymiarach 35 x 45 mm, wykonane w ciągu ostatnich 6 miesięcy na jednolitym jasnym tle, mające dobrą ostrość oraz pokazujące wyraźnie oczy i twarz od wierzchołka głowy do górnej części barków tak, aby twarz zajmowała 70–80% fotografii; fotografia ma przedstawiać osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami, patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami. Jeżeli wnioskiem objęci są również małoletni pozostający pod władzą rodzicielską wnioskodawcy, do wniosku dołącza się ich fotografie.

2. Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, a osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania – fotografię przedstawiającą ją w nakryciu głowy. Nakrycie głowy nie może zakrywać ani zniekształcać owalu twarzy.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

**MINISTER
SPRAW ZAGRANICZNYCH**

W porozumieniu:

**MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

1) Minister Spraw Zagranicznych kieruje działem administracji rządowej – sprawy zagraniczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Zagranicznych (Dz. U. poz. 1899 oraz z 2016 r. poz. 131).

WNIOSEK O WYDANIE WIZY KRAJOWEJ W CELU REPATRIACJI

Formularz bezpłatny

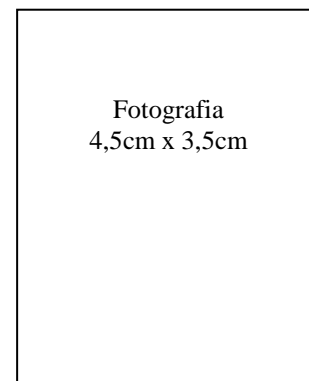
.....
Pieczęć urzędu konsularnego

rok miesiąc dzień

Data złożenia wniosku

Nr akt

CZEŚĆ I WNIOSKODAWCA

Uwaga :

Wniosek wypełnia się w języku polskim.

W przypadku braku wystarczającej ilości miejsca na dokonanie wpisów proszę sporządzić je na oddzielnych kartkach i dołączyć do wniosku.

*) niepotrzebne skreślić

A. OŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY

Ja, niżej podpisany (podpisana), wnoszę o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji. Oświadczam, że jestem/ nie jestem* pochodzenia polskiego i pragnę osiedlić się na stałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako repatriant.

W związku z tym wnoszę/ nie wnoszę* o wydanie decyzji w sprawie uznania za osobę pochodzenia polskiego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274, z 2017 r. poz.).

Znam przepisy ustawy o repatriacji stanowiące, że osoby przybywające do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji nabywają obywatelstwo polskie z mocy prawa.

rok miesiąc dzień

.....
Miejsce złożenia oświadczenia

.....
Podpis wnioskodawcy

B. DANE OSOBOWE WNIOSKODAWCY

1. Nazwisko:

2. Czy używał(a) innych nazwisk? Tak Nie
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce)

Nazwisko(a) poprzednie:

3. Nazwisko rodowe:

4. Imiona:

5. Imię ojca:

6. Nazwisko rodowe ojca:

7. Imię matki:

8. Nazwisko rodowe matki:

9. Data urodzenia:
rok miesiąc dzień

9. Płeć:
(wpisać M-dla mężczyzny, K-dla kobiety)

C. MIEJSCE URODZENIA

- 1. Miejscowość:
- 2. Rejon/Powiat:
- 3. Obwód/Województwo:
- 4. Kraj urodzenia (nazwa państwa):

D. POCHODZENIE/NARODOWOŚĆ

- 1. Pochodzenie/Narodowość:
- 2. Czy deklarował(a) inne(ą) pochodzenie/narodowość?
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce) Tak Nie
- 3. Proszę wymienić inne deklarowane pochodzenie/narodowość oraz podać daty deklaracji:
.....
.....
.....

E. OBYWATELSTWO

- 1. Obywatelstwo w dniu urodzenia:
- 2. Obywatelstwo obecne:
- 3. Czy posiadał(a) inne obywatelstwo?
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce) Tak Nie
- 4. Proszę wymienić inne posiadane obywatelstwa oraz podać daty ich nabycia:
.....
.....
.....

F. STAN CYWILNY:

(kawaler, panna, żonaty, mężatka, rozwiedziony(a), wdowiec, wdowa)

G. DOKUMENT IDENTYFIKACYJNY / TOŻSAMOŚCI

- 1. Nazwa dokumentu:
- 2. Seria i numer:
- 3. Data wydania dokumentu: rok miesiąc dzień
- 4. Data upływu ważności dokumentu: rok miesiąc dzień
- 5. Organ wydający:

H. DOKUMENT PODRÓŻY

1. Nazwa dokumentu:
2. Seria i numer: _____
3. Data wydania dokumentu: _____ rok _____ miesiąc _____ dzień
4. Data ważności dokumentu: _____ rok _____ miesiąc _____ dzień
5. Organ wydający:

I. MIEJSCE ZAMIESZKANIA

1. Miejscowość: _____
2. Rejon: _____
3. Obwód: _____
4. Państwo: _____
5. Ulica: _____
6. Numer domu: _____ 7. Numer mieszkania: _____
8. Kod pocztowy: _____ 9. Telefon: _____

J. WYKSZTAŁCENIE

(podstawowe, zawodowe, średnie, wyższe – potwierdzone dokumentem urzędowym) _____

K. ZAWÓD / ZATRUDNIENIE

1.	Zawód	Wyuczony:	Wykonywany:
2.	Miejsce pracy: (proszę podać nazwę i adres obecnego lub ostatniego zakładu pracy, firmy, instytucji oraz zajmowane stanowisko)		
3.	Inne posiadane i udokumentowane kwalifikacje i umiejętności:		

L. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA I POLITYCZNA

Przynależność do organizacji społecznych i politycznych:

Okresy od – do	Rodzaj i nazwa organizacji (np. partii, związku zawodowego, organizacji młodzieżowej)	Funkcja w organizacji (np. przewodniczący, członek)

M. CZY BYŁ(A) KARANY(A) SĄDOWNIE ?

(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce)

Tak
Nie

Jeżeli tak, proszę podać kiedy i za jakie przestępstwo(a):

.....

.....

.....

.....

N. STOSUNEK DO SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Czy podlega obowiązkowi służby wojskowej?

Czy odbył służbę wojskową?

Jeżeli tak, proszę podać kiedy:

.....

.....

O. MIEJSCE ZAMIESZKANIA WNIOSKODAWCY W AZJATYCKIEJ CZĘŚCI BYŁEGO ZSRR

1. Państwo:

2. Obwód/Województwo:

3. Rejon/Powiat:

4. Miejscowość:

5. Ulica:

6. Numer domu:

7. Numer mieszkania:

8. Czas zamieszkania:
od - do

rok				miesiąc				dzień				rok				miesiąc				dzień			

P. INFORMACJA O POBYTACH WNIOSKODAWCY NA TERYTORIUM RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

L.p.	Okres pobytu od - do	Miejsce pobytu	Cel pobytu

R. Z KIM ZAMIERZA REPATRIOWAĆ SIĘ NA TERYTORIUM RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

L.p.	Imię i nazwisko	Data urodzenia	Stopień pokrewieństwa

S. PRZEWIDYWANE WARUNKI DO OSIEDLENIA SIĘ NA TERYTORIUM RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Przewidywane źródła utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Emerytura lub renta, praca najemna – (proszę wymienić pracodawcę). Proszę podać czy wnioskodawca ma zamiar wwieźć na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej własne mienie lub środki finansowe (jakie i w jakiej wysokości) bądź wskazać osobę (np. członka rodziny) lub instytucję, która zobowiązała się do świadczenia na utrzymanie wnioskodawcy (przez jaki okres).

.....

.....

.....

.....

2. Miejsce zamierzonego osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Proszę podać dokładny adres i tytuł prawny, w oparciu o który wnioskodawca zamierza zajmować wskazany lokal mieszkalny:

1. Województwo

2. Miejscowość

3. Ulica:

4. Numer domu: 5. Numer mieszkania:

6. Kod pocztowy: -

7. Tytuł prawny (np. własność, najem, dzierżawa):

T. ŻYCIORYS (wnioskodawca sporządza własnoręcznie na odrębnym arkuszu i załącza do wniosku)

U. DANE DOTYCZĄCE RODZICÓW WNIOSKODAWCY

DANE OSOBOWE OJCA (OPIEKUNA) WNIOSKODAWCY

1. Nazwisko:
2. Czy używał innych nazwisk?
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce) Tak Nie
- Nazwisko(a) poprzednie:
3. Imiona:
4. Imię ojca:
5. Nazwisko rodowe ojca
6. Imię matki:
7. Nazwisko rodowe matki:
8. Data urodzenia: rok miesiąc dzień

MIEJSCE URODZENIA OJCA (OPIEKUNA) WNIOSKODAWCY

1. Kraj urodzenia (nazwa państwa):
2. Obwód/Województwo:
3. Rejon/Powiat:
4. Miejscowość:

POCHODZENIE/NARODOWOŚĆ OJCA (OPIEKUNA) WNIOSKODAWCY

1. Pochodzenie/Narodowość:
2. Czy deklarował inne pochodzenie/narodowość?
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce) Tak Nie
3. Proszę wymienić inne deklarowane pochodzenie/narodowość oraz podać daty deklaracji:
.....
.....
.....

OBYWATELSTWO OJCA (OPIEKUNA) WNIOSKODAWCY

1. Obywatelstwo w dniu urodzenia:
2. Obywatelstwo ostatnio posiadane:
3. Czy posiadał inne obywatelstwo?
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce) Tak Nie

4. Proszę wymienić inne posiadane obywatelstwa oraz podać daty ich nabycia:

.....
.....

DANE OSOBOWE MATKI (OPIEKUNKI) WNIOSKODAWCY

1. Nazwisko:

2. Czy używała innych nazwisk: Tak Nie
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce)

Nazwisko(a) poprzednie:

3. Nazwisko rodowe:

4. Imiona:

5. Imię ojca:

6. Nazwisko rodowe ojca:

7. Imię matki:

8. Nazwisko rodowe matki:

9. Data urodzenia:
rok miesiąc dzień

MIEJSCE URODZENIA MATKI (OPIEKUNKI) WNIOSKODAWCY

1. Kraj urodzenia (nazwa państwa):

2. Obwód/Województwo:

3. Rejon/Powiat:

4. Miejscowość:

/POCHODZENIE/NARODOWOŚĆ MATKI (OPIEKUNKI) WNIOSKODAWCY

1. Pochodzenie/Narodowość

2. Czy deklarowała inne pochodzenie/narodowość Tak Nie
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce)

3. Proszę wymienić inne deklarowane pochodzenie/narodowość oraz podać daty deklaracji:
.....
.....
.....

OBYWATELSTWO MATKI (OPIEKUNKI) WNIOSKODAWCY

1. Obywatelstwo w dniu urodzenia:

2. Obywatelstwo ostatnio posiadane:

3. Czy posiadała inne obywatelstwo? Tak Nie
(proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce)

4. Proszę wymienić inne posiadane obywatelstwa oraz podać daty ich nabycia:

.....
.....

W. DANE DOTYCZĄCE DZIADKÓW WNIOSKODAWCY

Lp.	Ze strony ojca	Dziadek	Babka
1.	Nazwisko		
2.	Imiona		
3.	Nazwisko rodowe		
5.	Miejsce zamieszkania (państwo, region administracyjny, miejscowość)		
6.	Obywatelstwo (w przypadku zmian obywatelstwa proszę podać daty zmian)		
7.	/Narodowość		
Lp.	Ze strony matki	Dziadek	Babka
1.	Nazwisko		
2.	Imiona		
3.	Nazwisko rodowe		
5.	Miejsce zamieszkania (państwo, region administracyjny, miejscowość)		
6.	Obywatelstwo (w przypadku zmian obywatelstwa proszę podać daty zmian)		
7.	/Narodowość		

X. DANE DOTYCZĄCE PRADZIADKÓW WNIOSKODAWCY

Proszę podać znane informacje dotyczące imion, nazwisk, miejsca zamieszkania, obywatelstwa i narodowości pradziadków

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Y. DANE DOTYCZĄCE PRADZIADKÓW MAŁŻONKA WNIOSKODAWCY NARODOWOŚCI POLSKIEJ

Proszę podać znane informacje dotyczące imion, nazwisk, miejsca zamieszkania, obywatelstwa i narodowości pradziadków

Z. OŚWIADCZENIE MAŁOLETniego, KTÓRY UKOŃCZYŁ 16 LAT (dotyczy wyłącznie wniosku małegoletniego)

Ja, niżej podpisany(podpisana), oświadczam, iż znam przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz.) stanowiące, że osoby przybywające do Polski na podstawie wizey w celu repatriacji nabywają obywatelstwo polskie z mocy prawa i wyrażam zgodę na nabycie obywatelstwa polskiego w tym trybie.

rok			miesiąc		dzień	

.....
Miejsce złożenia oświadczenia

.....
Podpis małegoletniego

CZĘŚĆ II. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

Do wniosku załącza się:

- życiorys;
- aktualne fotografie;
- akty urodzenia;
- akty stanu cywilnego potwierdzające aktualny stan cywilny;
- dokumenty potwierdzające zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i źródeł utrzymania po przyjeździe do Rzeczypospolitej Polskiej;
- dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji i umiejętności;
- dokumenty potwierdzające miejsce stałego zamieszkania w azjatyckiej części byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (art. 9 ustawy o repatriacji);
- dokumenty poświadczające polskie pochodzenie, którymi mogą być dokumenty wydane przez polskie władze państwowe lub kościelne, a także przez władze byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczące wnioskodawcy lub jego rodziców, dziadków lub pradziadków, a w szczególności:
 - polskie dokumenty tożsamości;
 - dokumenty poświadczające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty tożsamości lub inne dokumenty urzędowe zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty potwierdzające prześladowanie osoby ze względu na jej polskie pochodzenie;
- inne dokumenty potwierdzające okoliczności wymienione we wniosku.

WYMIENIĆ DOKUMENTY ZAŁĄCZANE DO WNIOSKU

1.		8.	
2.		9.	
3.		10.	
4.		11.	
5.		12.	
6.		13.	
7.		14.	

CZĘŚĆ III OŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY /OPIEKUNA

Ja, niżej podpisany(a), oświadczam, że znane są mi przepisy dotyczące obywatelstwa obowiązujące w państwie zamieszkania oraz, że podane we wniosku informacje są zgodne z prawdą. Jestem świadomy(a), że udzielenie informacji niezgodnych z prawdą spowoduje odmowne załatwienie wniosku.

Wnoszę o wydanie wizey krajowej w celu repatriacji.

.....
miejscowość

.....
data

.....
podpis wnioskodawcy

5. CZY ZACHODZĄ OKOLICZNOŚCI WYMIENIONE W ART. 8 USTAWY O REPATRIACJI

(jeżeli tak, proszę podać jakie i opisać):

.....
.....
.....
.....
.....

6. INFORMACJA DOTYCZĄCA WARUNKÓW DO OSIEDLENIA SIĘ

.....
.....
.....
.....
.....

7. WNIOSEK PRZYJĄŁ I SPRAWDZIŁ:

rok miesiąc dzień

.....
Pieczęć i podpis kierownika urzędu konsularnego lub osoby upoważnionej

8. ZAKWALIFIKOWANIE DO REPATRIACJI

Numer decyzji:

Data wydania decyzji:

rok miesiąc dzień

9. WYDANIE WIZY KRAJOWEJ W CELU REPATRIACJI

Data uzyskania zgody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na wydanie wizej krajowej w celu repatriacji, o której mowa w art. 12b ust. 1 ustawy o repatriacji:

rok miesiąc dzień

Numer zgody na wydanie wizej krajowej w celu repatriacji:

Numer wizej krajowej w celu repatriacji:

Data wydania wizej krajowej w celu repatriacji:

rok miesiąc dzień

rok miesiąc dzień

.....
Pieczęć i podpis konsula wydającego wizę

CZEŚĆ V ADNOTACJE URZĘDOWE
(wypełnia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji)

Numer systemowy osoby:	____
Numer systemowy wniosku:	____
Numer systemowy rodziny:	____

____	____	____
rok	miesiąc	dzień

.....
Imię, nazwisko i stanowisko służbowe, podpis osoby prowadzącej sprawę

Rodzaj decyzji:

Numer wizy krajowej w celu repatriacji:

Liczba osób objętych decyzją: Data wydania wizy:
rok miesiąc dzień

Data nabycia obywatelstwa polskiego:
rok miesiąc dzień

Kod urzędu poświadczającego nabycie obywatelstwa polskiego:

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie wzoru formularza wniosku o wydanie wizej krajowej w celu repatriacji oraz fotografii dołączanych do wniosku stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 10b ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 i z 2017 r. poz. 60 i ...) i wynika z konieczności dostosowania obowiązujących przepisów do zmian wprowadzonych ustawą z dnia ... o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.).

Przedkładane rozporządzenie co do zasady powtarza obecnie obowiązujące rozwiązania w zakresie danych zawartych we wniosku o wydanie wizej krajowej w celu repatriacji, z uwzględnieniem zmiany polegającej na umożliwieniu – w nowelizującej ustawie – ubiegania się o wydanie tej wizej także małżonkowi repatrianta, nie będącemu osobą polskiego pochodzenia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega przedmiotowej notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1024).

Projekt rozporządzenia z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ww. uchwały oraz zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

**w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o uznanie za repatrianta oraz
wymogów dotyczących dokumentów dołączanych do wniosku**

Na podstawie art. 16a ust. 15 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzór formularza wniosku o uznanie za repatrianta, zwanego dalej „wnioskiem”;
- 2) liczbę i wymogi techniczne dotyczące fotografii dołączanych do wniosku;
- 3) wymogi formalne dotyczące dowodów dołączanych do wniosku.

§ 2. Wzór formularza wniosku określa załącznik do rozporządzenia.

§ 3. 1. Do wniosku, o którym mowa w § 1 pkt 1, dołącza się aktualną fotografię osoby, której wniosek dotyczy, nieuszkodzoną, kolorową, o wymiarach 35 mm x 45 mm, wykonaną w ciągu ostatnich 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku, mającą dobrą ostrość, przedstawiającą wizerunek twarzy od wierzchołka głowy do górnej części barków, tak aby twarz zajmowała 70-80% fotografii oraz pokazującą wyraźnie oczy i twarz, na jednolitym jasnym tle; fotografia ma przedstawiać osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami, w pozycji frontalnej, patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami.

2. Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, a osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania – fotografię przedstawiającą ją w nakryciu głowy. Nakrycie głowy nie może zakrywać ani zniekształcać owalu twarzy.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1897 i 2088).

§ 4. 1. Do wniosku należy dołączyć urzędowo poświadczone kopie dokumentów wystawionych przez organy uprawnione do ich wydania, potwierdzających dane i informacje zawarte we wniosku.

2. Dokumenty sporządzone w języku obcym należy złożyć wraz z ich tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

2. Organ wydający:

3. Data wydania:

			/			/		

rok miesiąc dzień

4. Data ważności:

			/			/		

rok miesiąc dzień

C. MIEJSCE ZAMIESZKANIA ZA GRANICĄ PRZED DNIEM 1 STYCZNIA 2001 r.

1. Czy przed dniem 1 stycznia 2001 r. wnioskodawca zamieszkiwał na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej?

- TAK

- NIE

2. Wypełnić w przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK

1. Kraj:

2. Miasto:

3. Ulica:

4. Nr domu:

5. Nr lokalu:

6. Okres zamieszkiwania:

.....

.....

D. MIEJSCE ZAMIESZKANIA ZA GRANICĄ

1. Kraj:

2. Miasto:

3. Ulica:

4. Nr domu:

5. Nr lokalu:

6. Kod pocztowy:

E. ADRES ZAMIESZKANIA NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Województwo:	____
2. Powiat:	____
3. Miasto:	____
4. Ulica:	____
5. Nr domu:	____
6. Nr lokalu:	____
7. Kod pocztowy:	____
8. Nr telefonu:	____
9. Adres e-mail:	____

F. INFORMACJE NA TEMAT POLSKIEGO POCHODZENIA WNIOSKODAWCY

1. Czy wnioskodawca posiada decyzję konsula o uznaniu za osobę polskiego pochodzenia?

- TAK

- NIE

2. W przypadku zaznaczenia w pkt 1 odpowiedzi TAK, proszę wskazać:

a) Organ, który wydał decyzję:

b) Datę wydania decyzji:

c) Numer decyzji, o której mowa w lit. b):

G. INFORMACJE NA TEMAT POBYTU NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Dotychczasowe pobyty na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (okres i podstawa pobytu)

.....

.....

.....

.....

.....
.....
2. Aktualny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (okres i podstawa pobytu)

.....
3. Czy przebywa Pan / Pani (przebywał(a) w przeszłości) na podstawie:

- zezwolenia na pobyt czasowy w związku z odbywaniem studiów - zezwolenia na pobyt stały - zezwolenia na osiedlenie się
- prawa stałego pobytu - prawa pobytu przysługującego w związku z odbywaniem studiów

- a) Organ, który wydał decyzję:
- b) Data wydania decyzji:
- c) Numer decyzji, o której mowa w lit. b:

H. INFORMACJE NA TEMAT POSIADANEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

I. INFORMACJE NA TEMAT TYTUŁU PRAWNEGO DO LOKALU MIESZKALNEGO ZAJMOWANEGO NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

- akt własności - umowa użyczenia - inny (wskazać jaki)
- umowa najmu lub dzierżawy - przydział lokalu

J. INFORMACJA NA TEMAT KARALNOŚCI

1. Czy był(a) Pan (Pani) karany (-na) sądownie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE
- TAK

2. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie kiedy, za jaki czyn, jaki zapadł wyrok sądowy, jaki organ wydał wyrok i czy został wykonany.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Czy toczy się przeciwko Panu (Pani) postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE

- TAK

4. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie, w jakiej sprawie i przed jakim organem.

.....
.....

2. Miasto:

3. Ulica:

4. Nr domu:

5. Nr lokalu:

6. Kod pocztowy:

C. ADRES ZAMIESZKANIA NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Województwo:

2. Powiat:

3. Miasto:

4. Ulica:

5. Nr domu:

6. Nr lokalu:

7. Kod pocztowy: -

8. Nr telefonu:

9. Adres e-mail:

D. INFORMACJA NA TEMAT KARALNOŚCI MAŁŻONKA WNIOSKODAWCY

1. Czy małżonek Pana (Pani) był karany (-na) sądownie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE

- TAK

2. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie kiedy, za jaki czyn, jaki zapadł wyrok sądowy, jaki organ wydał wyrok i czy został wykonany.

.....

.....
.....
.....
.....
.....

3. Czy toczy się przeciwko Pana (Pani) małżonkowi postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE

- TAK

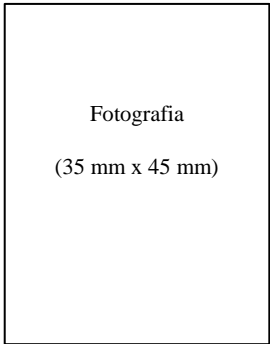
4. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie, w jakiej sprawie i przed jakim organem.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

CZEŚĆ III

DANE DOTYCZĄCE MAŁOLETNIICH DZIECI POZOSTAJĄCYCH POD WŁADZĄ RODZICIELSKĄ WNIOSKODAWCY

(wypełnić w przypadku, gdy wniosek o uznanie za repatrianta obejmuje małoletnie dzieci wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE DZIECKA WNIOSKODAWCY

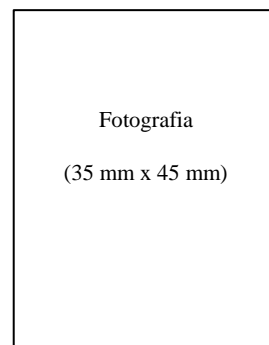
1. Nazwisko:											
2. Nazwisko rodzowe:											
3. Imię (imiona):											
4. Imię ojca:											
5. Nazwisko rodzowe ojca:											
6. Imię matki:											
7. Data urodzenia:	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 5%; text-align: center;">/</td> <td style="width: 30%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 5%; text-align: center;">/</td> <td style="width: 30%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; font-size: 8px;">rok</td> <td></td> <td style="text-align: center; font-size: 8px;">miesiąc</td> <td></td> <td style="text-align: center; font-size: 8px;">dzień</td> </tr> </table>		/		/		rok		miesiąc		dzień
	/		/								
rok		miesiąc		dzień							
8. Miejsce urodzenia:											
9. Kraj urodzenia:											
10. Stan cywilny:											
11. Narodowość:											
12. Obywatelstwo:											

13. Czy małoletni pozostający pod władzą rodzicielską wnioskodawcy posiada obywatelstwo polskie?

- TAK - NIE

DANE DOTYCZĄCE MAŁOLETNICH DZIECI POZOSTAJĄCYCH POD WŁADZĄ RODZICIELSKĄ WNIOSKODAWCY

(wypełnić w przypadku, gdy wniosek o uznanie za repatrianta obejmuje małoletnie dzieci wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE DZIECKA WNIOSKODAWCY

1. Nazwisko:	
2. Nazwisko rodowe:	
3. Imię (imiona):	
4. Imię ojca:	
5. Nazwisko rodowe ojca:	
6. Imię matki:	
7. Data urodzenia:	
8. Miejsce urodzenia:	
9. Kraj urodzenia:	
10. Stan cywilny:	
11. Narodowość:	
12. Obywatelstwo:	

13. Czy małoletni pozostający pod władzą rodzicielską wnioskodawcy posiada obywatelstwo polskie?

- TAK

- NIE

14. Wypełnić w przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK w pkt 13 części A:

7. Kod pocztowy:

		-				

8. Nr telefonu:

9. Adres e-mail:

D. INFORMACJA NA TEMAT KARALNOŚCI MAŁOLETNIEGO POZOSTAJĄCEGO POD WŁADZĄ RODZICIELSKĄ WNIOSKODAWCY

1. Czy małoletni pozostający pod Pana (Pani) władzą rodzicielską był karany (-na) sądownie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE

- TAK

2. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie kiedy, za jaki czyn, jaki zapadł wyrok sądowy, jaki organ wydał wyrok i czy został wykonany.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Czy przeciwko małoletniemu pozostającemu pod Pana (Pani) władzą rodzicielską toczy się postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza jej granicami?

- NIE

- TAK

4. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK, proszę o wskazanie, w jakiej sprawie i przed jakim organem.

.....

.....

.....

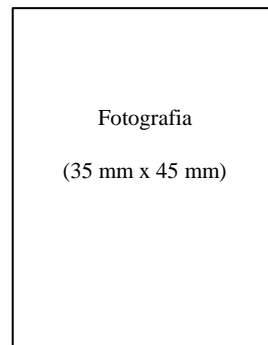
.....

.....

.....

DANE DOTYCZĄCE MAŁOLETNICH DZIECI POZOSTAJĄCYCH POD WŁADZĄ RODZICIELSKĄ WNIOSKODAWCY

(wypełnić w przypadku, gdy wniosek o uznanie za repatrianta obejmuje małoletnie dzieci wnioskodawcy)

A. DANE OSOBOWE DZIECKA WNIOSKODAWCY

1. Nazwisko: [Grid for name]

2. Nazwisko rodowe: [Grid for surname]

3. Imię (imiona): [Grid for first names]

4. Imię ojca: [Grid for father's name]

5. Nazwisko rodowe ojca: [Grid for father's surname]

6. Imię matki: [Grid for mother's name]

7. Data urodzenia: [Grid for date of birth, including fields for rok, miesiąc, dzień]

8. Miejsce urodzenia: [Grid for birthplace]

9. Kraj urodzenia: [Grid for country of birth]

10. Stan cywilny: [Grid for marital status]

11. Narodowość: [Grid for nationality]

12. Obywatelstwo: [Grid for citizenship]

13. Czy małoletni pozostający pod władzą rodzicielską wnioskodawcy posiada obywatelstwo polskie?
 - TAK - NIE

14. Wypełnić w przypadku zaznaczenia odpowiedzi TAK w pkt 13 części A:

B. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

C. OŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY

Świadomy odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137)¹⁾ oświadczam, że dane i informacje zawarte we wniosku są prawdziwe

.....
data i miejsce złożenia
wniosku oraz oświadczenia

.....
podpis wnioskodawcy

POUCZENIE:

1. Wniosek należy wypełnić w języku polskim; należy wypełnić wszystkie wymagane rubryki.
2. W przypadku składania wniosku w postaci papierowej, wniosek należy wypełnić czytelnie pismem maszynowym, komputerowo lub odręcznie drukowanymi literami.
3. W części wstępnej należy wskazać wojewodę, do którego kierowany jest wniosek (decyzję w sprawie uznania za repatrianta wydaje wojewoda właściwy ze względu na zamierzone miejsce osiedlenia się osoby, której dotyczy postępowanie).
4. Część I. A. pkt 15 i 16 wniosku należy wypełnić w przypadku składania wniosku w imieniu osoby małoletniej.
5. W rubryce „Stan cywilny” należy wpisać odpowiednio: panna, kawaler, mężatka, żonaty, rozwiedziona, rozwiedziony, wdowa, wdowiec.
6. W części III wniosku należy wpisać małoletnie dzieci objęte wnioskiem o uznanie za repatrianta. W przypadku wyczerpania miejsca we wniosku, należy złożyć dodatkowo osobne druki według wzoru zamieszonego w części III wniosku.
7. Do wniosku należy dołączyć: życiorys wnioskodawcy, aktualne fotografie wnioskodawcy, decyzję konsula o uznaniu wnioskodawcy za osobę polskiego pochodzenia, poświadczoną urzędowo kopię ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo wnioskodawcy, odpis aktu urodzenia wnioskodawcy, odpis aktu małżeństwa lub inny dokument określający stan cywilny wnioskodawcy; poświadczoną urzędowo kopię karty pobytu wnioskodawcy oraz dokumenty potwierdzające fakt zamieszkiwania przez wnioskodawcę na stałe przed dniem 1 stycznia 2001 r. na terytorium, o którym mowa w części I. C pkt 1 wniosku.
8. Osoba, która ubiega się o uznanie za repatrianta w związku z odbywaniem w Polsce studiów (art. 16 ust. ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji – Dz. U. z 2014 poz. 1392, z późn. zm.) dołącza do wniosku zaświadczenie, że pobierała naukę w szkole wyższej na podstawie przepisów o podejmowaniu i odbywaniu studiów przez osoby niebędące obywatelami polskimi, oraz odpis dyplomu.
9. Jeżeli wnioskodawca nie posiada decyzji konsula o uznaniu za osobę polskiego pochodzenia, powinien dołączyć do wniosku dokumenty wymienione w art. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, potwierdzającymi polskie pochodzenie. Zgodnie z ww. przepisem dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być dokumenty, wydane przez polskie władze państwowe lub kościelne, a także przez władze byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczące wnioskodawcy lub jego rodziców, dziadków lub pradiadków, a w szczególności:
 - 1) polskie dokumenty tożsamości;
 - 2) akty stanu cywilnego lub ich odpisy albo metryki chrztu poświadczające związek z polskością;
 - 3) dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w Wojsku Polskim, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - 4) dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;

5) dokumenty tożsamości lub inne dokumenty urzędowe zawierające wpis informujący o narodowości polskiej.

Dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być również inne dokumenty, a w szczególności:

- 1) o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o jej narodowości polskiej;
- 2) potwierdzające prześladowanie osoby ze względu na jej polskie pochodzenie.

10. Do wniosku obejmującego małoletniego, w przypadku, gdy drugie z jego rodziców nie ubiega się o uznanie za repatrianta, należy dołączyć:

- 1) złożone przed konsulem (lub za pośrednictwem wojewody) pisemne oświadczenie drugiego z rodziców o wyrażeniu zgody na nabycie przez małoletniego obywatelstwa polskiego, albo
- 2) wyrok sądu pozbawiający władzy rodzicielskiej drugie z rodziców.

11. Do wniosku obejmującego małoletniego pozostającego pod opieką, dołącza się zgodę opiekuna, wyrażoną w pisemnym oświadczeniu złożonym przed konsulem (lub za pośrednictwem wojewody).

12. Do wniosku obejmującego małoletniego, który ukończył 16 lat, dołącza się jego pisemne oświadczenie o wyrażeniu zgody na nabycie obywatelstwa polskiego.

^{1 1} Art. 233. § 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

- 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,
- 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o uznanie za repatrianta oraz wymogów dotyczących dokumentów dołączanych do wniosku stanowi realizację upoważnienia ustawowego, wprowadzanego art. 16a ust. 15 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji w brzmieniu nadanym ustawą z dnia o zmianie ustawy o repatriacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zgodnie z delegacją ustawową minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o uznanie za repatrianta;
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku i szczegółowe wymogi techniczne dotyczące tych fotografii;
- 3) wymogi formalne dotyczące dowodów dołączanych do wniosku.

Ponadto w rozporządzeniu minister właściwy do spraw wewnętrznych ma uwzględnić potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie o uznanie za repatrianta i możliwość skutecznej weryfikacji spełniania warunków uznania za repatrianta.

Wzór formularza wniosku o uznanie za repatrianta będzie określony w załączniku do rozporządzenia. Formularz będzie zawierał informacje wskazane w art. ustawy z dnia 9 listopada 2000 r., w tym dotyczące danych osobowych wnioskodawcy, jego adresu zamieszkania za granicą oraz w Polsce, informacje o karalności, a także informacje na temat małżonka oraz małoletnich dzieci, jeżeli będą objęte wnioskiem. We wniosku będzie zawarta również informacja na temat podstaw pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, informacja na temat posiadanego w Rzeczypospolitej Polskiej źródła utrzymania, informacja na temat tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego zajmowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także oświadczenie złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe. Treść przepisu art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.) przewidującego odpowiedzialność karną w tym zakresie zostanie przytoczona na stronie 22 wniosku o uznanie za repatrianta. We wniosku będzie także zawarte pouczenie dotyczące sposobu wypełnienia zamieszczonych w nim rubryk oraz dokumentów, jakie należy dołączyć do wniosku. Konstrukcja wniosku pozwoli organowi prowadzącemu postępowanie na szybką weryfikację, czy dana osoba spełnia warunki uznania za repatrianta (np. poprzez wskazanie informacji, czy i w jakim okresie wnioskodawca zamieszkiwał na stałe na terytorium obecnej Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżanu, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Republiki Uzbekistanu albo azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej, a także wskazanie informacji, czy wnioskodawca przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia pobytowego, z którym przepisy ustawy o repatriacji wiążą możliwość uznania za repatrianta).

W § 2 projektowanego rozporządzenia określono wymogi dotyczące fotografii dołączanej do wniosku, w sposób przyjęty dla innych postępowań podobnego rodzaju (np. uznania za obywatela polskiego). W projektowanych przepisach ustawy o repatriacji szczegółowo określono rodzaj dokumentów dołączanych do wniosku. W projektowanym rozporządzeniu wskazano, że kopie dokumentów dołączonych do wniosku powinny być wystawione przez organy uprawnione do ich wydania i urzędowo poświadczone, a dokumenty sporządzone w języku obcym – złożone wraz z ich tłumaczeniem na język polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego.

Termin wejścia w życie rozporządzenia przewidziano na dzień 1 maja 2017 r., tj. dzień wejścia w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, które wprowadzają zmiany w zakresie postępowania w sprawie uznania za repatrianta.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych. Nie zachodzi również konieczność przedkładania projektu rozporządzenia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o przyznanie repatriantowi pomocy finansowej z tytułu remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego

Na podstawie art. 17a ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych przez repatrianta kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „wnioskiem”;

§ 2. Wzór formularza wniosku określa załącznik do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1897 i 2088).

B. ADRES MIEJSCA ZAMIESZKANIA NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Województwo:

2. Powiat:

3. Miasto:

4. Ulica:

5. Nr domu:

6. Nr lokalu:

7. Kod pocztowy:

			-			

8. Nr telefonu:

9. Adres e-mail:

C. ADRES LOKALU MIESZKALNEGO, KTÓREGO DOTYCZY WNIOSK O PRYZNANIE POMOCY FINANSOWEJ (wypełnić, jeżeli inny niż w części B wniosku)

1. Województwo:

2. Powiat:

3. Miasto:

4. Ulica:

5. Nr domu:

6. Nr lokalu:

7. Kod pocztowy:

			-			

G. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
data i miejsce złożenia wniosku

.....
podpis wnioskodawcy

POUCZENIE:

1. Wniosek należy wypełnić w języku polskim; należy wypełnić wszystkie wymagane rubryki.
2. W przypadku składania wniosku w postaci papierowej, wniosek należy wypełnić czytelnie pismem maszynowym, komputerowo lub odręcznie drukowanymi literami.
3. W części wstępnej należy wskazać starostę, do którego kierowany jest wniosek (decyzję w sprawie udzielenia pomocy finansowej wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby, której dotyczy postępowanie).
4. Do wniosku należy dołączyć kopię dowodu osobistego wnioskodawcy, a jeżeli wnioskodawcą jest osoba małoletnia – kopię dowodu osobistego repatrianta, pod którego opieką pozostaje.
5. Do wniosku należy także dołączyć dowody poniesienia kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Wniosek o przyznanie pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych przez repatrianta kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej należy złożyć w terminie 2 lat od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o przyznanie repatriantowi pomocy finansowej z tytułu remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego stanowi realizację upoważnienia ustawowego, wprowadzanego art. 17a ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia o zmianie ustawy o repatriacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zgodnie z delegacją ustawową minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania o przyznanie pomocy oraz kompletności danych przedstawianych we wniosku.

Wzór formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych przez repatrianta kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej będzie określony w załączniku do rozporządzenia. Formularz będzie zawierał informacje wskazane w art. ustawy z dnia 9 listopada 2000 r., w tym dotyczące danych osobowych wnioskodawcy, jego adresu zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. We wniosku będzie zawarte także pouczenie dotyczące sposobu wypełnienia zamieszczonych w nim rubryk oraz dokumentów, jakie należy dołączyć do wniosku. Konstrukcja wniosku pozwoli organowi prowadzącemu postępowanie na szybką weryfikację, czy dana osoba spełnia warunki do przyznania pomocy finansowej (np. poprzez zamieszczenie informacji dotyczących daty nabycia obywatelstwa polskiego w trybie repatriacji, a także wskazania tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego, którego dotyczy wniosek o przyznanie pomocy finansowej).

Termin wejścia w życie rozporządzenia przewidziano na dzień 1 maja 2017 r., tj. dzień wejścia w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, które zawierają delegację ustawową do wydania rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych. Nie zachodzi również konieczność przedkładania

projektu rozporządzenia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o przyznanie repatriantowi pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych

Na podstawie art. 17c ust. 9 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 oraz z 2017 r. poz. 60 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wzór formularza wniosku o przyznanie repatriantowi pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zwanego dalej „wnioskiem”;

§ 2. Wzór formularza wniosku określa załącznik do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1897 i 2088).

5. Nr domu:

6. Nr lokalu:

7. Kod pocztowy:

D. INFORMACJE DOTYCZĄCE POBYTU W OŚRODKU ADAPTACYJNYM DLA REPATRIANTÓW

1. Data opuszczenia ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów: / /
rok miesiąc dzień

ADRES OŚRODKA:

2. Województwo:

3. Powiat:

4. Miasto:

5. Ulica:

6. Nr domu:

E. DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE NABYCIA OBYWATELSTWA POLSKIEGO W TRYBIE REPATRIACJI

1. Data nabycia obywatelstwa polskiego w trybie repatriacji: / /
rok miesiąc dzień

2. Organ wydający decyzję stwierdzającą posiadanie obywatelstwa polskiego:

3. Numer decyzji:

4. Data decyzji: / /
rok miesiąc dzień

G. ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
data i miejsce złożenia wniosku

.....
podpis wnioskodawcy

POUCZENIE:

1. Wniosek należy wypełnić w języku polskim; należy wypełnić wszystkie wymagane rubryki.
2. W przypadku składania wniosku w postaci papierowej, wniosek należy wypełnić czytelnie pismem maszynowym, komputerowo lub odręcznie drukowanymi literami.
3. W części A pkt 7 wniosku należy podać serię i numer dowodu osobistego, a jeżeli wnioskodawcą jest osoba małoletnia – serię i numer dowodu osobistego repatrianta, pod którego opieką pozostaje.
4. Do wniosku o przyznanie pomocy w formie dopłat do czynszu najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego należy dołączyć kopię umowy najmu.
5. Wniosek o przyznanie pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych przez repatrianta kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej należy złożyć w terminie do 10 lat od dnia opuszczenia ośrodka przez repatrianta.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia wzoru formularza wniosku o przyznanie repatriantowi pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych stanowi realizację upoważnienia ustawowego, wprowadzanego art. 17c ust. 9 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia o zmianie ustawy o repatriacji oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zgodnie z ww. delegacją ustawową minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia wzór formularza wniosku, mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania o przyznanie pomocy oraz kompletności danych przedstawianych we wniosku.

Wzór formularza wniosku o przyznanie pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych repatrianta będzie określony w załączniku do rozporządzenia. W części wstępnej wniosku osoba zainteresowana wskaże formę pomocy finansowej, o której mowa w art. 17b ust. 2 ustawy o repatriacji, o którą się ubiega: przyznanie dopłaty do czynszu najmu lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego albo przyznanie dopłaty do kosztów nabycia lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego. Formularz będzie zawierał informacje wskazane w art. ustawy z dnia 9 listopada 2000 r., w tym dotyczące danych osobowych wnioskodawcy, jego adresu zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz adres nieruchomości, której dotyczy wniosek. We wniosku będzie także zawarte pouczenie dotyczące sposobu wypełnienia zamieszczonych w nim rubryk oraz dokumentów, jakie należy dołączyć do wniosku. Konstrukcja wniosku pozwoli organowi prowadzącemu postępowanie na szybką weryfikację, czy dana osoba spełnia warunki do przyznania pomocy finansowej (np. poprzez zamieszczenie informacji dotyczących pobytu wnioskodawcy w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów, daty opuszczenia tego ośrodka, a także informacji na temat dotychczasowego korzystania z pomocy finansowej w formie dopłaty do czynszu najmu albo kosztów nabycia lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego).

Termin wejścia w życie rozporządzenia przewidziano na dzień 1 maja 2017 r., tj. dzień wejścia w życie przepisów ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, które zawierają delegację ustawową do wydania rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych. Nie zachodzi również konieczność przedkładania projektu rozporządzenia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia

w sprawie określenia regulaminu organizacyjno-porządkowego ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów

Na podstawie art. 20j ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. 1392, z 2015 r. poz. 1274, oraz z 2017 r. poz. 60...) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa regulamin organizacyjno-porządkowy ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów, obejmujący przepisy porządkowe, sposób organizacji posiłków oraz termin i sposób wypłaty świadczenia, o którym mowa w art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. 1392, z 2015 r. poz. 1274, oraz z 2017 r. poz. 60...).

2. Regulamin organizacyjno-porządkowy, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2017 r.

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

¹⁾ Minister spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie §1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1897 i 2088)

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji
z dnia ... (poz. ...)

REGULAMIN ORGANIZACYJNO-PORZĄDKOWY OŚRODKA ADAPTACYJNEGO DLA REPATRIANTÓW

§ 1. Przyjmowanie repatriantów do ośrodka odbywa się przez całą dobę, po wcześniejszym ustaleniu z kierownikiem ośrodka.

§ 2. Kierownik ośrodka przed przyjęciem repatrianta do ośrodka:

- 1) sprawdza tożsamość repatrianta;
- 2) wpisuje dane repatrianta do ewidencji repatriantów przebywających w ośrodku;
- 3) informuje repatrianta o prawach i obowiązkach;
- 4) zapoznaje repatrianta z organizacją ośrodka oraz informuje go w szczególności o:
 - a) wyposażeniu ośrodka,
 - b) urządzeniach znajdujących się w ośrodku, z których repatriant może korzystać,
 - c) pomieszczeniach administracyjnych ośrodka, do których repatriant nie ma wstępu,
 - d) prowadzonych w ośrodku zajęciach i kursach, na które może uczęszczać,
 - e) miejscach wyznaczonych do palenia wyrobów tytoniowych,
 - f) miejscu i terminie wydawania środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej, w tym przeznaczonych dla osób małoletnich;
- 5) poucza repatrianta o przysługujących mu prawach i obowiązkach oraz zapoznaje go z treścią regulaminu organizacyjno-porządkowego, oraz odbiera od repatrianta pisemne oświadczenie, potwierdzające fakt dokonania tych czynności. W przypadku niemożności złożenia przez repatrianta podpisu na oświadczeniu, kierownik zamieszcza adnotację ze wskazaniem przyczyn braku podpisu repatrianta oraz składa pod tą adnotacją swój czytelny podpis.

§ 3. Repatriant przebywający w ośrodku zobowiązany jest w szczególności do:

- 1) współdziałania z pracownikami ośrodka w celu zaspokajaniu swoich podstawowych potrzeb i realizacji swoich praw;
- 2) porządek i czystość najbliższego otoczenia;
- 3) poszanowania praw innych mieszkańców ośrodka;
- 4) poszanowania mienia ośrodka oraz mienia innych repatriantów umieszczonych w ośrodku;
- 5) naprawienia szkody w mieniu ośrodka lub w mieniu innych repatriantów umieszczonych w ośrodku, wynikłej wskutek jego działania lub zaniechania;
- 6) przestrzegania ciszy nocnej obowiązującej od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰;
- 7) palenia wyrobów tytoniowych wyłącznie w wyznaczonych do tego miejscach;
- 8) uczestniczenia w zajęciach i kursach, na które się zapisał.

§ 4. 1. Kierownik ośrodka sporządza listy repatriantów którzy zapisali się na zajęcia i kursy organizowane przez ośrodek i przekazuje je osobom prowadzącym zajęcia i kursy.

2. Repatriant który zapisał się na zajęcia (kursy) jest zobowiązany jest do:

- 1) punktualnego przybywania na zajęcia (kursy);
- 2) potwierdzania swojej obecności przed każdą jednostką godzinową zajęć (kursów) poprzez własnoręczne podpisanie listy obecności.

3. W trakcie zajęć (kursów) lista obecności może być sprawdzana przez prowadzącego zajęcia lub kurs.

§ 5. Na terenie ośrodka zabrania się:

- 1) posiadania przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku;
- 2) spożywania alkoholu oraz przyjmowania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 3) palenia wyrobów tytoniowych poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 4) przebywania w miejscach, do których kierownik ośrodka wydał zakaz wstępu;
- 5) używania w pokojach mieszkalnych ośrodka, bez zgody kierownika ośrodka, urządzeń gospodarstwa domowego nie będących na wyposażeniu ośrodka;
- 6) przebywania na terenie ośrodka w trakcie obowiązywania ciszy nocnej, bez zgody kierownika ośrodka, osób spoza ośrodka.

§ 6. 1. Posiłki wydawane są w stołówce, w godzinach:

- 1) 6.00 – 8.30 – śniadanie;
- 2) 12.00 – 14.00 – obiad;

3) 18.00 – 20.00 – kolacja.

2. Kierownik, na wniosek repatrianta posiadającego zalecenia lekarskie w zakresie godzin przyjmowania posiłków, ustala indywidualny tryb wydawania posiłków repatriantowi uwzględniający te zalecenia.

§ 7. 1. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 20c ust. 1 ustawy, wypłacane jest w formie:

1) gotówkowej, albo

2) bezgotówkowej na rachunek bankowy wskazany pisemnie przez repatrianta.

2. Świadczenie pieniężne przysługujące osobom małoletnim wypłacane jest jego rodzicom lub opiekunom prawnym.

3. Świadczenie pieniężne wypłacane jest w terminie do 15 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia regulaminu organizacyjno- porządkowego ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 20j ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1392, z 2015 r. poz. 1274 i z 2017 r. poz. 60 i ...).

Projektowane rozporządzenie przewiduje, iż kierownik ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów przyjmując repatrianta do ośrodka sprawdza jego tożsamość, dokonuje wpisania do ewidencji repatriantów przebywających w ośrodku, poucza o przysługujących mu prawach i obowiązkach wynikających zarówno z ustawy, jak i regulaminu organizacyjnego ośrodka, zapoznaje z organizacją pracy ośrodka oraz odbiera oświadczenie potwierdzające fakt pouczenia o przysługujących mu prawach i obowiązkach, jak i zapoznania się przez repatrianta z regulaminem organizacyjno-porządkowym ośrodka.

Regulamin zobowiązuje repatrianta do:

- 1) współdziałania z pracownikami ośrodka w celu zaspokajaniu swoich podstawowych potrzeb i realizacji swoich praw;
- 2) dbania o higienę osobistą, czystość i estetykę ubioru oraz porządek i czystość najbliższego otoczenia;
- 3) poszanowania praw innych mieszkańców ośrodka;
- 4) naprawienia szkody w mieniu ośrodka lub w mieniu innych repatriantów umieszczonych w ośrodku, wynikłej wskutek jego działania lub zaniechania;
- 5) poszanowania mienia ośrodka oraz mienia innych repatriantów umieszczonych w ośrodku;
- 6) przestrzegania ciszy nocnej obowiązującej od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰;
- 7) palenia wyrobów tytoniowych, wyłącznie w wyznaczonych do tego miejscach;
- 8) uczestniczenia w zajęciach i kursach, na które się zapisał.

Przewiduje się, że na terenie ośrodka zabronione będzie:

- 1) posiadanie przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku;
- 2) spożywanie alkoholu oraz przyjmowanie środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 3) palenie wyrobów tytoniowych poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 4) przebywanie w miejscach, do których kierownik ośrodka wydał zakaz wstępu;

- 5) używanie w pokojach mieszkalnych ośrodka, bez zgody kierownika ośrodka, urządzeń gospodarstwa domowego nie będących na wyposażeniu ośrodka;
- 6) przebywanie na terenie ośrodka w trakcie obowiązywania ciszy nocnej, bez zgody kierownika ośrodka, osób spoza ośrodka.

Regulamin reguluje również sposób sprawdzania obecności repatriantów na zajęciach i kursach organizowanych przez ośrodek (wpis na listę obecności przed każdą jednostką godzinową).

Zgodnie z projektowanymi przepisami posiłki wydawane będą w stołówce, w godzinach: 6.00 – 8.30 – śniadanie, 12.00 – 14.00 – obiad, 18.00 – 20.00 – kolacja. W przypadku repatriantów posiadających zalecenia lekarskie, kierownik ośrodka będzie ustalał uwzględniający te zalecenia indywidualny tryb wydawania posiłków repatriantowi.

Świadczenie pieniężne w wysokości 200 zł wypłacane będzie w formie gotówkowej (w kasie ośrodka) albo bezgotówkowej na rachunek bankowy wskazany pisemnie przez repatrianta, w terminie do 15 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega przedmiotowej notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1024).

Projekt rozporządzenia z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ww. uchwały oraz zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.